www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

28. yıl

Yıl: 28 / Sayı: 1368 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 20 – 26 KASIM 2026

Çocuklar haklarıyla yaşamak istiyor

İklim krizi çocukların sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama hakkını tehdit ederken, Türkiye'de çocuk işçiliği can almaya devam ediyor. İSİG Meclisi verilerine göre 2026'nın ilk 10 ayında en az 74 çocuk işçi hayatını kaybetti. Kadıköy Belediyesi Çocuk Meclisi'nde bir araya gelen çocuklar, yetişkinlerden beklentilerini "Çocuklardan Yetişkinlere Rehber"de sıraladı. Çocuklar, fikirlerinin dinlenmesini, eşit muamele görmeyi ve kendilerini ilgilendiren kararlarda söz sahibi olmayı istiyor ● Sayfa 3,8 ve 9'da

"Kiracılar Sendikası" kuruldu

Barınma ve kira krizine karşı kurulan sendika, kamusal konut politikalarının geliştirilmesini ve zamların gelir artışını aşmamasını talep ediyor. Sendikanın kurucularından Fatma Gül Eryıldız Şenvardar ile konuştuk ● Sayfa 13'te

Yaşlı Dostu Mahalle Projesi Portekiz'de

Kadıköy Belediyesi'nin Rasimpaşa'da yürüttüğü Yaşlı Dostu Mahalle Projesi, 35 ülkeden 300'ü aşkın başvuru arasından seçilerek 10 finalist arasına girdi ● Sayfa 2'de

Suadiye Gönüllü Evi yeni adresinde

Suadiye Gönüllü Evi'nin açılışında konuşan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, "Gönüllülük hareketini büyüterek sürdüreceğiz." dedi ● Sayfa 14'te

Trenler hikâye taşır

Şeyma Balcı ve Seçil Büker'in kaleme aldığı Türk Sinemasının Trenleri kitabında trenler, yalnızca yolculukların değil; göçün, kayıpların, karşılaşmaların ve toplumsal belleğin mekânları olarak anlatılıyor. Balcı ile Haydarpaşa'nın merdivenlerinden İstanbul'a bakanları, bir istasyondan diğerine uzanan yolcuları ve trenlerde kesişen hayatları konuştuk ● Sayfa 11'de

Anlaşılmama arzusu...

ALPER TURGUT 7'DE

Hayat simülasyonu

BÜŞRA KÜÇÜK 11'DE

Edebiyat Hayatından Hatırlamalar – 392

CYNTHIA COCKBURN 5'TE

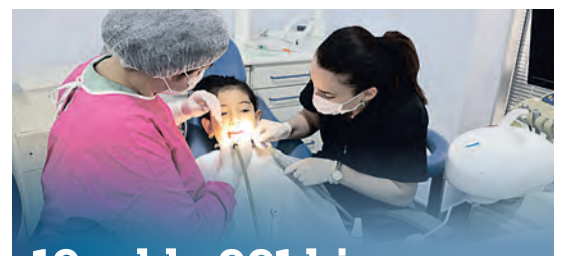
Evde, sokakta, beyazperdede kadınların direnişi

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü vesilesiyle şiddete maruz kalan kadınların başvurabileceği güvenli sığınma mekanizmalarını, Kadıköy'de düzenlenecek hak ve öz savunma atölyeleri ile sinema tarihine kazınan kadın mücadelelerini haberlerimizde derledik ● Sayfa 7, 10 ve 14'te

19 yılda 991 bin diş sağlığı işlemi

Kadıköy Belediyesi Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 2007'den bu yana çocuklara ücretsiz hizmet sunuyor. Merkezde bugüne kadar 495 bin randevu oluşturulurken 991 bin işlem gerçekleştirildi. ● Sayfa 12'de

Kalamış BuzzFest için hazırlıklar sürüyor

Kadıköy Belediyesi'nin altıncısını düzenleyeceği Kalamış BuzzFest hazırlıkları sürüyor. 28 Kasım'da Kalamış Atatürk Parkı'nda başlayacak festival, buz pateni, kaydırak ve süslemelerle kış eğlencesi sunacak ● Sayfa 2'de

Kadıköy'ün yaşlı dostu projesi Avrupa'da

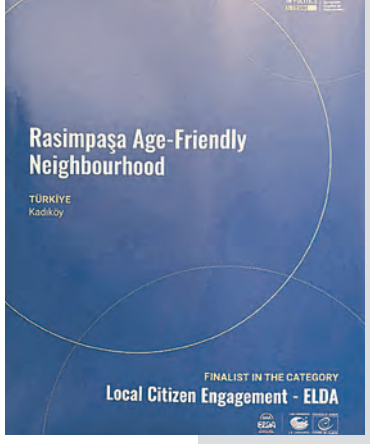

Kadıköy Belediyesi'nin "Rasimpaşa Mahallesi – Yaşlı Dostu Mahalle Deneyimi Projesi", "Innovation in Politics Awards" kapsamında 300 proje arasından finale kalarak Portekiz'in Cascais kentindeki ödül programına davet edildi

● Seyhan KALKAN VAYİÇ

Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından yürütülen "Rasimpaşa Mahallesi – Yaşlı Dostu Mahalle Deneyimi Projesi", uluslararası alanda önemli bir başarıya imza attı. Proje, 2026 Avrupa Demokrasi Başkenti Cascais'in ev sahipliğinde düzenlenen ve demokratik katılımı güçlendiren yenilikçi uygulamaların değerlendirildiği "Innovation in Politics Awards" kapsamında, Yerel Yurttaş Katılımı (ELDA) kategorisinde seçilen 10 finalist arasında yer aldı. Programa 35 ülkeden 300'ün üzerinde başvuru yapılmıştı.

Portekiz'in Cascais kentinde 29–31 Ekim 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen Innovation in Politics Awards – ELDA Ödülleri Programı'na Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nden Sosyolog Ece Çizel Girişken katıldı. Çizel, Estoril Kongre Merkezi'nde düzenlenen "Yaşlıların Katılımı" (Senior Participation) ve "Kapsayıcı Mahalleler" (Inclusive Neighbourhoods) başlıklı yuvarlak masa oturumlarında, Rasimpaşa projesini tanıttı; projenin katılımcı yöntemini, mahalle sakinlerinin belirlediği ihtiyaçları, geliştirilen çözüm önerileri ve yerel yönetimlerin yaşlı dostu çevreler oluşturmadaki sorumluluklarını paylaştı. Oturumlarda farklı Avrupa kentlerinden katılımcılarla yerel demokrasi ve kapsayıcı kent politikaları üzerine görüş alışverişinde bulunuldu.

KARAR ALMA SÜRECİNE KATILIM GÜÇLENDİRİYOR

Kadıköy'de her beş kişiden birinin 65 yaş ve üzerinde olması, yaş dostu kent politikalarını ilçenin önemli çalışma alanlarından biri haline getiriyor. Rasimpaşa Mahallesi – Yaşlı Dostu Mahalle Deneyimi Projesi de 65 yaş ve üzerindeki bireylerin yaşadıkları mahalleye ilişkin ihtiyaçlarını, karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini doğrudan ifade edebilmelerini ve yerel karar süreçlerine katılımlarını güçlendirmeyi amaçlıyor. Projenin temel yaklaşımı, yaşlı bireylerin yalnızca hizmetlerden yararlanan kişiler olarak değil, yaşadıkları çevrenin şekillendirilmesinde söz sahibi olan aktif yurttaşlar olarak değerlendirilmesine dayanıyor. Rasimpaşa Mahallesi'nde pilot olarak yürütülen çalışma kapsamında 65 yaş ve üzerindeki mahalle sakinlerinin katılımıyla dört odak grup görüşmesi gerçekleştirildi. "Mahallemden Bakıyorum" gözlem formları aracılığıyla katılımcıların mahallelerine ilişkin değerlendirmeleri toplandı; mahalle yürüyüşüyle kamusal alanlar katılımcıların deneyimleri üzerinden değerlendirildi. Kaldırımların erişilebilirliği, yaya güvenliği, dinlenme alanları, aydınlatma, kamusal alanların kullanımı ve sosyal yaşama katılım gibi konularda ihtiyaçlar ve çözüm önerileri belirlendi.

Kalamış BuzzFest için hazırlıklar sürüyor

Kalamış BuzzFest alanında incelemelerde bulunan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, "7'den 70'e herkesin keyifle vakit geçireceği ışıl ışıl bir festival atmosferi yine komşularımızı bekliyor" dedi

Kadıköy Belediyesi tarafından bu yıl altıncısı düzenlenecek Kalamış BuzzFest için hazırlıklar devam ediyor. İlk kez 2020 yılında gerçekleştirilen ve her yıl yoğun ilgi gören kış festivali, bu yıl da Kalamış Atatürk Parkı'nda ziyaretçilerini ağırlamaya hazırlanıyor.

Festival kapsamında Kalamış Atatürk Parkı'nda özel bir teknolojiyle buz pistine dönüştürülen alanda iki ay boyunca buz pateni, kaydıraklar ve renkli süslemelerle kış atmosferi yaşatılacak. Buz pateni yapmak isteyen ancak daha önce deneyimi olmayan ziyaretçiler de eğitmenler tarafından verilecek kısa eğitimlerin ardından pistte kayabilecek.

Festival alanındaki hazırlıkları yerinde inceleyen Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, ekiplerden çalışmaların son durumu hakkında bilgi aldı.

Hazırlıklara ilişkin sosyal medya hesabından açıklama yapan Kösedağı, "Kalamış'ta kış coşkusuna hazırlanıyoruz! Çok yakında kapılarını açacak olan BuzzFest öncesinde ekip arkadaşlarımızla birlikte alanda incelemelerde bulunduk, son hazırlıkları yerinde denetledik. 7'den 70'e herkesin keyifle vakit geçireceği ışıl ışıl bir festival atmosferi yine komşularımızı bekliyor" ifadelerini kullandı.

Kadıköy Belediyesi, Marmara Belediyeler Birliği tarafından bu yıl 11'incisi düzenlenen Altın Karınca Ödülleri'nde, Sosyal Hizmetler Kategorisi'nde Duyu Bütünleme Merkezi projesiyle ödüle layık görüldü

Kadıköy Belediyesi'ne Altın Karınca Ödülü

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) tarafından yerel yönetimlerin başarılı projelerini görünür kılmak, belediyeler arasında bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmek amacıyla düzenlenen Altın Karınca Ödülleri 2026'nın kazananları açıklandı. Bu yıl 11'incisi gerçekleştirilen programda, belediyelerin kent yaşamının farklı alanlarında hayata geçirdiği projeler jüri değerlendirmesi sonucunda belirlendi. Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Kategorisi'nde Duyu Bütünleme Merkezi projesiyle ödüle layık görüldü.

Altın Karınca Ödülleri 2026 kapsamında; Afet ve Risk Yönetimi, İklim Değişikliği ve Çevre Yönetimi, Kentsel Tasarım ve Mimari, Kurumsal Gelişim ve Yönetişim, Kültür-Sanat, Sosyal Hizmetler, Şehir Planlama ve Altyapı, Ulaşım ve Hareketlilik, Yapay Zekâ ve Dijitalleşme ile Yerel Kalkınma olmak üzere 10 farklı kategoride değerlendirme yapıldı. Değerlendirme sonucunda 50 belediyenin 66 projesi ödüle layık görüldü.

DUYU BÜTÜNLEME MERKEZİ

Altın Karınca Ödülleri'nde Sosyal Hizmetler kategorisinde ödüle layık görülen Duyu Bütünleme Merkezi, 8 Ekim 2024 tarihinde hizmete açıldı. Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı'nın seçim vaatleri arasında yer alan merkez, 0-10 yaş arası çocukların gelişim süreçlerini desteklemek amacıyla çalışmalarını sürdürüyor. Duyu bütünleme danışmanlığı hizmetini Kadıköylü komşularına ücretsiz sunan merkez, bugüne kadar bin 78 seans duyu bütünleme danışmanlığı hizmeti verdi.

2026'nın ilk 10 ayında en az 74 çocuk işçi hayatını kaybetti

İSİG tarafından yayımlanan raporlara göre, 2026 yılının ilk 10 ayında en az 74 çocuk işçi hayatını kaybetti. Çocuk işçi ölümlerinin özellikle yaz aylarında yoğunlaştığı görülürken en yüksek aylık bilanço 15 ölümle ağustos ayında kaydedildi

● Simge KANSU

Türkiye'de çocuk işçiliği, çocukların yaşam hakkını tehdit etmeyi sürdürüyor. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) aylık iş cinayetleri raporları, 2026 yılında da çok sayıda çocuğun çalışma yaşamında karşı karşıya kaldığı tehlikeler nedeniyle hayatını kaybettiğini ortaya koyuyor.

İSİG Meclisi'nin verilerine göre, yılın ilk dokuz ayında en az 65 çocuk işçi yaşamını yitirdi. Ekim ayında kaydedilen 9 ölümle birlikte ilk 10 aylık bilanço 74'e yükseldi. Tarım, inşaat, metal ve hizmet sektörlerinde meydana gelen ölümler, çocukların farklı işkollarında ağır ve tehlikeli koşullarda çalıştırıldığını gösterdi.

İSİG Meclisi'nin paylaştığı verilere göre 2024 yılında en az 71, 2025 yılında ise en az 94 çocuk işçi hayatını kaybetmişti.

ÇOCUK İŞÇİ ÖLÜMLERİ YAZ AYLARINDA ARTTI

İSİG Meclisi'nin aylık raporlarında yer alan verilere göre, 2026 yılının ocak ayında 4 çocuk işçi hayatını kaybetti. Şubat ayında çocuk işçi ölümü kaydedilmezken mart ayında 8 çocuk işçi yaşamını yitirdi. Nisan ayında 5, mayıs ayında 7, haziran ayında ise 6 çocuk işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.

Yılın ikinci yarısında çocuk işçi ölümlerinde belirgin bir artış yaşandı. Temmuz ayında 12 çocuk işçi hayatını kaybederken ağustos ayında bu sayı 15'e çıkarak yılın ilk 10 ayındaki en yüksek seviyeye ulaştı. Eylül ayında 8, ekim ayında ise 9 çocuk işçi yaşamını yitirdi. Böylece yalnızca temmuz, ağustos ve eylül aylarında 35 çocuk işçi hayatını kaybetti. Bu sayı, yılın ilk 10 ayında kaydedilen toplam çocuk işçi ölümlerinin yaklaşık yüzde 47'sine karşılık geldi.

EN FAZLA ÖLÜM TARIM VE İNŞAAT İŞKOLLARINDA YAŞANDI

Çocuk işçi ölümlerinin meydana geldiği işkolları incelendiğinde tarım, inşaat ve metal sektörleri öne çıktı. Özellikle mevsimlik tarım işçiliği ve tehlikeli çalışma koşullarının bulunduğu işyerlerinde çocukların yaşamını yitirmesi dikkat çekti.

Ocak ayında hayatını kaybeden 4 çocuk işçiden 2'si inşaatta, biri tarımda, biri ise moto kurye olarak çalışıyordu. Mart ayında yaşamını yitiren 8 çocuktan 5'i, Antalya'da tarım işçisi bir ailenin kaldığı konteynerde çıkan yangında hayatını kaybetti. Mayıs ayında yaşamını yitiren 7 çocuk işçinin 4'ü tarım, biri ticaret, biri inşaat ve biri metal işkolunda çalışıyordu. Haziran ayında ise 3 çocuk inşaatta, 2 çocuk tarımda, bir çocuk da cam işkolunda hayatını kaybetti.

Yaz aylarında çocuk işçi ölümlerinin işkollarına göre dağılımı da dikkat çekti. Temmuz ayında yaşamını yitiren 12 çocuktan 4'ü tarımda, 2'si metalde, 2'si inşaatta, 2'si konaklama ve biri taşımacılık işkolunda çalışıyordu. Bir çocuğun hangi işkolunda çalıştığı ise belirlenemedi.

Yılın en fazla çocuk işçi ölümünün yaşandığı ağustos ayında 4 çocuk metal, 3 çocuk tarım ve 3 çocuk inşaat işkolunda hayatını kaybetti. Diğer ölümler ticaret, çimento, konaklama ve genel işler alanlarında meydana gelirken bir çocuğun işkolu tespit edilemedi. Eylül ayında hayatını kaybeden 8 çocuktan 3'ü tarımda, diğerleri ise gıda, tekstil, metal, inşaat ve konaklama işkollarında çalışıyordu. Ekim ayında yaşamını yitiren 9 çocuğun 4'ü tarımda, 3'ü inşaatta, biri metalde ve biri konaklama işkolunda hayatını kaybetti. Özellikle tarım ve inşaat işkollarında yıl boyunca tekrarlanan ölümler, çocuk işçilerin ağır ve tehlikeli çalışma koşullarıyla karşı karşıya kaldığını ortaya koydu.

İSİG Meclisi'nin verileri, iş cinayetlerinde yaşamını yitiren çocuklar arasında 14 yaş ve altındakilerin de bulunduğunu gösterdi. Mart ayında hayatını kaybeden 8 çocuğun 6'sı, nisan ayında yaşamını yitiren 5 çocuğun ise 3'ü 14 yaş ve altındaydı. Temmuz ayında 4, ağustos ayında 4, eylül ayında 5 ve ekim ayında 4 çocuk 14 yaş ve altında hayatını kaybetti.

MESEM KAPSAMINDA ÇALIŞAN ÇOCUKLAR

İSİG Meclisi'nin raporlarında dikkat çekilen başlıklardan biri de Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) kapsamında çalışan çocukların yaşamını yitirmesi oldu. Mayıs ayında hayatını kaybeden 15 yaşındaki Mahir Buğra Karagön'ün, MESEM kapsamında Hatay'ın İskenderun ilçesindeki bir pastanede stajyer olarak çalıştığı belirtildi. Karagön, 1 Mayıs'ta işyerinde elektrik akımına kapılarak yaşamını yitirdi.

Ağustos ayında hayatını kaybeden 15 çocuk işçiden 2'sinin de MESEM kapsamında çalıştığı kaydedildi. İSİG Meclisi, MESEM uygulamasının çocukları erken yaşta çalışma hayatına dahil ederek ucuz ve güvencesiz işgücü haline getirdiğini savunuyor. Meclis, çocuk işçi ölümlerinin önlenmesi için çocukların tehlikeli işlerde çalıştırılmasına karşı etkin önlemler alınması gerektiğini vurguluyor.

Staj ve çıraklık sigortası mağdurları Kadıköy'de buluşacak

Staj ve Çıraklık Sigortası Mağdurları Federasyonu, staj ve çıraklık döneminde yapılan sigorta girişlerinin emeklilik başlangıcı olarak kabul edilmesi talebiyle 27 Aralık Pazar günü Kadıköy Rıhtım'da eylem düzenleyecek

● Simge KANSU

Staj ve çıraklık döneminde sigorta girişleri yapılmasına rağmen bu sürelerin emeklilik hesabında başlangıç olarak kabul edilmemesine karşı mücadele eden Staj ve Çıraklık Sigortası Mağdurları Federasyonu, taleplerini bir kez daha kamuoyuna duyurmak için 27 Aralık 2026 Pazar günü saat 12.00'de Kadıköy Rıhtım'da eylem düzenleyecek.

Federasyon, çocuk ve genç yaşta stajyer ya da çırak olarak çalışmaya başlayan kişilerin sigorta giriş tarihlerinin emeklilik hesaplamasında esas alınmasını ve bu başlangıçların uzun vadeli sigorta kolları kapsamında değerlendirilmesini talep ediyor.

"HAKLI MÜCADELEMİZDEN VAZGEÇMİYORUZ"

"Stajyer çırak bütçede yoksa oyu da yok" sloganıyla eyleme çağrı yapan federasyon, staj ve çıraklık sigortası mağdurlarının taleplerinin bütçe düzenlemelerinde dikkate alınmamasına da tepki gösteriyor. Federasyon tarafından yapılan açıklamada, "Haklı mücadelemizden vazgeçmiyoruz. Sesimizi bir kez daha gür bir şekilde duyurmak için Kadıköy'de buluşuyoruz." ifadelerine yer verildi.

Federasyon, eyleme tüm dernek başkanlarını, yöneticilerini, üyelerini ve hak arayışına destek veren yurttaşları davet etti.

“Fikirtepe, arkeolojik olarak keşfedilen ilk yer”

Kadıköy Kent ve Tarih Söyleşileri'nde konuşan Prof. Dr. Necmi Karul, Fikirtepe'nin Anadolu'da Neolitik dönem yerleşimi olarak tanımlanan ilk yer olduğunu belirterek İstanbul'un tarihöncesi geçmişine ilişkin bilgiler paylaştı

● **Deniz Şimal TAŞAN**

TESAK ve Tarih Vakfı iş birliğiyle düzenlenen Kadıköy Kent ve Tarih Söyleşileri serisinin üçüncü buluşması, 12 Kasım Perşembe akşamı gerçekleştirildi. “Fikirtepe’den Kadıköy’e: Kentin Derin Tarihi” başlıklı söyleşinin konuğu, İstanbul Üniversitesi Tarih Öncesi Arkeolojisi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Necmi Karul oldu. Moderatörlüğünü Mehmet Beksan’ın üstlendiği söyleşide Karul, İstanbul’un tarih öncesi geçmişini, Fikirtepe’deki arkeolojik keşifleri ve Neolitik dönem yerleşimlerini anlattı.

TARİHİ KENT KİMLİĞİ

Bir kentin tarihî kimliğinin geçmişte yaşananlarla şekillendiğini belirten Karul, tarihî kent kavramının yalnızca mimari yapılar üzerinden değerlendirilemeyeceğini söyledi. Karul, bir kentin tarihsel kimliğini koruyabilmesi için geçmişine ilişkin izlerin, bilgilerin ve yaşanmışlıkların günümüze ulaşmasının önemini vurguladı.

Kentlerin tarihî kimliğini oluşturan unsurlar arasında yapıların yanı sıra bireylerin, toplumsal ilişkilerin ve geçmiş dönemlerde bırakılan izlerin de bulunduğunu ifade eden Karul, İstanbul’un tarihsel birikimini eşsiz coğrafyasıyla birlikte değerlendirmek gerektiğini belirtti.

Söyleşide kültürel mirasın korunmasına ilişkin uluslararası yaklaşımlara da değinen Karul, 1967 yılında hazırlanan Quito Normları’nın kültürel miras alanlarının korunması ve ekonomik değerlerinin değerlendirilmesi açısından önemli bir çerçeve sunduğunu aktardı. Kültürel ve ekonomik değerlerin birbirini desteklemesi gerektiğini belirten Karul, “Kültürel miras dediğimiz şey devletin zenginliğini oluşturan ekonomik kaynaklardır ve bu nedenle gelişmeye yönelik planlara dahil edilmelidir. Bu, alınan kararlardan biri. Yani bir kültürel miras alanı, dünyada ekonomik bir karşılığı varsa ‘kültürel miras’ olarak tanımlanıyor. İkincisi ise ‘Tüm arkeolojik, tarihî ve doğal çevre korunmalıdır. Kültürel ve ekonomik değerler, birbirlerini tahrip eden değil, zenginleştiren projeler olarak görülmelidir.’ Bu, Türkiye’de en sık karşılaştığımız handikaplardan biri.” ifadelerini kullandı.

1970’li yıllardan itibaren kültürel miras yönetimi kavramının gündeme geldiğini, 1980’lerden sonra ise koruma anlayışının yerini daha kapsamlı bir yönetim yaklaşımına bıraktığını ifade etti.

Karul, 1990’lı yıllarda kabul edilen Valletta Arkeolojik Mirasın Korunması Sözleşmesi ile arkeolojik alanların halka açılması, eğitim çalışmalarının yürütülmesi ve bu alanların toplumla buluşturulması gibi konuların öne çıktığını söyledi.

İNSANLIK VE İSTANBUL TARİHİ

İnsanlık tarihinin Afrika’da başladığını ve insanların Avrupa’ya ulaşırken Anadolu üzerinden geçtiğini belirten Karul, İstanbul’un da tarih öncesi dönemlerden itibaren insan topluluklarına ev sahipliği yaptığını söyledi. Bulgaristan ve Gürcistan’daki erken dönem insan izlerini değerlendiren Karul, İstanbul’da yaklaşık bir milyon yıl öncesinden itibaren insan yaşamının bulunabileceğini ifade etti. Güneydoğu Anadolu’da ve Gürcistan’da ortaya çıkarılan Paleolitik dönem buluntularının insanlık tarihinin bölgedeki geçmişine ilişkin önemli veriler sunduğunu belirtti.

Karul, İstanbul’un farklı insan türlerinin yaşam alanlarından biri olduğunu ifade ederek Homo erectus, Neandertal ve Homo sapiens dönemlerine ilişkin buluntu yerlerinin kentin tarihöncesi geçmişini anlamak açısından önem taşıdığını kaydetti.

FİKİRTEPE’NİN ARKEOLOJİK ÖNEMİ

İstanbul’daki arkeolojik araştırmaların başlangıcının rastlantısal keşiflere dayandığını söyleyen Karul, Fikirtepe’nin bu süreçte özel bir yere sahip olduğunu belirterek “İstanbul’daki arkeolojik geçmişin başlangıcı aslında rastlantılara dayanıyor. Bağdat Demiryolu’nun yapımı sırasında inşaatta çalışan bir mühendis, bugün Pendik Hastanesi’nin bulunduğu alanı ve Fikirtepe’yi keşfediyor. İlk keşfin 1900’lü yılların başlarında yapıldığını söyleyebiliriz.” dedi.

Fikirtepe’yi önemli kılan unsurlardan birinin burada bulunan çanak ve çömleklerin Stockholm Müzesi’ne götürülerek dönemin arkeologları tarafından incelenmesi olduğunu ifade eden Karul, “Yaklaşık 1925 yılında, Fikirtepe’de ortaya çıkarılan buluntuların Neolitik Çağ’a tarihlendiği belirleniyor. Bu açıdan bakıldığında Fikirtepe, arkeolojik olarak keşfedilen ilk yer olmasının yanı sıra Anadolu’da Neolitik dönem yerleşimi olarak tanımlanan ilk yer olma özelliğini de taşıyor.” diye konuştu.

İstanbul’daki ilk sistematik arkeolojik kazıların 1952-1954 yılları arasında Fikirtepe’de gerçekleştirildiğini belirten Karul, kazıların Halet Çambel ve Kurt Bittel tarafından başlatıldığını aktardı. 1960’lı yıllarda ise Fikirtepe’nin yanı sıra Pendik ve Tuzla’daki Neolitik yerleşimlerin keşfedildiğini kaydetti.

BUZ DEVRİ’NİN ARDINDAN

İstanbul’da Mezolitik dönemde, yaklaşık 18 bin yıl önce Buzul Çağı’nın sona ermesi ve iklim koşullarının değişmesiyle insan nüfusunun arttığını belirten Karul şu sözlerle konuşmasına devam etti: “Milattan önce 12-10 bin yıllarına geldiğimizde, Güneydoğu Anadolu’da ilk Neolitik yerleşimler ortaya çıkmadan önce İstanbul’da oldukça yoğun, avcı-toplayıcılıkla ve özellikle balıkçılıkla geçinen, kıyılarda yaşayan bir nüfusun olduğunu söyleyebiliyoruz. Bu döneme ait buluntu yerlerine baktığımızda Ağaçlı, Gümüşdere, Riva, Şile, Ağva ve Marmara kıyılarında Haramidere, Ambarlı gibi bölgelerde çok sayıda yerleşim yeri görüyoruz. Bu döneme ilişkin kazı yapılmadığı için bilgilerimiz sınırlı. Basit barınaklarda yaşayan bu insan topluluklarından geriye yalnızca ürettikleri taş aletler kaldı.”

Forsa Performans Sanatları Merkezi açıldı

Haliç Tersanesi'nde restore edilen B Blok, Forsa Performans Sanatları Merkezi (Forsa PSM) adıyla hizmete girdi. 1.600 kişilik ayakta, 512 kişilik oturma kapasitesine sahip merkez, konser ve sahne gösterilerinin yanı sıra sanat eğitimlerine de ev sahipliği yapacak

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından yürütülen koruma ve yeniden işlevlendirme çalışmaları kapsamında, Haliç Tersanesi’nin restorasyonu tamamlanan B Blok yapısı Forsa Performans Sanatları Merkezi olarak açıldı. 2024 yılında İstanbul Sanat Müzesi ile kültür hayatına kazandırılan tarihi yerleşkedeki merkezin açılış törenine İBB Başkanvekili Nuri Aslan, İBB Genel Sekreter Yardımcısı Mahir Polat, İBB yöneticileri, meclis üyeleri, siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile sanatseverler katıldı. Teleskopik tribün sistemi sayesinde ayakta 1.600, oturma düzeninde ise 512 kişiyi ağırlayabilen Forsa PSM; konser, sahne gösterileri, dramaturji ve ses arşivciliği gibi farklı alanlarda etkinlik ve eğitim programları düzenleyecek.

“GENÇLERİMİZ BURADA ÜRETSİN”

Açılışta konuşan İBB Başkanvekili Nuri Aslan, sanatın toplum ve kent yaşamındaki önemine dikkat çekti. Haliç Tersanesi’nin 1455 yılında Fatih Sultan Mehmed tarafından kurulduğunu hatırlatan Aslan, tersanenin yeniden işlevlendirilerek hem denizcilik faaliyetlerini hem de kültür-sanat üretimini bir arada barındıran bir alana dönüştürüldüğünü ifade etti. Aslan, “Bir tarafta vapurlarımız tamir ediliyor, yenileri yapılıyor; hemen iki adım ötede bir sanatçı provasını yapıyor. Biri vapur yapıyor, diğeri şehrin ruhunu besliyor” dedi.

Merkezin özellikle genç sanatçılar için önemli bir üretim alanı olacağını vurgulayan Aslan, gençlerin yalnızca etkinlikleri izleyen değil, sanat üreten ve sahnede yer alan bireyler olmasını istediklerini belirtti. İstanbul’un farklı ilçelerindeki çocukların tiyatro, konser ve müze gibi kültürel imkânlardan eşit şekilde yararlanabilmesi gerektiğini kaydetti.

“İSTANBUL’A YAKIŞAN BİR PROJE”

İBB Genel Sekreteri Mahir Polat da Forsa PSM’nin sanatçılara ve kültür insanlarına açık, projelerin birlikte geliştirilebileceği bir performans sanatları merkezi olarak hayata geçirildiğini belirtti. Programın yarısının İBB tarafından, diğer yarısının ise açık katılımcı program teklifleriyle oluşturulacağını aktaran Polat, “Bu haliyle çağdaş, yenilikçi, İstanbul’a yakışan, bizden beklenene uygun bir proje. Eski eser çalışmalarının içerisinde çağdaş mimari ve yerleştirmenin İBB Miras tarafından nasıl yapılabileceğinin çok güzel bir örneği olan bu projeyi sunmaktan gurur duyuyoruz.” dedi.

Fatih Sultan Mehmed tarafından kurulan Tersâne-i Âmire, zamanla Osmanlı denizciliğinin merkezlerinden biri hâline geldi. 18. ve 19. yüzyıllarda genişletilen tersane, 1913’te Taşkızak, Camialtı ve Haliç tersaneleri olarak ayrıldı. Haliç Tersanesi, yaklaşık 600 yıllık tersane tarihinin günümüze ulaşan önemli yapılarından biri olarak varlığını sürdürüyor.

KAYIP İLANLARI

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa öğrenci kimlik kartımı kaybettim. Hükümsüzdür.
AYŞEGÜL CANYİĞİT

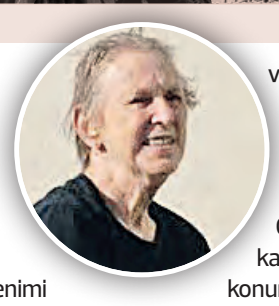

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR – 392

Usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılara yer verdiğimiz "Edebiyat Hayatından Hatırlamalar" köşesi bu hafta Cynthia Cockburn ile devam ediyor.

Hazırlayan: Leyla ALP

CYNTHIA COCKBURN
(24 Temmuz 1934– 12 Eylül 2019)

İngiliz feminist sosyolog, yazar, akademisyen ve barış aktivisti Cynthia Cockburn İngiltere'nin Leicestershire bölgesinde doğdu. Malvern Girls' College'da eğitim gördü. Üniversite öğrenimi görmeyen Cockburn, sosyal bilimler ve yayıncılık alanlarında aldığı eğitimlerle araştırmacılık ve yazarlığa yöneldi. Özellikle kadın emeği, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, teknoloji ve çalışma yaşamı arasındaki ilişkiler üzerine yoğunlaştı.

Cockburn'ün akademik çalışmaları, kadınların çalışma hayatındaki konumunu, erkek egemen iktidar ilişkilerini ve teknolojik gelişmelerin toplumsal cinsiyet üzerindeki etkilerini ele aldı. Eserlerinde teknoloji, emek ve toplumsal cinsiyet ilişkilerini inceledi. Daha sonraki çalışmalarında ise savaş, militarizm, milliyetçilik ve barış hareketlerine odaklandı.

1990'lı yıllardan itibaren savaş ve çatışma bölgelerinde kadınların deneyimlerini araştırdı. Cockburn, akademik çalışmalarının yanı sıra uluslararası kadın ve barış hareketlerinde de aktif rol aldı. Greenham Common Kadın Barış Kampı'nın kurulmasına katkıda bulundu ve Londra'daki Siyahlar İçinde Kadınlar (Women in Black) hareketinin kurucuları arasında yer aldı. Kadınların Uluslararası Barış ve Özgürlük Birliği (WILPF) bünyesinde çalıştı; silahsızlanma, militarizme karşı mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliği için faaliyet yürüttü.

12 Eylül 2019'da, 85 yaşında hayatını kaybetti. Cockburn'ün Metis Yayınları tarafından yayımlanan "Buradan Baktığımızda" isimli kitabından kısa bölümler paylaşıyoruz.

BURADAN BAKTIĞIMIZDA

Birçok ülkede kadınlar, savaş ve barış konularına özel bir ilgi gösterirler. Kadınların savaşı erkeklerden daha az desteklediklerini veya en azından savaş hakkında daha kararsız ya da daha çekinceli olduklarını gözler önüne seren kamuoyu yoklamaları, bu konuda cinsler arasında bir fark olduğunu yaygın biçimde ortaya koymaktadır. Militarizme ve savaşa etkin biçimde karşı çıkmak isteyen kadınlar sıklıkla yalnızca kadınlararası örgütlenmeyi seçerler. Bu neden böyledir? Biz, kadın ya da feminist olarak ne yaptığımızı düşünüyoruz? Savaş karşısındaki feminist "duruş" nedir? Bazı yanıt taslakları oluşturmaya başlamak için bu kitapta, değişik ülkelerde, değişik zamanlarda farklı farklı militarizasyon ve savaş deneyimleri yaşamış kadınların silahlı çatışma deneyimlerini canlı bir şekilde sergiliyorum. Bu kadınların bazıları "sıcak" savaşı yalnızca uzaktan izlemişler, bazıları da on yıllarca süren savaşlardan güç kurtulmuş veya bu savaşların kurbanı olmuşlar. Yine de hiçbirimiz militarizasyondan ve "soğuk" savaşlardan uzakta değiliz. Bu kitapta yer alan kadınların hepsi bir konuda birbirine benziyor: Yalnızca "barışçı zihniyete sahip" olmakla kalmamış, bir şekilde militarizme ve savaşa karşı kolektif bir muhalefet örgütlemeyi seçmişler.

Kitabımın başlığı, Buradan Baktığımızda, deneme duygusuyla ve birçok soruya açık olmak üzere seçildi. Bunu biraz açabiliriz. Öncelikle bu başlığın, (elde pankart!) Biz Buradan Bakıyoruz demekle aynı şey olmadığını söyleyelim. Daha çok, "biz"in kim olabileceği sorusunu ve sözcüklerin en küçüğü ve en büyüğü olan "biz"in içine kaç çeşit "biz" konabileceğini akla getirir. "Biz"in içindeki "ben"(yazar) ile, haklarında ve kendileri için yazdığım kadınlar arasında ne ölçüde özdeşlik varsayılabileceğinin belirsiz kaldığını umut ediyorum. "Buradan" sözcüğü, akla birçok şeyin olduğu değişen bir manzaraya bakışı getirir, yorum gerektirir. Birimiz ya da diğerimiz başka bir yerden baktığımızda, yerimizi hafifçe değiştirmiş bile olsak, farklı olaylar görüş alanımıza girer ve perspektif farklı olur. "Buradan" sözcüğünün işaret ettiği konum benim zevkime göre biraz katı gerçi, ama en azından yararlı ve mümkün bir anlamlar dizisi önerdiğini umuyorum: örneğin, kesin olmayan ve geçici bir zemin, katliamlara nispeten yakın ya da çok uzak bir coğrafi bölgede olmak ya da hayatlarını belli bir sınıf veya etnik grubun üyesi olarak da yaşayan kadınlar olarak şanslarımızı belirleyen bir sosyal konumlandırma. (Syf 23-24)

Savaşın içinde olmanın, onu doğrudan yaşamanın, kadınların düşünceleri üzerinde ters etkileri vardır. Bir yandan, bu durum feminizmin önünü tıkar. Sevgilileri, kocaları, babaları ve oğulları savaşa alınan, birçoğu ölümcül bir tehlike içinde olan kadınlar, kavramsal olarak kendilerini erkeklerden ayıramazlar. Hem kaybettikleri sevdikleri hem de korkulu düşmanları olarak hayatlarında bir yeri olan erkekler arasındaki benzerlikleri düşünmek istemezler. Öte yandan savaş kadınlar için, birçoğunun yalnız başına göğüslemek zorunda olduğu yeni güçlükler yaratır. Ailelerine tek başlarına bakmak, yeni bir işe başlamak ya da yer değiştirmek zorunda kalabilirler. Bu şekilde edindikleri yeni özsaygı bazen onları feminizme doğru götürür.

Savaşı çatışmanın olmadığı bir yerden izlemek de kadınları farklı taraflara yönlendirebilir. Kimileri olduğu yerde kalır ve acı gerçeğe arkasını döner.

Kadınları militarizme ve savaşa karşı diğer kadınlarla örgütlenmeye teşvik eden başka bir etmen de, askeri bağlamdaki erkek şiddetine, özellikle de erkek cinsiyetinin şiddeti/erkeklerin cinsel şiddetine karşı uyanık olmaları.(...)

Savaş zamanı ve savaş sonrası durumlar üzerinde çalışan feministler, kadına yönelik şiddetin "askeri" ve "sivil" bağlamları arasındaki güçlü bağı görmemize yardımcı oldu. Georgette Mulheir ile Tracey O'Brien, 1990'ların sonlarında İrlanda ve Hırvatistan'da vaka çalışması yaptılar. Sonuç olarak, silahlı çatışmalar sırasında ve sonrasında, toplum içinde şiddet olduğunda, kadınlara yönelik erkek şiddetinin arttığını ve sıklaştığını ortaya koyan daha nice araştırmacıyı teyit ediyorlar. Silahı olan erkekler, bu silahı eşlerini ve hayat arkadaşlarını sindirmek için kullanıyorlar. Mulheir ve O'Brien'in teorisine göre, erkeklerin savaş sırasında kadınlara yöneltilen erkek şiddeti ile "barış" denen zamanlardaki erkek şiddeti arasındaki bağlantı, erkekliğin doğal ve sürekli özelliği değil, bir iktidar yapısının ifadesi: "Alkol, stres ve ekonomik sıkıntı gibi, savaşın ve topluluk içindeki çatışmaların da bu şiddette payı olabilir; ama kadınlara yönelik şiddetin asıl nedeni bazı erkeklerin kadınlar üzerinde bireysel olarak iktidar ve denetim kurma gereksinimi ve bir patriyarkal sistemin kadınları ile erkekleri arasındaki ortak güç dengesizliğidir." (Mulheir ve O'Brien 2000: 156).

Erkek cinsiyetinin şiddeti/erkeklerin cinsel şiddetinin olmadığı yerler varsa da çok azdır. Britanya'yı ele alalım. Dünyanın en yoksul, en sorunlu ya da en militarize toplumu olmadığı açık; yine de 2004/05 yıllarında İngiltere'de ve Galler'de, polis kayıtlarına göre 1.035.046 kişiye yönelik şiddet suçu ve 60.946 cinsel suç işlenmiş. Bir yılda, ilk suç tipinin yüzde 90'ı ve ikincisinin de yüzde 99'u erkekler tarafından işleniyor. Ülkemizde, haftada ortalama iki kadın yeni ya da eski erkek arkadaşı tarafından öldürülüyor (İçişleri Bakanlığı 2006). Böyle olguların ve rakamların tekrar tekrar sunulmasının (burada yalnızca en iyi bildiğim yer olarak Britanya'dan söz ediyorum) kamuoyu üzerindeki etkisi şaşırtıcı şekilde azdır. Erkek şiddeti realitesinin tek tek kadınların yaşamlarına biçim verir. Sürekli, kendimizi ve kızlarımızı şiddet uygulayan erkeklerden en iyi nasıl koruyacağımızı düşünürüz. Erkekler de bu konuda kaygılanır. Tecavüz karşısında erkekler ve erkek çocuklar da savunmasızdır. Ama onların korktuğu tecavüzcü de erkektir. Korku duydukları diğer şiddet türlerinin faili olarak da gözlerinde bir erkeği canlandırırlar. Kadınların kâbusu erkeklerdir ama erkeklerin kâbusu kadınlar değildir. Öte yandan, toplumsal düzeyde, erkek şiddeti çoğu zaman hiç sorgulanmadan yaşamın gerçeği sayılır; değiştirilemeyeceği sanılır, dolayısıyla da kimse buna karşı çıkmanın bir işe yarayacağını düşünmez. Britanya'da çalışan ve kitaplarını yayımlatan feminist sosyolog Ann Oakley bu konuda şunları yazıyor:

Kadınlar da erkekler gibi öldürseydi ya da zarar verseydi, onların toptan delirdiğini (ya da korkunç bir şekilde hormonlarının esiri olduklarını) söylerdik. Geçmişte olsa şeytan der, cadı diye yakardık. Ama asla sıradan bir insan davranışı olduğunu söyleyip bu şiddeti kabullenmezdik. Tek tek erkek vakalarına, haber niteliği olan patolojiler gözüyle bakabiliriz; yine de bütün bunları hayatın sıradan bir parçası sayarız, bir grup olarak erkeklerin neden bu şekilde davrandığını pek düşünmeyiz. (Oakley 2002: 46).

Medya, kadınların erkekler tarafından tecavüze uğradığı ve cinsellik içeren cinayetlere kurban gittiği vakaları duyurur ve bazen de sansasyonel bir biçimde sunar. Aynı zamanda bizatihi şiddetle, "şiddet uygulayan gençlik", "video oyunları", "ırkçı saldırılar" ve "silahlı suçlar"la ilgili kaygıları dile getirir. Ama bu fenomeni erkek şiddeti, özellikle de erkeklerin cinsel şiddeti olarak sorunlaştıran ya da bunu doğuran, aklayan ve alkışlayan kültürlerin erilliğini sorgulayan yorum yazılarının basında yer almadığını görürüz. Erkeklik hakkında hiçbir politik kaygı görmeyiz. Erkek şiddetinin sıklığı ve yaygınlığı, devlete bedeli, güvenlik açısından sonuçları ve yaşam kalitesine verdiği zarar göz önünde bulundurulduğunda, bu eksikliğin eşi benzeri olmadığı açıktır. Bu durum ancak, patriyarkal iktidarı, ezeli zorlama araçlarından birini marazileştirmek için kullananların politik yetersizliğiyle açıklanabilir. (Syf 256-259)

Edebiyatın gerçek ve kurmaca dünyası

● **Deniz Şimal TAŞAN**

Figen Şakacı ve Mehmet Erte, TESAK'ta düzenlenen söyleşide gerçek hayat ile edebiyat arasındaki ilişkiyi, yazarın belleğini ve kurmacanın sınırlarını ele aldı

Yazar Figen Şakacı ve şair-yazar Mehmet Erte, 15 Kasım Pazar günü Tarih, Edebiyat ve Sanat Kütüphanesi'nde (TESAK) düzenlenen "Yaşananın Kurgusu, Yazılanın Gerçeği" başlıklı söyleşide bir araya geldi. Afiş Dergisi iş birliğiyle gerçekleştirilen etkinliğin moderatörlüğünü Dilek Yılmaz üstlendi. Söyleşide edebiyatın gerçek hayatla kurduğu ilişki, yazarın kişisel deneyimlerinin metne yansıması ve kurmacanın sınırları üzerine konuşuldu.

Mehmet Erte, edebî üretimin yalnızca yazma eyleminden ibaret olmadığını, yazarın metnini nasıl anlattığının ve hangi kültürel gelenek içerisinde konumlandırdığının da önem taşıdığını belirtti. Joyce Carol Oates'un "Edebiyat yalnız icra edilen bir sanattır ama kültür denilen geniş havzaya katılmak için yapılır" sözünü değerlendiren Erte, yazarın tek başına üretmesine rağmen edebiyat geleneğinin bir parçası olduğunu vurguladı.

Erte, "Evet, gerçekten yalnız yaparsınız ama yalnız yazdığınızı düşünmezsiniz. Bir geleneğin parçası olarak metin üretirsiniz. Goethe ve Edip Cansever ile de aynı masada otursunuz veya Tanpınar ile Stendhal ile. Bir kültürel havzanın içerisinde olduğunuz bilinciyle bir şey görürsünüz." dedi.

Popüler kültür ile edebiyat arasındaki farklılıklara da değinen Erte, edebî metinlerin geçmişten gelen bir gelenekle ilişki kurduğunu, popüler kültürün ise bu tarihsel birikimi aynı biçimde ele almadığını ifade etti.

"SÜREKLİ BİR GERÇEK VURGUSU VAR"

Söyleşinin 'Yaşananın Kurgusu, Yazılanın Gerçeği' başlığı üzerine konuşan Mehmet Erte, son dönemde kitap, dizi ve filmlerde 'gerçek olaylardan uyarlanmıştır' ifadesinin sıkça kullanılmasına dikkat çekti. Erte, "Son dönemde kitaplarda, özellikle dizi ve filmlerde en fazla 'gerçek olaylardan uyarlanmıştır' ifadesini görüyoruz. Sürekli bir gerçek vurgusu var. Bir dönem Orhan Pamuk'un çok şikâyet ettiği bir şey vardı, 'roman yazıyorum, kahramanı ben sanıyorlar' diyordu. Bir dönem 'bu kurmaca, gerçek değil' savunmasını yapıyorduk. Şimdi ise gerçeği savunuyoruz, 'bu kurmaca değil, gerçek' diyoruz. Son 10 yıl içerisinde çok enteresan bir dönüşüm oldu." ifadelerini kullandı.

İnsanın kendi yaşamını anlatırken bile olayları seçerek bir hikâye oluşturduğunu belirten Erte, belleğin de kurmaca süreçlerinden bağımsız düşünülemeyeceğini dile getirdi. Kişinin hayatını aktarırken bazı olayları öne çıkarıp bazılarını dışarıda bıraktığını söyleyen Erte, bu nedenle anlatılanların tamamı doğru olsa bile ortaya çıkan hikâyenin bir seçme ve düzenleme sürecinden geçtiğini ifade etti. Erte, insanın kendisini de sürekli değişen bir hikâye üzerinden tanımladığını belirterek, "Kendini tarihsel bir varlık olarak ortaya çıkarıyorsun." dedi.

"HER KİTABIN BİR SESİ VAR"

Yazma sürecinde sezgilerinin ve anlık karşılaşmaların belirleyici olduğunu anlatan Figen Şakacı, hazırlıklı olmaktan çok karşısına çıkan ayrıntıların peşinden gitmeyi tercih ettiğini söyledi. Şakacı, "Sezdiğim şeylerin peşinden gitmeyi severim. Kokuya veya anlık etkileşimlere tutulurum. Birden sevebilmeyi seçebilirim ve bunu, onun yazı konusu olabileceğini düşünerek yapmam." diye konuştu.

Bir meseleye takıldığında hikâyelerin kendiliğinden karşısına çıktığını ifade eden Şakacı, yazma sürecinde gerçekliği dönüştürmenin ve estetik bir anlatıya ulaşmanın önemine değindi. Şakacı, "Biz gerçeği eğip büküp oradan estetize edebilmiş bir dille hem kendimizi hem de okuru tatmin edebilen bir ürün ortaya koyuyoruz. Bu ürün kültürel endüstrinin olmazsa olmazı ama o sürecin kendisi benim açımdan mutlaka çok sessiz bir yerde. Kara sinek girse onu takip ederim çünkü onu susturamazsam kafada sesler duymaya başlarım." dedi.

Her kitabın bir sesi olduğunu ekleyen Şakacı, konuşmasına şöyle devam etti: "Farklı dallarda yazmayı şunun için seviyorum; Oyun yazarken aslında yazıyla oynuyorsun. Onun matematiği, kurgusu, seyirci üzerindeki etkisi orada çok işe yarıyor. Kendimi tutamayıp bir cümleden vazgeçemediğim, ona çok taptığım, yazdığım şeyi çok beğendiğim zamanlar oluyor. Bir hafta geçtikten sonra ilk andaki gibi beğenmeyebiliyorsun. O cümle çok da iyi değilmiş, çok daha güzel söylenebilirmiş. Bunun nasıl yapılabileceğini araştırmak, sonra bulmak ve daha iyisini aramak… Zaten yazı böyle uğraşların hazzıyla oluyor. Yoksa çok meşakkatli; maddi anlamda karşılığını alamadığın, karşılığı aşk olan bir uğraş. Yazarlar artık eski saygın mertebesinde de değil. Ortada tafra ile dolaşacak bir şey yok, herkes yazabilir. Ama senin varoluşsal anlamda böyle bir hayata ve yaşama tutunman, oradan beslenmen zihinsel olarak beni çok diri tutan bir şey."

KÜLTÜREL KODLAR VE ATMOSFER

Edebiyatta sıkça karşılaşılan ev temasına da değinen Figen Şakacı, evden kaçma, eve hapsolma, annelik ve ev kadınlığı gibi konuların edebî metinlerde tekrar tekrar işlenmesinin toplumsal sorunlarla bağlantılı olduğunu söyledi. Şakacı, evin kimi anlatılarda bir hapishaneye dönüştüğünü belirterek, bu temanın ülkenin sosyolojik gerçekliğiyle ilişkisine dikkat çekti. Şakacı, "Evden kaçmak, hapsolmak, çocuğu başına bela göstermek, ev kadınlığı… O evin başlı başına bir hapishane olması ve o tema üzerinde ortaklaşılması. Demek ki burada bir sorun var, bunu aşmadan hesaplaşmadan bunu da yazarak meseleyi halletmeye çalışmak." dedi. Yazarın içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel çevrenin üretim sürecini doğrudan etkilediğini vurgulayan Şakacı, "Aslında istediğin kadar konvansiyonel olana eklenmeye çalış; kendi kültürel kodların, sosyolojik atmosferin yazmayla ilişkini birebir belirliyor." ifadelerini kullandı

Cumhuriyet Şiir Günleri Tesak'ta başlıyor

Kadıköy Belediyesi ve Cumhuriyet gazetesi iş birliğiyle ikinci kez düzenlenecek Kadıköy Cumhuriyet Şiir Günleri, 20–21 Kasım tarihlerinde TESAK'ta gerçekleştirilecek. Etkinliğin onur konuğu ise şair ve yazar Eray Canberk olacak

Kadıköy'ün simge mekânlarından Kadıköy Belediyesi Tarih Edebiyat ve Sanat Kütüphanesi (TESAK), geçtiğimiz yıl ilk kez düzenlenen Kadıköy Cumhuriyet Şiir Günleri'ne ev sahipliği yapmıştı. Bu yıl ikincisi düzenlenecek etkinlikte şiirimizin usta isimleri ve genç kuşak şairler bir araya gelecek.

20-21 Kasım tarihlerinde TESAK Konferans Salonu'nda gerçekleştirilecek etkinliğin onur konuğu Eray Canberk olacak. İki gün boyunca söyleşiler, şiir üzerine tartışmalar ve imza buluşmaları düzenlenecek.

ERAY CANBERK'İN ŞİİR DÜNYASI

Kadıköy Cumhuriyet Şiir Günleri, 20 Kasım Cuma günü saat 13.00'te açılış konuşmalarıyla başlayacak. Ardından etkinliğin onur konuğu şair, çevirmen ve yayıncı Eray Canberk'e ödülü takdim edilecek. İlk oturumda Yusuf Çotuksöken ve Sabri Koz, "Eray Canberk'in Şiir Dünyası" başlıklı söyleşide şairin şiir anlayışını, edebiyat serüvenini ve Türk şiirindeki yerini ele alacak.İkinci oturumda Melih Yıldız ve Kadir Aydemir, "Yeni Kuşak Şiirin Geleceği" başlıklı söyleşide genç şairleri, dijital yayıncılığı, sosyal medyayı, şiir dergilerini ve okur alışkanlıklarını konuşacak.

Günün son oturumunda Nurduran Duman ve moderatör Berrin Karadeniz, "Kendi Sesinde Yazmak: Şiirde Kadın, Dil ve Bellek" başlıklı söyleşide dinleyicilerle buluşacak.

ŞİİR, TOPLUM, ÖZGÜRLÜK VE ÇOCUK

21 Kasım Cumartesi günü saat 13.00'te devam edecek etkinliğin ilk oturumunda Arife Kalender ve Haydar Ergülen, "Sözün Direnişi: Şiir, Toplum ve Özgürlük" başlıklı söyleşide bir araya gelecek.

İkinci oturumda Ömür Kurt, Bahar Ulukan ve Behiç Ak, "Çocuğun Dünyasında Şiir: Oyun, Dil ve Hayal Gücü" başlığı altında çocuk şiirini değerlendirecek. Programın son oturumunda ise Ahmet Bozkurt, Berrin Karadeniz moderatörlüğünde "Büyük Kente Tanıklık Eden Şiir" konusunu ele alacak.

Söyleşilerin yanı sıra imza buluşmalarının da düzenleneceği 2. Kadıköy Cumhuriyet Şiir Günleri, TESAK Konferans Salonu'nda ücretsiz olarak takip edilebilecek.

Çocuklar Kutlukhan Perker'le çizdi

Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde düzenlenen Sketchbook Atölyesi'nde Mustafa Kutlukhan Perker ile buluşan çocuklar, hayal ettikleri karakterleri çizgiye taşıdı

● **Hülya ARSLAN**

Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi, çocukları sanatçılarla buluşturmaya devam ediyor. 14 Kasım Cumartesi günü düzenlenen Sketchbook Atölyesi'nde çocuklar, çizgi roman sanatçısı Mustafa Kutlukhan Perker ile bir araya geldi. Perker'in gönüllü olarak yürüttüğü atölyede çocuklar, hayal güçlerini özgürce kullanarak gözlem ve karakter tasarımı üzerine çalışmalar yaptı. İlk karikatürü 1988 yılında Gırgır dergisinde yayımlanan Perker, 2001 yılında New York'a yerleşerek çizim kariyerini uluslararası alana taşıdı. The New York Times, The New Yorker ve The Washington Post gibi yayınlarda çalışmaları yayımlanan sanatçı, çizgi roman dünyasının önemli ödüllerinden Eisner Ödülü'ne de aday gösterildi. Uzun yıllara dayanan deneyimini çocuklarla paylaşan Perker, atölye boyunca katılımcılarla birlikte çizim yaptı.

"HİÇBİR ŞEYİ MÜKEMMEL ÇİZMEK ZORUNDA DEĞİLİZ"

Çocuklara doğrudan bir şey öğretmek yerine hayal güçlerini özgürce kullanabilecekleri bir ortam oluşturmayı tercih ettiğini söyleyen Perker, "Aslında çocuklara bir şey öğretilmesine çok karşıyım. Ben çocukken çizebilen bir çocuktum. Büyükbabam da ressamdı. Annemle babam ona ne yapmaları gerektiğini sormuşlar. O da 'Hiçbir kurs, ders, asla böyle şeyler yapmayın. Kâğıt, kalem alın. Bir de bol bol içinde çizgi olan yayın alın.' demiş. Ben de o yüzden sanat eğitimine çok karşıyım." dedi. Atölyelerde çocuklara beş temel kural hatırlattığını belirten Perker, "Hiçbir şeyi mükemmel çizmek zorunda değiliz. Hayal gücümüzü sınırsız kullanacağız. Çizimler ciddi olmak zorunda değil. İstediğimiz ölçüde çizebiliriz. Herkes istediğini çizebilir." ifadelerini kullandı.

Sanatsal gelişimde farklı eserleri incelemenin önemine değinen Perker, "Ben dergiye girdikten sonra usta sanatçıların orijinal çizimlerini gördüm ve çizgim bir haftada güzelleşti. Çünkü orijinal çizgiyi gördüğünüz zaman kendi yaptığınızla aradaki farkı anlıyorsunuz." dedi. Atölyede yaptığı iki çizimi kura yoluyla çocuklara hediye eden Perker, farklı sanat dallarından beslenmenin önemini de vurgulayarak, "Aslında bütün artistik alanlarda sizin gelişiminiz tüketiminizle doğru orantılıdır. Bu bir edebiyatçı için müzik dinlemek olabilir, bir ressam için de roman okumak olabilir. Ne kadar tüketiciyse o kadar iyi üretici olacaktır." diye konuştu.

"BİR ŞEYE BAŞLAMIŞ OLDUĞUNU HİSSETMEK"

Atölyede çocukların bir güneş gözlüğünü bulundukları açılardan çizdiklerini, ardından kendi çizgi roman kahramanlarını oluşturduklarını anlatan Perker, "Ben hep bir ısınma turu olarak bir objeyi ortaya koyuyorum. Genellikle gözlük oluyor. Herkes gördüğü yerden çiziyor. Bu tamamen ısınma ve bir şeye başlamış olduğunu hissetmek. Yani bir spor müsabakasındaki hakem düdüğü gibi." dedi. Ardından çocukların çok uzağa zıplayabilen, miğferli bir kadın kahraman tasarladıklarını belirten Perker, bu tür çalışmaların çocukların hayal güçlerini kullanmalarına olanak sağladığını söyledi.

Çocukların atölyeden sonra da çizim yapmaya devam etmelerini önemsediğini vurgulayan Perker, "Çocuklarda böyle bir ateş yanması önemli. O heyecanla eve gidip bir şeyler çizerse çocuklar, bugün birlikte geçirdiğimiz saat işe yarar bir saat demektir." dedi. Karikatür Evi'ndeki çalışmaları da değerlendiren Perker, "Dünya standartlarında bir girişim. Hep kendimize kızıyoruz çok şeyimiz eksik diye ama bazı şeylerimiz fazla. Bunun da kıymetini bilmek, tadını çıkarmak ve bunu bize sağlayanlara hep minnettar olmak lazım." ifadelerini kullandı.

Atölyelerin devam edeceğini belirten Perker, seyahatleri ve devam eden projelerine bağlı olarak bir sonraki buluşmayı aralık ayının ortasında ya da ocak ayının ilk haftalarında gerçekleştirmeyi planladıklarını söyledi.

Şinasi Barutçu Kupası Sergisi açılıyor

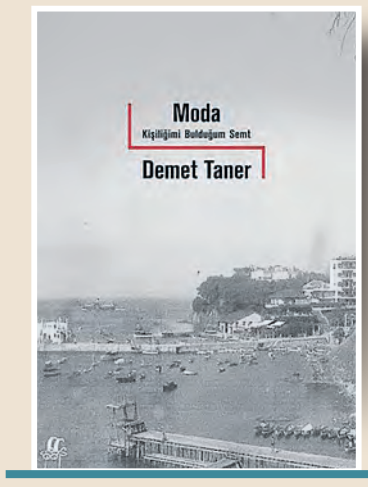

FOTOGEN Fotoğraf Sanatı Derneği'nin, Türk fotoğrafına büyük emeği geçmiş usta isim Şinasi Barutçu'nun anısına 38 yıldır kesintisiz olarak düzenlediği ve Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF) yıldızlı prestij yarışması niteliği taşıyan 38. Şinasi Barutçu Kupası Fotoğraf Sergisi, 21 Kasım - 11 Aralık tarihleri arasında Kadıköy Belediyesi Barış Manço Kültür Merkezi'nde sanatseverlerle buluşuyor. Dünyada ve Türkiye'de her yıl aralıksız açılan tek fotoğraf sergisi olma özelliğini koruyan organizasyonun seçici kurulunda Çerkes Karadağ, Kamil Fırat, Merih Akoğul, Prof. Özer Kanburoğlu ve Zehra Çöplü yer alırken, ödül töreni ve sergi açılışı 28 Kasım Cumartesi günü saat 16.00'da gerçekleştirilecek.

HAFTANIN PUSULASI

Hazırlayan: Semra ÇELEBİ

KİTAP

Moda – Kişiliğimi Bulduğum Semt

"Yazın gündüzleri Moda Plajı, akşamları ise elimizde minderlerle Withall'ların bahçesine kurulmuş yazlık sinemaya gitmek ilk gençliğimizin vazgeçilmez heyecanlarıydı. Önceleri piyona dersi için evimize Matmazel Armenciyan gelirdi. Her yıl bir kez gittiği Paris'i heyecanla anlatırdı. Aynı apartmanda oturduğumuz, Saint Joseph'in efsanevi matematik hocası Mösyö Matalon'un kardeşi Matmezel Rose ise âdeta Modalı çocuklara Fransızca öğretmekle görevliydi. Sanki Moda demek kültürlü olmakla eş anlamlıydı." Moda'yı anlatırken yalnızca bir semtin anılarını değil, ailesi üzerinden Cumhuriyet'in ilk kuşaklarından bugüne gelen öyküsünü de dile getiren Demet Taner, 21 Kasım Cumartesi 16.00'da Tarihçi Kitabevi'nde okurlarıyla buluşacak. (Tanıtım Bülteninden) **Oğlak Yayınları / 72 sf / Ekim 2026**

Dikkat çeken yeniler:

- Ölüm Bir Gün Batımı Sevgilim / Şükrü Erbaş / Kırmızı Kedi Yayınevi
- Kalbimin Suçu / Mahmut Yesari / İş Bankası Kültür Yayınları
- Sabahın Sahibi Var / Numan Aydınoğlu / Ange Yayınları

ALBÜM

İmre Hadi / Herkes İçin Çocuk Şarkıları

Müzisyen İmre Hâdi, "herkes için çocuk şarkıları" olarak tanımladığı "Büyüdüğümü Nereden Anlayacağım?" albümü ve ardından yayımladığı "Kalbim Çuf Çuf Eder" single'ı ile çocuk müziğini alışıldık eğitici ve oyalayıcı kalıpların dışına çıkararak nitelikli, kuşaklar arası bir deneyime dönüştürüyor. Pop müziğin sıcak melodilerini ince bir mizah ve güçlü hikâye anlatıcılığıyla harmanlayan Hâdi; "Lolipop", "İçimdeki Bütün Kuşlar", "Uçurtmalar" ve "Ağustos'un Gerçek Hikâyesi" gibi şarkılarıyla hem çocukların hayal dünyasına yeni keşif alanları açıyor hem de yetişkinlerin özlediği yalın duygulara seslenerek ebeveynlerle çocukları aynı melodilerde buluşturuyor.

Ruhu doyuran yeniler:

- Altı Çürük / Dünyada Bir Yer
- Anka / Can Kazaz
- Vay / Selin Sümbültepe

FİLM

Possible Love

Usta yönetmen Lee Chang-dong'un "Burning"in ardından uzun bir aradan sonra sinemaya döndüğü ve dünya prömiyerini Venedik Film Festivali'nde yaparak büyük jüri ödülü kazanan "Possible Love" filmi, izleyiciyi insan psikolojisinin ve ikili ilişkilerin en derin, karmaşık katmanlarında sarsıcı bir yolculuğa çıkarıyor. Film, işten çıkarılan ve arkadaşlarıyla birlikte büyük bir grevin parçası olmuş bir işçi ile eşinin, bu grevi belgesel yapmak isteyen bir yönetmen ve kocasının yollarıyla kesişmesi sonucu derinlerde yatan arzularıyla, bastırılmış pişmanlıklarıyla ve hayatın sarsıcı gerçekleriyle yüzleşmelerini konu alıyor. Sınıfsal farklılıkları, direnmenin gücünü, dayanışma ruhunu, hayal kırıklıklarını, orta yaş krizini ve evlilik kurumunun görünmeyen çatlaklarını ustalıkla mercek altına alan yapım, hem akılda kalıcı karakter derinliği hem de yönetmenin imzası olan sarsıcı anlatı diliyle son dönemin en çok konuşulan filmlerinden biri olarak Netflix kütüphanesindeki yerini aldı.

Anlaşılmama arzusu...

ALPER TURGUT
alperturgut@yahoo.com

Gösterimdeki "Cinlerin Düğünü" adlı filmi, 63. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde izledim. Yüzyıllık Yalnızlık romanından uyarlanan güzelim diziyi yeni seyretmiştik zaten, oradan esinlendiği şeylerin üzerine, biraz yerel motifler katmış ve kafası karışık bir şekilde büyülü gerçekçilik yaratmaya çalışmıştı. 132 dakika boyunca bir şey anlatamamayı becermek de fiyakalı iş, harbiden. Hiçbir kimse, hiçbir şeyi tam anlamadı, sanırım amaç da buydu, anlaşılamamak.

Film, kapkara bir laneti nesiller boyu taşıyan bahtsız bir aileyi, dinozorları, cinleri ve göktaşlarını da yanlarına katarak resmetmeyi deniyor. Bugünlerde dizi sektörünün çöküşü ve başrol oyuncularının aldığı astronomik rakamlar konuşuluyor malumunuz, Demet Özdemir, İlhan Şen, Kaan Yıldırım, Helin Kandemir, Erol Babaoğlu, Tuba Ünsal, Mine Çayıroğlu ve diğerlerini bir filmde oynatmak, anca gönüllülük ve sinemada görülme arzusuyla mümkün olabilir (yani dizilerden çok daha ucuza oynuyorlardır), böyle ünlü oyuncuların var elinde, ne demeye çözümsüzlüğün girdabına atıyorsun ki kendini. Filme notum, 100 üzerinden 55'tir.

Vizyon diyen bir başka Altın Portakal filmi de "Tatlı Maya". Her zaman iyi filmler üretilmez, ötesinde deneyimli yönetmenlerin kötü filmler çekmek gibi görece baskın ve bariz bir huyu da var. Usta yönetmen Biket İlhan'ın Tatlı Maya filminin, hayli amatör bir yapım olduğunu söyleyebiliriz, pek rahat. Her anlamda vasatın altında bir film bu, nasıl anlatsam, ne şekilde ifade etsem, inanın bilmiyorum. Göçmenlik mevzusu, mahalle baskısı, ötekileştirme halleri, bunları demode bir anlatım ile duyguyu geçirmeden ifade etmek, seyirciyi yoruyor ve zorluyor. Olay örgüsü sıkıntılı, kimi oyunculuklar tekdüze, derinlik filan hak getire. Filme notum, 100 üzerinden 45'tir.

Pek meşhur Brad Pitt, bir gün şehirdeki lüks yaşamından sıkılır ve "Hadi Alaska'da geçen bir film yapalım. Fazla oyuncu, figüran da istemez, bir köpeğim olsun kâfi. Hem huzuru buluruz hem de üstüne para kazanırız" der. Elbette böyle bir şey demedi, ancak "Vahşinin Kalbi" (Heart of the Beast) adlı film, tastamam buna benzer bir şey. Yönetmen David Ayer, yine yaralı kahraman peşinde. Klişeler kadar, yenilmez herif öykülerini de pek seviyor. Özel kuvvet askeri James Belmont ve eğitimli savaş köpeği Odin'in, travmatik bir geçmişleri vardır. Zorunlu emeklilikte, ikisi yine birliktedir. Alaska'ya deniz uçağıyla gider ve vahşi doğanın kollarına kendilerini bırakırlar.

Arada da geriye dönüşlerle, ABD sömürgeciliğine kılıf arar, militarizme romantik tatlar katarız. Sonra birçok filmde daha iyisi çekilmiş bir serüvenin ortasına atlarız. Duygu sömürüsünü de unutmayarak. Cici köpeğin ve manzaranın hatırına, filme notumuz 100 üzerinden 60'tır.

"Aşk ve Yaşam" (Sense and Sensibility), tam da roman uyarlamalarını ve dönemin ruhunu yansıtmayı beceren işleri sevenleri, sımsıkı kucaklayacak bir film olmuş. Her ne kadar Jane Austen'ın "Aşk ve Gurur" (Gurur ve Önyargı ismiyle de bilinir) romanını daha çok sevsem de her iki eserdeki evlilik çağındaki genç kızların klasik anlatısının, zamandan bağımsız olduğunu düşünürüm. Yani yine ve yeniden uyarlanacaklar, dizi olsun, film olsun, bizler de ilk kez izliyormuşçasına kurulacağız karşısına. Bu formülün işlememe imkânı yok.

Filmde kesinlikle başrol oyuncularının büyük bir imzası var. Elinor rolünde Daisy Edgar-Jones ve Marianne rolünde Esmé Creed-Miles resmen döktürüyorlar. Üstelik film, dönemi idealize etme çiğliğine düşmüyor, daha koyu, daha gri ve daha gerçekçi, kesinlikle. Abartıdan uzak kalmak, sade ve basit bir tarafa tutunmak, tempoyu biraz düşürse de farklı bir bakış açısı yaratıyor. Ancak hem duygusal hem de dramatik sıkıntıları da var filmin, hunharca koca arayan zavallı fakir kızlar gibi bir sığlığa düştü düşecek bir izlenim, yapıtın yumuşak karnı, hiç kuşkusuz. Filme notum, 100 üzerinden 70'tir.

Netflix platformunda gösterilen "Olası Aşklar" (Ganeunghan sarang), sınıf çatışmasını çiftler üzerinden anlatan, merhamet denen şeyin üstenci halini ve kesişmenin birleşmek demek olmadığını ortaya seren kalburüstü bir seyirlik. Yine Güney Kore'den gelen "Başka Yolu Yok" (No Other Choice) gibi, işsizlik belasının insan ruhunda açtığı derin tahribattan yola çıkıyor. Hiç acı çekmemişin, acıları yol eyleyenin halinden anlama çabası, katmanlı bir senaryo ve usta işi oyunculuk performanslarıyla, derin bir vicdan muhasebesine dönüşüyor. Grevler, işçi direnişleri, devletin baskısı, kolluk güçlerinin şiddeti. Bu bildik zincir, koskoca bir topluma yayılıyor ve onu esir alıyor aslında, hak edenin hakkını yiyerek, insanı insana ezdirerek. Ümit Yaşar Oğuzcan, "Önce çaresizlik çaldı kapıları / sonra yoksulluk / bütün aşina çehreler silindi aynalardan / bir anda boşaldı dünya / yapayalnız kaldık" der "Büyük Yalnızlık" şiirinde. Filmin 164 dakikalık süresine aldırmayın, finale doğru bir gerilim dozu da ekleyerek kendisini izletiyor. Bu nitelikli yapıta notum, 100 üzerinden 75'tir.

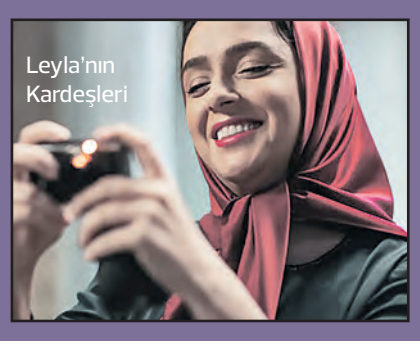

Sinemada kadınların mücadelesi

25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü öncesinde Türkiye'de ve dünyada erkek şiddetinin farklı biçimlerinin ve kadınların mücadelesinin beyaz perdeye yansıyan tezahürlerini derledik

● Semra ÇELEBİ

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun verilerine göre Türkiye'de 2025 yılında (şüpheli ölümlerle birlikte) toplam 591 kadın hayattan koparıldı. 2026'nın ilk altı ayında ise bu sayı 301'i buldu bile; yani şimdiden geçen yıla göre yüzde 10'un üzerinde bir artış var. İstatistikler bir acı gerçeği daha ortaya koyuyor: Kadınlar en güvenli hissettikleri evlerinde, en yakınları olan erkekler tarafından öldürülüyor. Şiddetten kaçmaya çalışanlarsa ne yeterli hukuki desteğe ne sosyal hizmete kavuşabiliyor. Türkiye'deki kadınlar üzerindeki şiddet, sadece fiziksel olarak değil, psikolojik, ekonomik ve sosyal olarak da giderek artıyor.

Durum dünyada da pek farklı değil. BM Kadın Birimi'nin (UN Women) yayımladığı son küresel rapora göre dünya genelinde her yıl yaklaşık 50 bin kadın ve kız çocuğu, eşi, partneri veya aile bireyleri tarafından öldürülüyor. Bu oran, tüm dünyada her 10 dakikada 1 kadının (günde ortalama 137 kadın) en yakınları tarafından öldürüldüğü anlamına geliyor.

Tüm bu rakamlar, erkek şiddetinin münferit öfke patlamaları değil, sistematik bir tahakküm rejimi olduğunu ortaya koyuyor. Sinema ise bir tanıklık alanının ötesinde kadınların direnişinin ve adalet arayışının kayıt defteri işlevini görüyor. Kadınların var olma mücadelesi dünyanın dört bir yanında beyaz perdenin en çarpıcı anlatı alanlarından biri oluyor.

ŞİDDETİN GÖRÜNMEZ HALİ: ORTADOĞU VE İRAN

◗ **İnşallah Erkek Olur (Ürdün, 2023):** Eşinin ani ölümüyle birlikte Ürdün'ün erkek egemen miras yasaları karşısında savunmasız kalan Nawal'ın mücadelesini anlatan film, ataerkil düzenin kadını mülksüzleştirme ve ekonomik olarak çaresiz bırakma pratiğini gözler önüne seriyor. Hukukun, aile bağlarının ve geleneklerin bir kadının yaşam alanını nasıl gasp edebileceğini gösteren sarsıcı bir hayatta kalma ve adalet arayışı.

◗ **Leyla'nın Kardeşleri (İran, 2022):** Film, ekonomik krizin ve toplumsal çöküşün ortasında, ailesini ayakta tutmaya çalışan Leyla'nın dört ağabeyi ve bencil babasıyla verdiği mücadeleyi anlatıyor. Leyla, patriyarkal gururun kadın emeğini ve aklını nasıl görünmez kılıp sabote ettiğinin çok güçlü bir temsili olarak perdeye yansıyor.

◗ **Papicha (Cezayir, 2019):** 1990'lar Cezayir İç Savaşı'nın karanlığında, radikal İslamcı ve ataerkil kuşatmaya karşı moda, tasarım ve kadın dayanışmasıyla direnen üniversiteli Nedjma'nın hikayesini anlatan film, kamusal alandan silinmeye çalışılan kadınların bedensel ve zihinsel özgürlük manifestosunu yazıyor.

MODERNİTE İLE GELENEK ARASINDA: TÜRKİYE

◗ **Tereddüt (Yön. Yeşim Ustaoğlu, 2016):** Farklı sınıfsal ve kültürel dünyalardan gelen iki kadının kesişen travmaları üzerinden evlilik kurumunun içindeki cinsel ve psikolojik şiddeti ortaya koyan film, sınıf farkı gözetmeksizin kadınların nasıl şiddetle kuşatıldığını anlatıyor.

◗ **Mustang (Yön. Deniz Gamze Ergüven, 2015):** Karadeniz'de bir kasabada yaşayan beş yetim kız kardeşin, en masum sosyal aktivitelerinin bile ataerkil baskı ve zorla evlendirme tehdidiyle nasıl bastırılmaya çalışıldığını anlatan film, bu baskıya karşı kız kardeşlerin geliştirdiği isyanı ve dayanışmayı anlatıyor.

◗ **Zenne Dancer (Yön. Caner Alper, Mehmet Binay, 2012):** Türkiye'de "namus" cinayetleri ve homofobik şiddetin kesişim kümesini, gerçek olaylardan esinlenerek ele alan film, aile içi baskının ve eril egemenliğin bireylerin hayatını nasıl kararttığını gösteren cesur yapımlardan biri.

HUKUK, KÜLTÜR VE İNTİKAM: ABD

◗ **Thelma & Louise (Yön. Ridley Scott, 1991):** Sinema tarihinin en bilinen feminist yol filmlerinden biri olan Thelma ve Louise, cinsel saldırı girişiminde bulunan bir erkeği meşru müdafaa ile öldüren iki kadının kaçış hikâyesini anlatıyor. Artık bir klasik haline gelen film erkek şiddetine, toplumsal düzene ve erkek egemen sisteme başkaldırıyı epik bir dille işliyor.

◗ **Sanık (Yön. Jonathan Kaplan, 1988):** Gerçek bir olaydan uyarlanan film, toplu cinsel saldırıya uğrayan bir kadının hem saldırganlarla hem de toplumsal ve hukuki sistemin victim-blaming (mağduru suçlama) refleksleriyle mücadelesini ele alıyor. Jodie Foster'a Oscar kazandıran yapım, mahkeme salonunda adalet arayışının güçlü bir örneği.

◗ **Yetenekli Genç Kadın (Yön. Emerald Fennell, 2020):** "İyi aile çocukları" dokunulmazlığıyla örtbas edilen cinsel suçları ve akademiden hukuka uzanan rıza ihlallerini kara mizah ve gerilim estetiğiyle tersyüz eden film, sistematik cezasızlığa karşı radikal bir hesaplaşma öneriyor.

FİZİKSEL ŞİDDETİN EN AĞIR HALİ: AVRUPA

◗ **Gözlerimi de Al (İspanya, 2003):** İspanya'da kadına yönelik ev içi şiddet üzerine çekilmiş en sarsıcı ve gerçekçi filmlerden biri olan Gözlerimi de Al, eşinden gördüğü sistematik fiziksel şiddet nedeniyle gecenin bir yarısı oğlunu alıp evden kaçan Pilar'ın hikayesini anlatıyor. Film, şiddet faili kocanın "pişmanlık" ve "terapi" maskesiyle kurduğu manipülasyon döngüsünü ve kadının bu travmatik bağı koparark kendi ayakları üzerinde durma mücadelesini derinlemesine inceliyor.

◗ **Dinozor (Birleşik Krallık, 2011):** Film, dışarıdan bakıldığında son derece saygın, dindar ve sakin görünen bir adamın, kapalı kapılar ardında eşine uyguladığı ağır fiziksel ve cinsel şiddeti merkeze alıyor. İşçi sınıfı mahallesinde yolları kesişen iki yaralı insanın dayanışması üzerinden, "saygın erkek" imajının ardına gizlenen vahşeti ve kadının bu cehennemden kurtulma çabasını sert bir gerçekçilikle işliyor.

◗ **Sadece İkimiz (Fransa, 2023):** İlk başta "kusursuz ve tutkulu bir aşk" gibi başlayan bir evliliğin, zamanla nasıl adım adım bir izolasyona, psikolojik kuşatmaya ve fiziksel şiddete dönüştüğünü anlatan film, failin kadını ailesinden ve işinden koparark savunmasız bırakma stratejilerini ve kadının bu cendereden çıkış arayışını gerilimli bir dille aktarıyor.

Sinematek/Sinema Evi'nde bu hafta

Adres: Osmanağa Mah., Hasırcıbaşı Cad., Hasırcı Sok. No:16 | İletişim: sinematek@kadikoy.bel.tr | Web: sinematek.kadikoy.bel.tr | Instagram: @sinematekSinemaEvi

Sinematek/Sinema Evi, Arjantin sinemasının örneklerinden restore edilmiş klasiklere, Maya Deren'in avangart çalışmalarından Lütfi Ö. Akad'ın filmlerine uzanan geniş bir seçkiyi sinemaseverlerle buluşturuyor

Alice Artık Burada Oturmuyor

Kocasının ani ölümünün ardından genç oğluyla baş başa kalan ve çocukluk hayali olan şarkıcılık kariyerinin peşinden gitmek için yollara düşen bir kadının ayakta kalma mücadelesini konu alan Alice Artık Burada Oturmuyor, bir anne ve çocuğun birlikte büyüme ve özgürleşme hikâyesini anlatıyor.

20 Kasım Cuma / Saat: 20.00
Yönetmen: Martin Scorsese
Senaryo: Robert Getchell
Oyuncular: Ellen Burstyn, Kris Kristofferson, Alfred Lutter, Jodie Foster, Harvey Keitel,
ABD / 1974 / 112 dk. / Renkli / DCP / 4K restore / İngilizce / Türkçe Altyazılı

Olimpo Garajı

Cannes Film Festivali'nin "Belirli Bir Bakış" bölümünde dünya prömiyerini yapan Olimpo Garajı, Kirli Savaş olarak adlandırılan Videla diktatörlüğündeki cunta dönemini mercek altına yatırıyor. Hükümet karşıtı bir örgüt ile bağının olması şüphesiyle tutuklanan Maria'nın gizli bir gözaltı merkezinde sorgulanmasını konu alan film, hikâyenin merkezindeki şiddeti grafik olarak göstermek yerine ses ve mekân tasarımı aracılığıyla seyirciye hissettiriyor.

21 Kasım Cumartesi / Saat: 14.00
Yönetmen: Marco Bechis
Senaryo: Marco Bechis, Lara Fremder, Caterina Giargia
Oyuncular: Antonella Costa, Carlos Echevarria, Chiara Caselli, Dominique Sanda
Arjantin, İtalya, Fransa / 1999 / 98 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / Türkçe Altyazılı
Gösterim sonrasında Arda Ekşigil'in katılımıyla söyleşi gerçekleştirilecek.

Resmî Tarih

Sayısız festivalden ödüllerle dönen Resmî Tarih, Buenos Aires'te yaşayan tarih öğretmeni Alicia'nın evlatlık kızının gerçek ailesini ararken geçmişi sorgulamaya başlamasını ve yıllardır inanmayı seçtiği resmî tarihle yüzleşmesini konu alıyor. Resmi Tarih, diktatörlüğün suçlarını doğrudan beyaz perdeye aktaran ve Arjantin'in yakın geçmişiyle yüzleşmesini temsil eden ilk filmlerden biri olma özelliğini taşıyor.

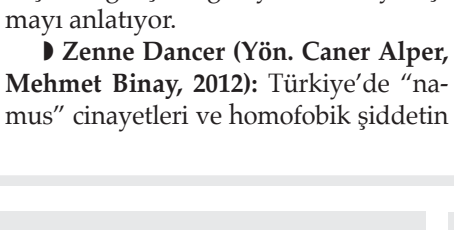
21 Kasım Cumartesi / Saat: 18.30
Yönetmen: Luis Puenzo
Senaryo: Luis Puenzo, Aida Bortnik
Oyuncular: Hector Alterio, Norma Aleandro, Chunchuna Villafane, Hugo Arana
Arjantin / 1985 / 112 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / Türkçe Altyazılı

Bataklık

Berlin Film Festivali'nde sinema sanatına yeni bir bakış açısı katan filmlere verilen Alfred Bauer ödülünü kazanan Bataklık, 90'lı yılların sonlarına doğru oluşan Yeni Arjantin Sineması'nın dönüm noktalarından biri olarak kabul ediliyor. Lucrecia Martel, ilk uzun metrajlı filminde Arjantin taşrasında yaz tatilini geçiren zengin bir ailenin ilişkilerine odaklanıyor; sınıf farklılıkları, siyasi belirsizlik, ırk, cinsellik ve doğa temaları üzerinden toplumsal bir çöküşün portresini çiziyor.

22 Kasım Pazar / Saat: 14.00
Yönetmen: Lucrecia Martel
Senaryo: Lucrecia Martel
Oyuncular: Mercedes Morán, Graciela Borges, Martín Adjemián
Arjantin / 2001 / 103 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / Türkçe ve İngilizce Altyazılı

Gözlerindeki Sır

Arjantin'in uluslararası alandaki başarısını Yabancı Dilde En İyi Film Oscar'ı ile taçlandıran Gözlerindeki Sır, emekli savcı Benjamin'in yıllar önce çözülememiş bir cinayet davası üzerine roman yazmaya karar vermesinin ardından cinayetin karanlıkta kalan detayları, geçmişe dair anıları ve diktatörlüğün eşiğindeki Arjantin'in travmatik tarihiyle yüzleşmesini konu alıyor.

22 Kasım Pazar / Saat: 18.30
Yönetmen: Juan José Campanella
Senaryo: Juan José Campanella, Eduardo Sacheri
Oyuncular: Ricardo Darín, Soledad Villamil, Pablo Rago
Arjantin / 2009 / 129 dk. / Renkli / DCP / İspanyolca / Türkçe Altyazılı

Şebeke

Sinema tarihindeki en güçlü sistem ve medya eleştirilerinden biri olan Sidney Lumet imzalı Şebeke, işten kovulacağını öğrenen bir haber spikerinin canlı yayında geçirdiği sinir krizinin televizyon yöneticisi tarafından acımasızca bir reyting malzemesine dönüştürülmesini anlatıyor.

24 Kasım Salı / Saat: 20.00
Yönetmen: Sidney Lumet
Senaryo: Paddy Chayefsky
Oyuncular: Faye Dunaway, William Holden, Peter Finch, Robert Duvall, Beatrice Straight, Ned Beatty
ABD / 1976 / 121 dk. / Renkli / DCP / 4K restore / İngilizce / Türkçe Altyazılı

Diyet

Aynı fabrikada çalışan Hacer ile Hasan evlendikten sonra çalışma koşullarıyla ilgili farklı tutumlar benimser. Hacer, çalışırken sakatlanan ve sendikasız, hatta kayıt dışı çalıştığı için hiçbir hak elde edemeyip mağdur olan komşuları Mustafa'nın yaşadıklarından etkilenerek sendikaya yaklaşır. Hasan ise işverenle ters düşmekten kaçınır. Çiftin giderek büyüyen çatışması aracılığıyla film, kırsal ilişkilerden sanayi kapitalizmine geçişi, emek sömürüsünü, sınıf bilincini ve örgütlenme mücadelesini ele alıyor.

25 Kasım Çarşamba / Saat: 20.00
Yönetmen: Lütfi Ö. Akad
Senaryo: Lütfi Ö. Akad
Oyuncular: Hülya Koçyiğit, Hakan Balamir, Erol Taş, Erol Günaydın, Güner Sümer, Turgut Savaş, Günay Güner, Osman Alyanak, Atıf Kaptan, Yaşar Şener
Türkiye / 1974 / 90 dk. / Renkli / DCP / Türkçe

Hudutların Kanunu

Hudutların Kanunu, Urfa'nın Suriye sınırında geçimlerini sınır kaçakçılığıyla sağlayan köylülerin çıkışsızlığını merkezine alıyor. Üç kez sansüre takılan film, bugün ulusal sinemanın önde gelen yapıtlarından biri kabul ediliyor. 1967 Altın Portakal'da Yılmaz Güney'e En İyi Erkek Oyuncu ödülünü kazandıran film, World Cinema Project tarafından restore edilerek 2011 Cannes Film Festivali'nde yeniden izleyiciyle buluştu.

26 Kasım Perşembe / Saat: 20.00
Yönetmen: Lütfi Ö. Akad
Senaryo: Lütfi Ö. Akad
Oyuncular: Yılmaz Güney, Pervin Par, Erol Taş, Tuncel Kurtiz, Danyal Topatan, Osman Alyanak, Tuncer Necmioğlu, Muharrem Gürses
Türkiye / 1966 / 74 dk. / Siyah Beyaz / DCP / Türkçe

İklim krizinin çocuklara etkisi büyüyor

Save the Children'ın yeni analizine göre, ağır iklim afetlerine maruz kalan çocukların yıllık ortalaması son beş yılda yüzde 50 artarak 330 milyona ulaştı. Save the Children Türkiye'den Volkan Pirinççi ile iklim krizinin çocuk hakları üzerindeki etkilerini konuştuk

● **Erhan DEMİRTAŞ**

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü, çocukların yaşam, sağlık, eğitim ve korunma haklarını hatırlatırken iklim krizi bu hakların önündeki tehditlerden biri olmaya devam ediyor. Çocuk haklarının korunması ve çocukların yaşam koşullarının iyileştirilmesi için çalışan Save the Children'ın yeni analizi, iklim kaynaklı afetlere maruz kalan çocukların sayısındaki artışı ortaya koyuyor. Analize göre, Ocak 2022-Eylül 2026 döneminde ağır iklim olaylarına maruz kalan çocukların yıllık ortalaması 330 milyona ulaştı. Bu sayı, 2017-2021 dönemindeki 222 milyonluk ortalamaya kıyasla yaklaşık yüzde 50 artış anlamına geliyor. 2022'den bu yana dünya genelinde her üç çocuktan biri, yani yaklaşık 911 milyon çocuk, farklı şiddetlerdeki iklim kaynaklı afetlere maruz kaldı. Ancak iklim krizinin sonuçları bütün çocuklar için aynı değil. Yaş, engellilik, yoksulluk, yerinden edilme ve temel hizmetlere erişim gibi koşullar çocukların afetler karşısındaki risklerini artırabiliyor. Save the Children Türkiye Program Geliştirme, Kalite ve Etki Direktörü Volkan Pirinççi ile iklim krizinin çocuk hakları üzerindeki etkilerini, Türkiye'de yürütülen çalışmaları ve COP31 sürecinde çocukların karar alma mekanizmalarına katılımını konuştuk.

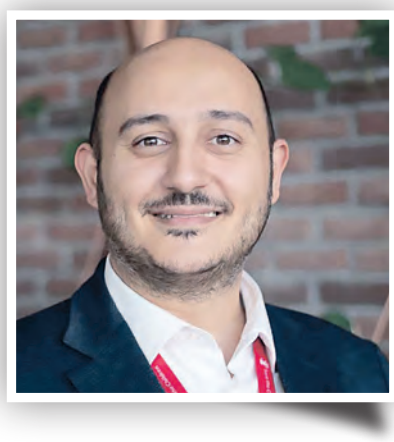
ÇOCUKLARIN YAŞAMINI ZORLUYOR

Pirinççi'ye göre aşırı sıcaklar, kuraklık, seller ve şiddetli fırtınalar çocukların sağlığından eğitimine, beslenmesinden ailelerinin geçim koşullarına kadar pek çok alanı etkiliyor. İklim kaynaklı bu risklerin sonuçlarının afet anıyla sınırlı kalmadığını söyleyen Pirinççi çocukların gelişimi ve gelecekteki fırsatları üzerinde de belirleyici olduğunu vurguladı.

Aşırı sıcakların küçük çocuklarda susuzluk ve sıcaklığa bağlı sağlık sorunları riskini artırdığına, kuraklığın ise temiz suya erişimi ve gıda güvenliğini tehdit ettiğine dikkat çeken Pirinççi şu bilgileri paylaştı: "İklim değişikliğinin çocuklar üzerindeki etkileri çok boyutlu. Üstelik yalnızca afetin yaşandığı anla sınırlı değil. Çocukların uyku düzenini, konsantrasyonunu ve öğrenme koşullarını olumsuz etkileyebiliyor. Kuraklık ise temiz suya erişimi, tarımsal üretimi ve gıda güvenliğini etkileyerek çocukların beslenmesini ve ailelerin geçim kaynaklarını tehdit edebiliyor. Seller ve şiddetli fırtınalar evlere, okullara, sağlık tesislerine ve altyapıya zarar veriyor. Bir okulun kapanması yalnızca birkaç günlük eğitim kaybı anlamına gelmeyebilir. Özellikle kırılgan koşullarda yaşayan çocuklar için uzun süreli devamsızlık, öğrenme kayıpları ve eğitimden kopma riskini artırıyor. Bunun yanında yerinden edilme, ailelerin gelir kaybı ve yaşanan belirsizlikler çocukların psikososyal iyi olma hâlini de etkileyebiliyor. İklim değişikliğinin çocuklar üzerindeki etkilerini yalnızca afetin gerçekleştiği günle değil, sonrasında çocukların yaşamlarının ne ölçüde değiştiğiyle de değerlendirmeliyiz."

"GÖRÜŞLERİ DİKKATE ALINMALI"

"COP31'in Türkiye'de düzenlenmesi, çocuk haklarının iklim politikalarında daha güçlü biçimde ele alınması açısından önemli bir fırsat." diyen Pirinççi şöyle devam etti: "Ancak burada önemli bir ayrımın altını çizmek istiyorum. Çocukların bir konferansa davet edilmesi veya konuşma yapması, tek başına anlamlı katılım anlamına gelmiyor. Anlamlı katılım, çocukların görüşlerinin gerçekten dikkate alınması ve alınan kararlara yansıması demektir. Bu yaklaşımın yalnızca COP31 ile sınırlı kalmaması gerekiyor. Ulusal ve yerel iklim politikalarının hazırlanmasında, afet risklerinin değerlendirilmesinde, iklim değişikliğine uyum planlarında ve uygulamaların izlenmesinde çocukların görüşlerine sistematik biçimde yer verilmesini istiyoruz. Çocukların yaşlarına uygun ve anlaşılır biçimde bilgilendirilmesi, güvenli ve kapsayıcı katılım mekanizmalarının oluşturulması ve görüşlerinin kararları nasıl etkilediğine ilişkin geri bildirim alabilmeleri önemli. Çocukların katılımını sağlamak, iklim değişikliğiyle mücadele sorumluluğunu onların omuzlarına yüklemek anlamına gelmiyor. Tam tersine, yetişkinlerin ve kurumların çocuklara karşı sorumluluklarını yerine getirirken onların görüşlerini dikkate alması anlamına geliyor."

ÇOCUKLAR İÇİN EĞİTİM MODÜLÜ

Save the Children Türkiye'nin çocukların iklim değişikliğine ve afetlere karşı hazırlığını desteklemek amacıyla yürüttüğü çalışmalara da değinen Pirinççi, 4–8 yaş grubundaki çocuklar için 16 eğitim modülü geliştirdiklerini şöyle anlattı: "Save the Children Türkiye olarak erken yaşlardan itibaren bu hazırlığı desteklemeye yönelik çalışmalarımız var. Örneğin Acil Durumlar ve Sürdürülebilirlik için İklim Farkındalığı ve Dayanıklılık Projesi kapsamında 4–8 yaş grubundaki çocuklar için iklim farkındalığı, afet ve acil durumlara hazırlık konularında 16 eğitim modülü geliştirdik. Çocukların yaşlarına ve gelişim düzeylerine uygun, oyun ve uygulamalı etkinlikler üzerinden öğrenmelerini esas alan bu programı İstanbul'da pilot olarak başlattık. AFAD ve Millî Eğitim Bakanlığıyla yürüttüğümüz iş birliği sayesinde geliştirilen bu eğitim yaklaşımının daha geniş ölçekte yaygınlaştırılmasına yönelik adımlar da atmak için hazırlık yapıyoruz."

İKLİM POLİTİKALARINDA SOMUT EYLEM ZAMANI

İklim değişikliğine uyum ve afetlere hazırlık çalışmalarının yalnızca afet sonrasında yapılacak müdahaleler olarak görülmemesi gerektiğini söyleyen Pirinççi, "Birleşmiş Milletler'in 2026 yılında yayımladığı verilere göre, yalnızca 2025 yılında dünya genelinde 171 milyondan fazla öğrencinin, yani her 10 öğrenciden en az birinin eğitimi, iklim kaynaklı tehlikeler nedeniyle kesintiye uğradı. Bu, iklim değişikliğinin çocukların yaşamında yarattığı somut sonuçları göstermesi açısından önemli bir veri. Eğitim sistemlerini yalnızca bugünün ihtiyaçlarına göre değil, değişen iklim koşullarına göre de planlamalıyız. Okulların aşırı sıcaklara, sellere ve diğer afetlere karşı dayanıklılığını artırmalı, eğitim kesintilerini en aza indirecek hazırlık ve süreklilik planları oluşturmalıyız. İklim değişikliğine uyumun eğitim politikalarının ve yatırımlarının ayrılmaz bir parçası olması gerekiyor." dedi.

Çocukların korunmasının yalnızca eğitim alanında yapılan çalışmalarla sınırlı kalamayacağını vurgulayan Pirinççi şunları söyledi: "Sağlık sistemlerinin aşırı sıcaklar ve iklim değişikliğiyle bağlantılı sağlık risklerine karşı hazırlıklı olması, temiz su ve sanitasyon altyapısının kuraklık ve seller karşısında hizmet vermeye devam edebilmesi, çocukların yeterli ve sağlıklı beslenmeye erişiminin korunması da aynı derecede önemli. Sosyal koruma sistemleri ise bu bütüncül yaklaşımın kritik bir parçası. Çünkü iklim kaynaklı afetler ailelerin geçim kaynaklarını da etkiliyor. Yaşanan gelir kayıpları, çocukların eğitimden kopması, yetersiz beslenme ve çocuk işçiliği gibi farklı çocuk koruma risklerini artırabiliyor. Bu nedenle afetlerden etkilenen ailelere zamanında ulaşabilen, ihtiyaçlara göre genişletilebilen ve çocukların özel koşullarını gözeten sosyal koruma mekanizmalarına ihtiyacımız var.

Çocuklar kendilerini etkileyen risklerin belirlenmesinde ve çözüm önerilerinin geliştirilmesinde söz sahibi olmalı. Ancak onları koruma sorumluluğu yetişkinlerin, kamu kurumlarının ve karar vericilerin üzerinde. İklim değişikliği geleceğin değil, bugünün sorunu. Dolayısıyla mesele yalnızca çocuklara nasıl bir gelecek bırakacağımız değil, bugün onların haklarını nasıl koruyacağımızdır. COP31'deki temel çağrımız da bu: Artık vaatlerden somut eyleme geçmenin zamanı. Çocukların haklarını gözeten, yeterli finansmanla desteklenen ve sonuçları ölçülebilen iklim politikalarına ihtiyacımız var."

İklim krizi kadınları daha fazla yoksulluğa sürüklüyor

UN Women'ın yeni raporuna göre, dünya genelinde en az 1,5 milyar kadın ve kız çocuğu iklim krizinin yüksek risk oluşturduğu bölgelerde yaşıyor

Birleşmiş Milletler (BM) Kadın Birimi (UN Women), Antalya'da düzenlenen 31. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP31) kapsamında yayımladığı yeni bilgi notunda, iklim krizinin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki ağır etkilerine dikkat çekti.

Kasım 2026 tarihli rapora göre iklim değişikliği, çevresel yıkımın yanı sıra kadınların ekonomik güvencesizliğini, ücretsiz bakım emeğini ve şiddet riskini de artırıyor.

Raporda, dünya genelinde en az 1,5 milyar kadın ve kız çocuğunun iklim tehlikelerine yüksek düzeyde maruz kaldığı, ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerin bu kırılganlığı daha da artırdığı belirtildi.

Rapora göre iklim krizinin en kötü senaryosunda 2050 yılına kadar 141 milyon kadın ve kız çocuğu daha aşırı yoksulluk içinde yaşayabilir.

Kadınların iklim kaynaklı ekonomik kayıpları erkeklere kıyasla daha yüksek. Yirmi dört düşük ve orta gelirli ülkeden elde edilen verilere göre, ortalama sıcaklıklardaki her 1 derecelik artış, kadınların toplam gelirlerinde erkeklere kıyasla yüzde 34 daha fazla kayıpla ilişkili.

İklim krizinin tarımsal üretimi ve geçim kaynaklarını tehdit etmesi, gıda güvensizliğini de derinleştiriyor. Raporda, en kötü iklim senaryosunda 2050 yılına kadar 185 milyon ek kadın ve kız çocuğunun gıda güvensizliğinden etkilenebileceği öngörülüyor. Erkekler ve erkek çocukları için bu sayının 147 milyon olması bekleniyor.

KURAKLIK CİNSEL ŞİDDET RİSKİNİ ARTIRIYOR

İklim krizinin etkileri kadınların güvenliğini de tehdit ediyor. Raporda yer verilen 14 ülkeden elde edilen veriler, uzun süreli aşırı kuraklığa maruz kalmanın ergen kız çocukları ve genç kadınlara yönelik cinsel şiddet olasılığında yüzde 21 artışla ilişkili olduğunu ortaya koyuyor.

Geçim kaynaklarının kaybı, zorunlu yer değiştirme ve kaynak kıtlığı, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti besleyen mevcut koşulları ağırlaştırıyor.

Çocuk yaşta evlilikler de iklim krizinin etkilediği alanlar arasında. Verilerin karşılaştırılabildiği 46 ülkenin 24'ünde çocuk yaşta evlilik oranlarının, daha nemli bölgelere kıyasla daha kurak bölgelerde yüksek olduğu belirlendi.

Buna karşılık bakım hizmetleri, sosyal koruma, eğitim ve mesleki beceri yatırımlarını içeren adil bir yeşil dönüşüm senaryosunda kadınlar, 2035 yılına kadar yaratılacak net yeni işlerin yüzde 66'sını üstlenebilir. Bu senaryo, kadınlar için 68 milyon ek istihdam olanağı anlamına geliyor.

SUYA ERİŞİM ZORLAŞIYOR

Rapora göre, evinde suya erişimi olmayan 1,8 milyar kişinin bulunduğu dünyada, bu hanelerin üçte ikisinde suyu temin etme sorumluluğunu kadınlar üstleniyor. Yüksek emisyon senaryosunda su toplamak için harcanan sürenin 2050 yılına kadar yüzde 30'a kadar artabileceği tahmin ediliyor.

Kadınlar ve kız çocukları, erkeklere kıyasla günde 2,5 kat daha fazla ücretsiz ev işi ve bakım emeği harcıyor. Afetlerin ardından çocukların, yaşlıların ve diğer aile üyelerinin bakımının da büyük ölçüde kadınlara kalması, ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri derinleştiriyor.

EŞİTSİZLİK ALANI

İklim krizine karşı mücadelede finansman kaynaklarının dağılımı da önemli bir eşitsizlik alanı oluşturuyor.

Rapora göre 2024 yılında küresel iklim finansmanı yaklaşık 2 trilyon dolara ulaştı. Ancak bu kaynağın yüzde 95'i emisyon azaltımına yönelik çalışmalara ayrılırken, yüzde 78'i gelişmiş ekonomiler ve Çin'de yoğunlaştı.

Gelişmekte olan ülkelere sağlanan uluslararası iklim finansmanı 136,7 milyar dolarda kaldı. Oysa bu ülkelerin 2030 yılına kadar yılda 455 ila 584 milyar dolar finansmana ihtiyaç duyduğu tahmin ediliyor. Üstelik gelişmekte olan ülkelere sağlanan iklim finansmanının yaklaşık yüzde 70'i kredi biçiminde veriliyor. Bu durum, iklim krizinden etkilenen ülkelerin borç yükünü daha da ağırlaştırıyor.

Sosyal koruma alanındaki eşitsizlik de dikkat çekici. İklim değişikliğine karşı en kırılgan ülkelerde yaşayanların yalnızca yüzde 8,7'si en az bir sosyal koruma mekanizmasına erişebilirken, dünya genelinde 2 milyar kadın ve kız çocuğunun herhangi bir sosyal koruma sisteminden yararlanamadığı belirtiliyor.

İKLİM MÜCADELESİNDE KADINLAR

İklim mücadelesinde kadınların liderliği ve karar alma süreçlerine katılımı da raporun öne çıkardığı başlıklar arasında yer alıyor.

Ülkelerin iklim politikalarını ortaya koyduğu Ulusal Katkı Beyanlarının yüzde 73'ü kadınların iklim krizine katkılarını ve karşı karşıya kaldıkları riskleri kabul ediyor. Ancak bu politikaların yalnızca üçte birinden biraz fazlası söz konusu riskleri kapsamlı biçimde ele alıyor. Özellikle bakım, sağlık ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konularının iklim politikalarında yeterince yer bulmadığı belirtiliyor.

Kadın çevre hakları savunucuları ise çevresel yıkıma karşı yürüttükleri mücadele nedeniyle şiddet ve baskıyla karşılaşıyor. Birleşmiş Milletler verilerine göre, son on yılda çevreyi savundukları için 751 kadın çevre hakları savunucusunun öldürüldüğü belgelendi.

UN Women, iklim krizine karşı mücadelenin kadınların haklarını, ekonomik güvencesini ve karar alma süreçlerine katılımını merkeze alan politikalarla yürütülmesi gerektiğini vurguluyor.

Raporda; kadın çiftçilerin toprak haklarının güvence altına alınması, iklim dirençli tarımın desteklenmesi, sosyal koruma sistemlerinin güçlendirilmesi ve bakım hizmetlerine yatırım yapılması temel politika önerileri arasında sıralanıyor.

Çocuklardan yetişkinlere rehber

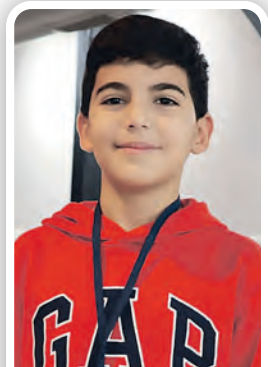
Tasarım Atölyesi Kadıköy'deki çocuk hakları atölyesinde bir araya gelen çocuklar, haklarını konuşarak yetişkinlerden beklentilerini "Çocuklardan Yetişkinlere Rehber" başlığıyla kaleme aldı

● **Seyhan KALKAN VAYİÇ**

Çocukların yaşadığı kente dair taleplerini dile getirdiği ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini sunduğu Kadıköy Belediyesi Çocuk Meclisi, Tasarım Atölyesi Kadıköy'deki çocuk hakları atölyesinde buluştu. Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde görevli sosyolog ve psikologların yürütücü olduğu atölyede çocuklar oyunlarla tanıştı. Oyunla başlayan, meclis kurallarının belirlenmesiyle devam eden atölye, çocuk haklarının konuşulmasıyla sürdü. Atölye yürütücülerinin okuduğu gündelik yaşamdan örnekler içeren metinler üzerinden çocuk hakları ele alındı. Oyun, eğitim ve ifade özgürlüğü gibi alanlarda haklarının nasıl kısıtlandığını anlattı; kendi hakları önemsenmediği zaman yaşadıkları öfke, değersizlik, güvensizlik gibi duygularını paylaştı. Haklarını konuşan, duygu ve düşüncelerini dile getiren çocuklar; yetişkinlerin kendilerine nasıl davranmasını istediklerini ve beklentilerini ortaya koyan "Çocuklardan Yetişkinlere Rehber"i hazırladı. Atölye, çocuk meclisi başkanlık seçimi için aday isimlerin belirlenmesiyle son buldu.

"SAYGI DUYULMALI, KORUNMALI"

Atölyeye katılan çocuklardan Tahsin Arın Yaren, "Çocuk hakları atölyesi çok iyi geçti. Burada olduğum için mutluyum. Öğretmenlerimizle birlikte topluluk kurallarını yazdık. Çocuklardan bir rehber çalışmasıyla yetişkinlerden beklediklerimizi kâğıtlara yazdık ve yazdıklarımızın içinden oylayarak seçtik. Çocuk hakları korunmalı. Çocuklara saygı duyulmalı ve onların görüşlerine önem verilmeli. Yetişkinler hatalarımızda yanımızda olsunlar; bize doğruyu göstersinler." diyerek duygu ve düşüncelerini dile getirdi.

"BİZİ KIYASLAMASINLAR"

Ayşe Yalçıner de "Hikâyeler okundu, o hikâyedeki hakları konuştuk. Çok iyi oldu. Daha iyi öğrendik. Eğlenceli de geçti. Özellikle meyve salatası oyununu çok beğendim. Yetişkinler bizlere karşı daha duyarlı olsunlar. Bizler tam büyüyemedik. Hatalarımızı birazcık daha kabul etmeleri gerekiyor. Bizleri kıyaslamasınlar." dedi.

REHBERDE NELER VAR?

- **Fikirlerimizi gerçekten dinleyin:** Sözümüzü kesmeden, bizi yargılamadan dinleyin ve düşüncelerimizi önemseyin.
- **Bize saygı duyun:** Düşüncelerimize, duygularımıza ve haklarımıza saygı gösterin; bizi küçümsemeyin.

Bizi olduğumuz gibi kabul edin: Farklılıklarımızı, ilgi alanlarımızı ve seçimlerimizi kabul edin; bizi başkalarıyla karşılaştırmayın.

- **Bütün çocuklara eşit davranın:** Hiçbir çocuğu farklılıkları veya koşulları nedeniyle dışlamayın; tüm çocuklara eşit fırsatlar sunun.
- **Bizi ilgilendiren konularda bizim de söz hakkımız olsun:** Evde, okulda ve yaşadığımız kentte kararlar alınırken düşüncelerimizi sorun ve söylediklerimizi dikkate alın.
- **Daha fazla sorumluluk alın ve çaba gösterin:** İhtiyaçlarımızı ve sorunlarımızı önemseyin; sorunlarımızın çözümüne katkı sağlayın.
- **Hata yaptığımızda yanımızda olun:** Bizi azarlamak yerine anlamaya çalışın ve yeniden denememiz için destek olun.
- **Bize zaman ayırın:** Bizimle sohbet edin, oyun oynayın ve birlikte keyifli zaman geçirin.
- **Bize zaman tanıyın, kendimizi güvende hissedelim:** Bizi sürekli "hadi, hadi" diyerek acele ettirmeyin; sabırla yaklaşın ve ihtiyaç duyduğumuzda yanımızda olun.
- **Haklarımızı öğrenin ve koruyun:** Çocuk haklarını öğrenin, günlük yaşamda haklarımıza saygı gösterin ve bu hakların korunması için sorumluluk alın.

MECLİS ÇOCUKLARIN YOLUNA IŞIK TUTUYOR

Kadıköy Belediyesi Çocuk Meclisi çatısı altında buluşan çocuklar, 2021 yılından beri bir arada olmanın verdiği dayanışma ve paylaşma ruhuyla her yıl daha da güçlenerek yollarına devam ediyor. Meclis, çocuklara alan açarak onların duygu ve düşüncelerini rahatça dile getirmesini sağlıyor, özgüvenlerini destekliyor. Meclisin çocuklara kazandırdıkları okul ve aile yaşantısına da olumlu olarak yansıyor. Çocuk Meclisi'nde iki yıldır yer alan 12 yaşındaki Zeynep Şahin de mecliste bulunmanın yaşantısına yansımasını şöyle anlatıyor: "Çocuk Meclisi'nden önce kendimi özgürce ifade edemiyordum. Örneğin Türkçe dersinde konuşma sınavında utanıyordum. Öğretmenimin ve arkadaşlarımın karşısında konuşamıyordum ama şu an konuşabiliyorum. Kendimi rahat bir şekilde ifade edebiliyorum. Öğretmenlerim bendeki değişimi gördü. Bana 'Zeynep sen nereye gidiyorsun? Bu kadar söz alıyorsun. Büyük bir değişim var. Açılmışsın.' dedi. 'Kadıköy Belediyesi Çocuk Meclisi'ne gidiyorum' dedim. Onlar da 'Gitmeye devam et' dedi."

Çevre bilincinden geri dönüşüme kadar birçok konu hakkında mecliste eğitim aldıklarını söyleyen Zeynep Şahin, edindiği bilgileri okuldaki arkadaşlarına da anlattığını, bu bilgilerden yola çıkarak özellikle çevre konusunda okulda proje hazırladığını söyledi ve şöyle devam etti: "Geçen sene hazırladığımız yazılar ve şiirler, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda Gazete Kadıköy'de yer almıştı. Oradan esinlendim ve geri dönüşümü anlattığım bir broşür hazırladım. Okulda arkadaşlarıma ve öğretmenlerime, evde de aileme anlattım. Bu çalışmalarım öğretmenlerimin dikkatini çekti. Çevreyle ilgili okul gezilerine beni de götürdüler. Önce Diyarbakır'daki kardeş okul buluşmasına daha sonra da Almanya'daki okul gezisine gittim. Bunlar beni çok mutlu etti."

Özgüvenli bir şekilde konuşmayı, sorumluluk almayı ve fikirlerini rahatça ifade edebilmeyi öğrenen Şahin, "Kardeşim Emir de katılmak istiyor. Annem 'Merak etme seni de yazdıracağız' dedi. Ailem de çok mutlu. Annem 'Kendini çok iyi ifade ediyorsun, konular hakkında rahat konuşuyorsun' diyor. Her çocuk meclise katılsın, haklarını öğrensin, düşüncelerini ifade etsin ve bunun sonucunda mutlu olsun." diye konuştu.

Genç müzisyenler sahneye çıkıyor

● **Hülya ARSLAN**

Kadıköy Belediyesi Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi'nde müzik eğitimi alan genç yetenekler, klasik müzik repertuvarından eserleri seslendirecekleri bir konserle dinleyici karşısına çıkacak

Kadıköy Belediyesi Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi (HKÇKM), genç müzisyenlerin sahne alacağı bir konsere ev sahipliği yapacak. 21 Kasım Cumartesi günü saat 18.00'de düzenlenecek "Genç Müzisyenler Konseri"nde, merkezde piyano eğitimi alan Atlas Ünlütürk ve Kayra Can Demirci dinleyici karşısına çıkacak. Genç müzisyenler, farklı dönemlerden bestecilerin eserlerini seslendirerek yıl boyunca sürdürdükleri çalışmalarını sahneye taşıyacak.

KLASİK MÜZİK ESERLERİNİ SESLENDİRECEKLER

Konserde sahne alacak Kayra Can Demirci, Fazıl Say'ın "Kumru" adlı eserinin yanı sıra Mozart'ın piyano eserlerinden oluşan bir seçkiyi seslendirecek. Atlas Ünlütürk ise Beethoven'ın "Türk Marşı", Pyotr İlyiç Çaykovski'nin "Kuğu Gölü" eserinden seçmeler ve Johann Sebastian Bach'ın "Prelude" adlı eserini dinleyicilerle buluşturacak.

Genç müzisyenler, 2017 yılından bu yana Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi'nde gitar ve piyano eğitmeni olarak görev yapan Ata Bozali'nin rehberliğinde çalışmalarını sürdürüyor. Klasik gitar ve piyano alanında 22 yıllık deneyime sahip olan Bozali, merkezde farklı yaş gruplarından çocuklara müzik eğitimi veriyor. Eğitimlerde nota okuma, ritim, teknik beceri, müzikal duyum ve yorumlama üzerine çalışmalar gerçekleştiriliyor. Yıl boyunca konserlere hazırlanan öğrenciler, öğrendiklerini sahnede sergileme ve müzikal becerilerini geliştirme fırsatı buluyor.

KONSER BÜYÜK SALON'DA

21 Kasım Cumartesi günü saat 18.00'de Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi Büyük Salon'da gerçekleştirilecek konser, 8 yaş ve üzeri izleyicilere açık olacak. Katılımın ücretsiz olduğu 40 dakikalık etkinlik için rezervasyon yapılması gerekiyor. Rezervasyonlar etkinlik saatinden 15 dakika önce sona ererken ayrıntılı bilgiye hkckm.kadikoy.bel.tr adresinden veya 0216 357 28 37 numaralı telefondan ulaşılabilir.

Kadın konuk evleri nasıl çalışıyor, başvuru süreci nasıl ilerliyor?

Kadıköy Belediyesi, 2008'den bu yana şiddete maruz kalan kadınlara ve çocuklarına ücretsiz ve güvenli barınma desteği sağlıyor. Peki şiddet tehdidi altındaki kadınlar ilk olarak nereye başvurmalı? Kimliği olmayanlar ne yapmalı? Merak edilenleri Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne sorduk

● **Leyla ALP**

Kadınlara yönelik şiddetle mücadelede önemli bir rol üstlenen Kadıköy Belediyesi, 2008 yılından bu yana şiddete maruz kalan veya şiddet tehdidi altında bulunan kadınlara ve çocuklarına güvenli barınma imkânı sunuyor. Gizlilik esasına dayalı ve ücretsiz hizmet veren Kadın Konukevi, yalnızca barınma ihtiyacını karşılamakla kalmıyor; psikososyal destekten hukuki danışmanlığa, sağlık hizmetlerinden istihdam desteğine kadar pek çok alanda kadınların yanında oluyor.

Kadınların yeniden bağımsız ve güvenli bir yaşam kurmalarını hedefleyen merkezde, başvuru ve kabul süreçlerinden sunulan hizmetlere kadar merak edilenleri Kadıköy Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü yetkilileriyle konuştuk.

• Şiddet gören ya da sığınma ihtiyacı duyan bir kadın, belediyeye ait kadın konuk evine ulaşmak istediğinde ilk olarak nereye ve nasıl başvurmalı? Doğrudan belediyeye başvurabiliyor mu?

Kadınlar doğrudan belediyeye başvurarak kadın konuk evine yerleştirilemez. Kadının öncelikle emniyet birimlerine başvurarak kadın sığınma evinde kalma talebini ve içinde bulunduğu durumu bildirmesi gerekmektedir. Başvuru ve yerleştirme süreci, ilgili mevzuat kapsamında ŞÖNİM (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi) koordinasyonunda yürütülmektedir.

• Yani bir kadının hangi sığınma/konuk evinde kalabileceğini ŞÖNİM belirliyor. Kadının bir tercihte bulunması mümkün olmuyor mu?

Hayır olmuyor. ŞÖNİM belirliyor.

KABUL KRİTERLERİ VE GÜVENLİK

• Başvuru süreci nasıl ilerliyor ve başvurunun sonuçlanması ne kadar sürüyor?

Başvuru süreci, kadının emniyet birimine başvurmasıyla başlar. Gerekli işlemlerin tamamlanmasının ardından kadın, ilk kabul birimine yönlendirilir. İlk kabul biriminde bir süre kalarak ihtiyaçları ve durumu değerlendirilir. Bu sürecin ardından uzun süreli hizmet alacağı kadın sığınma evine nakli, ŞÖNİM koordinasyonunda gerçekleştirilir. Süreç, başvurunun ve değerlendirmelerin niteliğine göre değişiklik gösterebilir.

• Kadınların başvurularında yanlarında herhangi bir belge bulundurmaları gerekiyor mu? Şiddet nedeniyle evden kaçmak zorunda kalan, kimliği veya hiçbir eşyası yanında olmayan kadınlar bu süreçte nasıl destekleniyor?

Kadınların yanlarında kimlik, belge veya kişisel eşya bulunması zorunlu değil. Kimliği yanında olmayan kadınlar için ilgili kurumlarla gerekli yazışmalar yapılarak yeniden kimlik belgesi çıkarılması sağlanır. Kadınların temel ihtiyaçları da kurum tarafından karşılanır.

• Kabul edilmek için belirli şartlar veya kriterler bulunuyor mu?

Kadın sığınma evine kabul süreci, 6284 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda yürütülür. Şiddete maruz kalan, şiddete uğrama tehlikesi bulunan veya herhangi bir nedenle güvenliğinden endişe duyarak korunma ve barınma ihtiyacı hisseden kadınların başvuruları değerlendirilir. Kabul sürecinde kadının güvenlik durumu ve ihtiyaçları esas alınır.

• Konuk evine gelen bir kadını ilk günden itibaren nasıl bir süreç bekliyor?

Kadının konuk evine kabulünün ardından odasına yerleşmesi sağlanır. Sosyal hizmet uzmanları tarafından kadınla bireysel görüşmeler gerçekleştirilerek kendisinin ve varsa çocuklarının ihtiyaçları belirlenir. Bu doğrultuda bir müdahale planı oluşturulur ve sosyal, psikolojik, hukuki ve ekonomik destek süreçleri yürütülür.

• Belediyenin konuk evi kapasitesi dolduğunda başvuran kadınlar için nasıl bir çözüm üretiyorsunuz? Başka kurumlara yönlendirme yapılıyor mu?

Kadınların barınma ihtiyacının karşılanması esastır; hiçbir kadın kapasite yetersizliği nedeniyle dışarıda bırakılmaz. ŞÖNİM, kadın sığınma/konuk evlerinin doluluk durumunu takip ederek uygun kapasiteye sahip diğer kadın sığınma evlerine yönlendirme ve yerleştirme sürecini yürütür. Bu nedenle kurumumuzun doluluk durumu da ŞÖNİM tarafından takip edilmektedir.

GİZLİLİK İLKESİ NASIL UYGULANIYOR?

• Şiddet mağduru kadınların, başvuru aşamasından itibaren güvenlikleri ve kişisel bilgilerinin gizliliği nasıl sağlanıyor?

Kadın sığınma evlerinde gizlilik esastır. Kadınların kimlik, adres ve konaklama bilgileri 6284 sayılı Kanun kapsamında gizlilik tedbirleriyle korunur. Kuruma ilişkin yazışma ve kayıtlar gizlilik ilkesi doğrultusunda tutulur; kurum dışından bu bilgilere erişim sağlanamaz. ŞÖNİM, ilgili koordinasyon ve işlemler kapsamında yetkilidir.

• Kadınlara nasıl bir barınma ortamı sunuluyor? Odaların fiziksel koşulları, hijyen, ortak kullanım alanları ve diğer imkânlar nasıl?

Kadın sığınma/konuk evleri, kadınların ve çocuklarının güvenli, rahat ve insan onuruna uygun bir ortamda yaşamalarını sağlayacak şekilde düzenlenir. Kadınların çocuklarıyla birlikte kalabilecekleri odalar, ortak yaşam alanları, mutfak, yemek odası, çamaşırhane ve çocuklara yönelik alanlar bulunur. Odaların ve ortak kullanım alanlarının temizliği ve hijyeni düzenli olarak sağlanır. Her kadın sığınma evinin binası ve fiziki koşulları farklılık gösterebilmekle birlikte hizmet sunumunda ilgili yönetmelik hükümleri esas alınır.

• Kadınların temel ihtiyaçları (yemek, kıyafet, hijyen malzemeleri ve sağlık hizmetleri) nasıl karşılanıyor?

Kadınların ve varsa çocuklarının beslenme, giyim, kişisel bakım ve hijyen ihtiyaçları kurum tarafından karşılanır. Sağlık hizmetlerine erişimleri için gerekli yönlendirmeler yapılır ve ilgili sağlık kuruluşlarıyla koordinasyon sağlanır.

GÜNLÜK YAŞAM VE ORTAK KURALLAR

• Kadınların günlük yaşamları nasıl ilerliyor? Belirli bir günlük program veya uymaları gereken kurallar bulunuyor mu?

Evlerde ortak yaşamın düzenini, güvenliğini ve mahremiyetini korumaya yönelik kurallar bulunmaktadır. Günlük yaşam bu kurallar çerçevesinde sürdürülür. Kadınların bireysel ihtiyaçları, kişisel alanları ve kararları gözetilir. Amaç, kadınların güvenli bir ortamda yaşamlarını sürdürmelerini ve güçlenmelerini desteklemektir.

• Çocuklarıyla birlikte kalan kadınlar için kreş, eğitim, bakım ve sosyal etkinlikler gibi ne tür imkânlar sağlanıyor?

Çocukların eğitim, sağlık, gelişim ve bakım ihtiyaçları ayrıca değerlendirilir. Eğitim kurumlarına erişimleri ve gerekli sosyal hizmet yönlendirmeleri sağlanır. Çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun sosyal ve eğitsel etkinliklere katılımları desteklenir. Tüm süreçlerde çocuğun üstün yararı gözetilir.

• Kadınlara psikolojik danışmanlık ve travma sonrası iyileşme sürecine yönelik ne tür destekler sunuluyor?

Kadınlara psikososyal destek sağlanarak şiddet deneyiminin etkileriyle baş edebilmeleri ve güçlenmeleri desteklenir. İhtiyaç duyulması hâlinde psikolojik destek için ilgili uzmanlara ve kurumlara yönlendirme yapılır.

• Boşanma, velayet, koruma kararı ve diğer hukuki süreçlerde kadınlara ücretsiz hukuki danışmanlık veya avukat desteği sağlanıyor mu?

6284 sayılı Kanun kapsamında kadınların hukuki haklarına erişimi ve korunması desteklenir. Hukuki süreçlerinde adli yardım mekanizması aracılığıyla kadınlara avukat atanması sağlanır. Atanan avukatla iletişim kurularak boşanma, velayet, koruma kararı ve diğer hukuki süreçlerin takibinde kadınlara destek olunur.

• Kadınların ekonomik özgürlüklerini kazanabilmeleri ve bağımsız bir yaşam kurabilmeleri için meslek edindirme, iş bulma veya istihdam desteği veriliyor mu?

Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları amacıyla meslek edindirme ve istihdam olanaklarına erişimleri desteklenir. Bu kapsamda belediyelerin istihdam ofislerine ve İŞKUR'a yönlendirmeler yapılır. İstihdam sürecine katılana kadar kadınların temel ihtiyaçlarını karşılamalarına katkı sunmak amacıyla harçlık desteğinden yararlanmaları sağlanır.

• Kadınlar sığınma/konuk evinde yasal olarak ne kadar süre kalabiliyor? Bu sürenin uzatılması mümkün mü?

Kalış süresi mevzuat kapsamında kural olarak altı aydır. Kadının ihtiyaçları ve koşulları değerlendirilerek gerekli durumlarda bu süre uzatılabilir. Sığınaktan ayrılma sürecinde kadının barınma, istihdam ve sosyal destek ihtiyaçları değerlendirilerek ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlanır. Amaç, kadının güvenli ve bağımsız bir yaşam kurabilmesini desteklemektir.

Kadınların hikâyesi dayanışmaya dönüşüyor

Gazeteci ve yazar Sinem Nazlı Demir'in 29 kadının yaşamını ve mücadelesini anlattığı "Katilimi Tanıyorum: Türkiye'de Kadın Kırımı" kitabının kampanya kapsamındaki satış gelirleri Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'ne bağışlanacak

● **Simge KANSU**

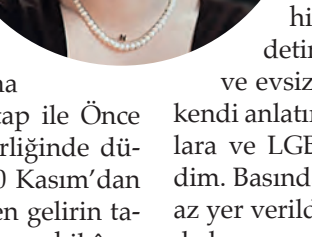
Gazeteci ve yazar Sinem Nazlı Demir'in, erkek şiddetine maruz bırakılan 29 kadının yaşamını ve mücadelesini ele aldığı "Katilimi Tanıyorum: Türkiye'de Kadın Kırımı" kitabı, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında bir dayanışma kampanyasına konu oluyor. A7 Kitap ile Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği iş birliğinde düzenlenen kampanya kapsamında, 20 Kasım'dan itibaren kitabın satışından elde edilen gelirin tamamı derneğe bağışlanacak. Kadınların hikâyelerini kendi sözleriyle görünür kılmayı amaçlayan Demir ile kitabın ortaya çıkış sürecini, erkek şiddetiyle mücadelede toplumsal sorumlulukları ve dayanışmanın önemini konuştuk.

ERKEK ŞİDDETİ ARAŞTIRMASI KİTABA DÖNÜŞTÜ

Kitabın yaratılış sürecinden bahseden Demir, "Üniversite yıllarımda erkek şiddeti üzerine küçük bir araştırma yapmaya başladım. Daha önce bir kadın sığınma evinde çalışmış, sosyolog Dicle Koğacıoğlu'nun özellikle 'namus' cinayetleri üzerine yaptığı araştırmalardan etkilenmiştim. Kitabımın bir bölümünü de kendisine ithaf ettim. Cumhuriyet'te kadın hakları muhabiri olarak çalışmaya başladığımda araştırmam derinleşti. Haberlerde çoğunlukla cinayetlere odaklanılırken ben kadınların cinayetten önceki hayatlarını, hayallerini, şiddetten kurtulma mücadelelerini ve yardım arayışlarını anlatmak istedim. Kadınların ve yakınlarının tanıklıklarına dayanan bu dört yıllık çalışma, Ocak 2024'te A7 Kitap tarafından yayımlanan ilk kitabıma dönüştü." dedi.

Kitabın içeriği hakkında bilgi veren Demir, "Kitaptaki 29 kadından 19'uyla bizzat görüştüm. Aralarında şiddete ve istismara maruz bırakılan, öldürülmeye teşebbüs edilen kadınlar vardı. Diğer 10 hikâyeyi ise öldürülen kadınların aileleriyle konuşarak yazdım. Örneğin Yağmur'un hikâyesinde aile içinde başlayan şiddetin, çocuk yaşta zorla evlendirilmenin ve evsiz kalmanın hayatını nasıl etkilediğini kendi anlatımından öğreniyoruz. Kadın mahpuslara ve LGBTİ+ kadınlara da özellikle yer verdim. Basında hangi kadınların hikâyelerine daha az yer verildiğine baktığımda, kitabın kapsamını da bu sorunun yanıtına göre genişlettim. Kitabın bölümlerinde kadınların anlatılarına uzmanların değerlendirmeleri de eşlik ediyor. Örneğin "Engelli Kadın Olmak" bölümünde kadınların deneyimlerinin ardından bir uzmanın görüşlerine yer verdim. Görüşmelerde kadınlara sık sık nasıl bir ülkede yaşamak istediklerini sordum. Şiddet hakkında konuşurken bir kadının ne yaşadığı kadar neye ihtiyaç duyduğunu ve nasıl bir hayat istediğini de kendi ağzından duymayı önemsiyorum." şeklinde konuştu.

KİTABIN GELİRLERİ DERNEĞE BAĞIŞLANACAK

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında, kitabın gelirlerinin Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'ne bağışlanacağını söyleyen Demir, "Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'yle bir süredir kadın cinayeti dosyalarını ele alan videolar hazırlıyoruz. Bu çalışmada dosyaları araştırıyor, metinleri yazıyor, çekim ve kurguyu da üstleniyorum. Bir dosyayı gündeme taşımak kadar, haber gündemden düştükten sonra da o dosyayı takip etmeyi önemsiyorum. Kitabı yazarken de beni harekete geçiren duygulardan biri buydu. Dolayısıyla 25 Kasım vesilesiyle, A7 Kitap'ın da katılımıyla yürüttüğümüz kampanya, benim için dernekle sürdürdüğümüz çalışmanın bir devamı. Kampanya kapsamında yapılan satışların gelirinin tamamı derneğe bağışlanacak. Kitabı alan birinin, kadınların hikâyelerini okurken aynı zamanda kadınların ve çocukların hakları için yürütülen çalışmalara maddi katkı sunabilmesi benim için çok kıymetli. 25 Kasım'da şiddeti konuşmak kadar, bu alanda yıl boyunca emek verenlerle dayanışmak da önemli." ifadelerini kullandı.

GazeteKadıköy
Haftalık süreli yerel gazete
Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylüler adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı
Mesut KÖSEDAĞI

Yayın Kurulu
Ayten Genç, Erhan DEMİRTAŞ, Gökçe UYGUN
Genel Yayın Yönetmeni
Leyla ALP
Yazı İşleri Müdürü
Semra ÇELEBİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gürbüz ENGİN
Sayfa Tasarımı
Rıza BÜLBÜL, Sinem HAMARAT
Haber Merkezi
Gökçe UYGUN, Hülya ARSLAN, Erhan DEMİRTAŞ, Seyhan KALKAN VAYİÇ
Reklam Servisi
Özge ÖZVEREN MUSLU

Adres: 19 Mayıs Mahallesi. Sultan Sokak No: 28 Kat: 2 Mühürdar Fuat Bey Konağı Kadıköy / İSTANBUL
İletişim: 0 (216) 348 70 60
www.gazetekadikoy.com.tr
www.instagram.com/gazetekadikoy
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu (0532) 727 01 07
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. 5 Levent Mahallesi Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No:29/1/1 34060 Eyüpsultan / İSTANBUL
Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

Hayat simülasyonu

Geçen gün bir arkadaşım çevrimiçi bir oyundan bahsetti, oyunun ismi; "*8 milyarda 1*". Oyun bir yaşam simülasyonu şeklinde ilerliyor. Dünyanın herhangi bir yerinde doğuyorsunuz. Doğduğunuz yerin gerçek istatistikleri baz alınarak ortalama bir hayat yaşayıp ölüyorsunuz. Oyun size sıklıkla soru sorup kararlar vermenizi istiyor. Örneğin çocuk yapmak isteyip istemediğinizi, krediyle mi yoksa birikiminizle mi ev alacağınızı, okulda zorbalığa uğrayan bir arkadaşınızı görmezden mi geleceğinizi yoksa hakkını mı savunacağınızı... Bu gibi kararların sonucunda hayatınızın nasıl devam edeceğini belirliyor. Bana kalırsa oyundaki can alıcı nokta ise doğduğunuz ailenin sosyoekonomik düzeyinin nasıl olduğu.

İstatistiklere bakıldığında dünya üzerinde doğma ihtimalimizin en yüksek olduğu yer Hindistan (yüzde 17,6). Ben oyunu ilk oynayışımda Hindistan'da bir erkek olarak doğup 84 yaşına kadar yaşadım. İkinci oynayışımdaysa Nijerya'da bir kadın olarak doğup 1 yaşında öldüm. Ve üçüncüde Ekvator'da bir erkek olarak doğup 69 yıl yaşadım. Oyundaki ilk yaşamımda pek çok seçim yaptım. İkinci yaşamımdaysa seçim yapmama müsade edilmeden öldüm. Her iki seferde de yoksul ailelerde doğdum ancak Nijerya'da doğduğum aile bölgenin en yoksul ailelerinden biriydi. Ekvator'daki hayatımda ise bölgenin en zengin ailelerinden birinde doğdum.

Çarpıcı olan şuydu ki Hindistan'daki seçim yapma şansımın olduğu uzun hayatta mutluluk oranım yüzde 60'ları göremedi ama Ekvator'daki zengin yaşamımda sıradan seçimlerimle mutluluğum yüzde 80'lerin altına düşmedi.

İlk iki oyundan sonra içimden şöyle bir isyan koptu; "Neden ben sürekli yoksullukla sınanıyorum?". Ülkenin ekonomisi yeterince sıkmıyormuş gibi oyunda bile neden refah şartlara kavuşamıyorum? Sonra bunun gerçeklikle çok yakın olduğunu fark ettim. Dünyada zaten refah içinde yaşayan insan sayısı maalesef genele oranla epey az. Ve dolayısıyla rahat ve huzur içinde yaşayanların da öyle. Bu anlamda oyunun gerçek istatistiklerden oluşturulduğunu fark etmek insanı ürpertiyor. Çünkü dünyada ortalama hayatlar böyle yaşanıyor. 2026 Küresel Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (MPI) Raporuna göre 108 ülkede 6,3 milyar insanın **1,2 milyarı, yani %18,9'u, ağır çok boyutlu yoksulluk içinde yaşamaktadır** (UNDP & OPHI, 2026)**.** Dünya Bankası'nın Yoksulluk, Refah ve Dünya Raporuna göre ise dünya genelinde yaklaşık **811 milyon kişi aşırı yoksulluk içinde**. Yaklaşık **3,7 milyar kişi** ise günlük 8,30 doların altında yaşıyor (World Bank Group, 2026).

Bu istatistiklere bakınca, oyunu oynarken kenardan sinsi sinsi sırıtan "Coğrafya kaderdir!" klişesi de boşa çıkıyor. Bu kadar yaygın ve genel yoksulluk ve mutsuzluğun coğrafyaya indirgenmesi, sanki talihmiş gibi düşünülmesi mümkün olabilir mi? Bu istatistikler yoksulluğun genel, varsıllığın ise şans eseri olduğunu gözler önüne seriyor.

Oyunun bana düşündürdüğü bir başka şey de modern dünyanın tüm duyguları bireyin boynuna, mutlu ve tatminkar hayatı tamamen kendi seçimlerimize yükleyen yaklaşımının ne kadar sorunlu olduğu... Böylesine genel ve yaygın bir dengesizlikte seçimlerle ilerlemek ne kadar mümkün ya da iyi seçimler yaptığını anlatan başarı hikayelerine güvenmek daha büyük bir simülasyon değil mi? Doğduğunuz ailenin bulunduğu ekonomik sınıfı atlamak başlı başına bir mucizeye dönüşmüşken doğru yöntemlerle harika hayatlara kavuşma ihtimali güldürmeyen bir şakaya benziyor.

Başka hayatlar yaşama fikrinin bu kadar çekici gelmesi yaşadığımız hayattan pek de memnun olmamamızla ilgili sanıyorum. Oyunun bize istatistiklerden yola çıkarak yaşadığımızdan daha kötü hayatlar yaşatması da şükür hissiyatı uyandırıyor. Fakat bu durumun şüphesiz kapitalist sisteme bir övgü sunduğunu düşünebiliriz. Çünkü ölümü gösterip sıtmaya razı etmek tam da bu olsa gerek. Dünya iyi bir yer değil. İnsan evladının kurduğu sistemler bir bir patlıyor. Tükettiğimiz kaynakların hesap sorma vakti çoktan geldi. Hal böyleyken hangimiz gerçekten memnun olabilir ki hayatından? Şanslı azınlıkta değilsek hayatlarımız o kadar da tıkırında ilerlemeyecek ve bunun bir norm olduğunu düşüneceğiz. Normları belirleyenler de elbette şanslı azınlıktakiler olacak.

Daha kısa ve konforlu bir yaşam mı, yoksa uzun ve yoksunluklarla örülü bir yaşam mı? Birini tercih etmemiz istense herhalde birçoğumuz kısa ve konforlu olanı seçerdi**.** Peki bu oyunun amacı nedir? Bir bilgisayar simülasyonunun bize nasıl yaşayacağımızı öğretmesi mi? Hayat sadece bizim seçimlerimizin sonuçlarından mı ibaret? Seçim yapmamıza etki eden sosyal, kültürel ve ekonomik şartları konuşsak daha iyi olmaz mı? Ya da yapmamız gereken tek şey şükretmek mi?

Kaynaklar

1. United Nations Development Programme (UNDP) & Oxford Poverty and Human Development Initiative (OPHI). (2026). Global Multidimensional Poverty Index 2026: Statistical update. United Nations Development Programme. https://hdr.undp.org/content/2026-global-multidimensional-poverty-index

2. World Bank Group. (2026). Poverty, prosperity, and planet report 2026: Jobs at the center of poverty eradication. World Bank. https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet

Göçün, ayrılığın, kavuşmanın ve karşılaşmaların izini süren Türk Sinemasının Trenleri kitabının yazarları Şeyma Balcı ve Seçil Büker, 245 film üzerinden beyazperdedeki tren hikâyelerini bir araya getirdi

● **Erhan DEMİRTAŞ**

Sinema tarihinin erken döneminde beyazperdeye giren trenler, zamanla göçün, ayrılığın, kavuşmanın, karşılaşmaların ve toplumsal değişimin anlatıldığı güçlü mekânlara dönüştü. Şeyma Balcı ve Seçil Büker, NotaBene Yayınları'ndan çıkan "Türk Sinemasının Trenleri" adlı kitaplarında 245 filmi inceleyerek trenlerin sinemadaki yolculuğunu takip etti. Haydarpaşa Garı'ndan demiryolu emekçilerinin hikâyelerine uzanan çalışma, sinemanın trenler ve istasyonlar aracılığıyla tuttuğu toplumsal hafızanın izini sürüyor. Şeyma Balcı ile Türk sinemasında trenlerin üstlendiği farklı rolleri, Haydarpaşa Garı'nın filmlerdeki temsillerini, göçün ve demiryolu emekçilerinin sinemaya nasıl yansıdığını konuştuk.

BİR YOLCULUKTAN FAZLASI

Türk Sinemasının Trenleri, trenleri yalnızca bir ulaşım aracı olarak değil, farklı karakterleri ve hikâyeleri bir araya getiren sinemasal mekânlar olarak ele alıyor. Kitapta trenin kimi zaman hikâyenin merkezine yerleştiği, kimi zaman da birbirinden farklı karakterleri aynı yolculukta buluşturduğu filmler inceleniyor. Balcı, 245 filmi temalarına göre değerlendirdiklerini ve trenin her yapımda farklı bir işleve büründüğünü söylüyor: "Tren çok güçlü bir imge ancak içinden tren geçen ve trenin karakterin hayatını değiştirdiği film sayısı fazla değil. Toplamda incelediğimiz film sayısı 245 -hala trenli film buluyorum- fazla görünüyor olabilir ama bunların filmlerdeki işlevi aynı değil. Aslında filmlerin gücü de buradan geliyor. Biz filmleri temalara ayırarak inceledik. Trenler kılıktan kılığa giriyor ve sürekli izleyiciyi şaşırtıyor. Dahası tren, insanları, aslında film kişilerini karşılaştırmak için de en uygun mekân. Böyle olunca trende katiller, tabutlar, hayaletler, hayvanlar, askerler, kaçaklar gibi her türden çeşitlilik bir araya geliyor. Kitapta da söylediğimiz gibi tren tekinsiz bir heterotopya. Öyleyse neden trenden uzak duramıyor yolcular ve filmler? Zaman ve mekânı odağa alarak 'oyun' oynamak için. Trendeki yolculuk bizleri farklı zaman ve mekânlara çağırıyor ve biz o çağrıya kayıtsız kalamıyoruz."

TEKİNSİZLİĞİN MEKANI

Türk sinemasının trenlere ve istasyonlara bakışı da yıllar içinde değişim geçirdi. Balcı, ilk dönemlerde bu mekânların güçlü bir imge ya da anlatı alanı olarak görülmediğini, Haydarpaşa ve Sirkeci garlarının filmlerdeki kullanımının da zamanla farklılaştığını şöyle anlatıyor: "Türk sineması başlangıçta trenlerin, garların ya da istasyonların güçlü bir imge ya da mekân olduğunun farkında değildi. Haydarpaşa Garı üzerinden gidelim. Gar binasının gösterimi çeşitleniyor ancak zamanla aynı kalıyor. İç göç filmlerinin başlangıç mekânı da Haydarpaşa. Ancak film kişilerinin pek de ilgisini çeken bir mekân değil gar binası. Gelenler daha çok İstanbul'a bakıyor. 1980'lerden sonraki iç göç filmlerinde artık Haydarpaşa'nın kullanımı azalıyor. Sirkeci Garı hepten unutuluyor zira dış göç bitiyor. Zamanla trenler tekinsiz hale geliyor."

Trenler, göç ve toplumsal dönüşümün yanı sıra gündelik yolculukların da mekânı. Balcı, bu yolculukların filmlerde basit bir yer değiştirmeden ibaret olmadığını belirtiyor: "Bir yerden bir yere giderken kullanılan bir araç, örneğin pamuk toplamak için trene biniyorsunuz ya da üniversiteyi bitirdiniz ve eve trenle dönüyorsunuz. Daha çok yolculuk için kullanılıyor. Ancak bu yolculuklar basit bir yolculuk olmaktan da uzak."

"HAYDARPAŞA: İSTANBUL'A AÇILAN EŞİK"

Türk Sinemasının Trenleri'nde Haydarpaşa Garı, özellikle iç göç filmlerinin başlangıç mekânlarından biri olarak ele alınıyor. 1960'larla birlikte, daha belirgin biçimde 1965 sonrasında yoğunlaşan bu filmlerde Haydarpaşa, İstanbul'a gelenler için bir eşik işlevi görüyor. Balcı, göç eden karakterlerin çoğunlukla trenin içinde değil, trenden inerken gösterildiğine dikkat çekiyor: "İstanbul her zaman göç ve göçmen kentidir. İstanbul'a yaşanan göçü dönemlere ayırabiliriz. Her bir dönem de farklı özellikler içeriyor. İç göçe dair filmlerin yoğunlaşmaya başlaması 1960'larla birlikte gerçekleşir. Eğer daha da spesifik bir tarih vermek gerekirse 1965'ten sonra. Bir anlamda filmler artık İstanbul'a gelişle başlayacak. Böylece filmlerin açılış mekânı kimi zaman köy kimi zaman Haydarpaşa Garı olur. Tren ve iç göç filmlerini bir arada düşündüğümüzde film kişilerini trende değil, trenden inerken görürüz. Yolculuktan ziyade asıl önemli olan Haydarpaşa'nın gelenler için bir eşik olmasıdır."

İstanbul'a gelenleri bekleyen hayatın filmlerde çoğunlukla zorluklarla anlatıldığını belirten Balcı, göçün temel nedeninin iş olduğunu, kente gelenlerin hayatta kalma mücadelesi verdiğini söylüyor: "Ancak şunu belirtmeliyiz ki iç göç filmlerinde İstanbul'da film kişilerini öyle güzel şeyler beklemez. İstanbul gelenlere kapılarını hemen açmaz. Taşı toprağı altın bir şehir değildir. Gelenler 'sana kral olacağım' dese de olamazlar. İstanbul'a gelenlerin büyük çoğunluğu erkektir, daha sonra aileler gelir. Herkesin gelme nedeni de aynıdır: İş. Dediğim gibi İstanbul'da hayatta kalmak öyle kolay değil, muhakkak kayıplar veriliyor ya da birileri ölüyor."

DEMİRYOLU EMEKÇİLERİNİN HİKÂYELERİ

Kitapta trenlerin yanı sıra demiryolu çalışanlarının sinemadaki temsilleri de inceleniyor. Balcı, Türk sinemasının demiryolu emekçilerinin hikâyelerine yeterince yer vermediğini söyleyerek, bu eksikliği sinemanın emek ve işçi temsillerinden bağımsız değerlendirilemeyeceğini şöyle açıklıyor: "Ancak burada Tük sinemasının emeğe ve işçiye nasıl baktığına bakmak gerekiyor. Kadınların ve erkeklerin belirli işlerle özdeşleşmesi gibi bir temsil sorunu da var. Sekreterler kadındır, fabrikatörler erkektir. Eve 'ekmek getiren' erkektir, babadır. O yüzden de toplumsal cinsiyet yapılan meslekleri de belirlemiştir. Şimdi demiryolcularına gelirsek eğer, onlar da erkek. Zaten bu iş hep erkek işi olarak görülmüş. Hala da öyle. Kitapta makinistinden istasyon şefine, yol çavuşundan gişe memuruna kadar çeşit çeşit demiryolcuların olduğu 15 film var. İlk örnek 1960'da Aliii (Çetin Karamanbey) ile başlıyor ve 2018'de Locman'la (Şükrü Alaçam) bitiyor. İlk kadın demiryolcumuz Bir Kadın (Ümit Efekan, 1991) filminde makinist olarak belirir ama filmde bir merkeziliği yoktur. Tayfun Pirselimoğlu'nun Hiçbiryerde (2002) filminde Zuhal Olcay'ın canlandırdığı Haydarpaşa'da memur Şükran karakteri neredeyse merkezde olan tek kadın karakterdir."

İSTASYONLAR GEÇMİŞİN TANIKLARI

Trenlerin ve istasyonların sinemadaki anlamı, bu mekânlarda yaşayan ve yolculuk eden insanların deneyimleriyle de şekilleniyor. Balcı, aynı istasyonun farklı insanlar için farklı anlamlar taşıyabileceğini, yönetmenlerin de çekim açıları, geriye dönüşler ve kurgu aracılığıyla geçmişteki mekânları yeniden kurduğunu şu sözlerle anlatıyor: "Mekân, içinde yaşayanlarla birlikte düşünülmesi gereken girift bir kavram. Anadolu'nun küçük bir istasyonundan oğlunu tedavi ettirmek için yola çıkan bir kadın ile Anadolu'ya atanan bir öğretmenin o istasyonda yaşadıkları aynı olamaz. Zira ikisi de farklı insanlar. Mekâna atfettiklerimiz insanların yaşadıklarıyla ilişkili. Hal böyle olunca yönetmenler bazen geriye dönüşlerle, bazen çekim açılarıyla, bazen kurguyla mekânları yeniden yaratıyorlar. Böylece bugün olmayan ama o zaman olanın temsili haline geliyor mekânlar."

HAYDARPAŞA: ORTAK HAFIZANIN MEKANI

Haydarpaşa Garı'nın sinemadaki temsili, yapının zamanla kolektif hafızanın bir parçasına dönüşmesinde nasıl bir rol oynamış olabilir? Balcı, bu soruya yanıt verirken garın yalnızca sinemadaki temsillerine değil, tanıklık ettiği tarihsel olaylara ve kent belleğindeki yerine de dikkat çekiyor: "0Sinema her şeyi yapabilir. Burada sinemaya büyük güç atfetmek istemem zira 'büyük' ve 'anlamlı' derken neyi kast ettiğiniz de önemli. Haydarpaşa'nın ilk kez görüldüğü Şehvet Kurbanı'yla (Muhsin Ertuğrul, 1940), iç göç ve yaşadığımız dönemin filmlerinde garlar bizlere kentin zamanı üzerine çok şey söylüyor. Garlar hem kişisel hem de tarihi olaylara tanıklık ediyor. Veda ya da kavuşma anları… Ama bir yandan da iç göç, Varlık Vergisi için Aşkale'ye gönderilenler… Bir dönem okuması yapabiliriz garlar üzerinden. Bir yandan da kentlerin tarihini okuyabiliriz. Bu yüzden toplumun ortak hafızasında Haydarpaşa var. Somut bir bina olmanın çok ötesinde tarihin kendisi. Hafıza mekânı!"

Filmlerde Haydarpaşa'nın farklı biçimlerde kullanılması, garın sinemadaki temsillerini de çeşitlendiriyor. Balcı, Deliormanlı filminde garın içine boks ringi kurulmasını, Sihirli Define ve Çirkinler de Sever filmlerinde merdivenlerin öne çıkarılmasını, Kaç Para Kaç filminde ise hırsızlık olayının burada geçmesini örnek gösteriyor. Gürcan Keltek'in Yeni Şafak Solarken filminde de Haydarpaşa'daki kazı alanı görülüyor. Balcı, bugün her iki garın da kullanılamıyor olmasına rağmen filmlerin bu yapıları belgeleyen tarihsel izler taşıdığını belirtiyor.

Trenlerin ve istasyonların sinemada anlatılmayı bekleyen hikâyelerinin hâlâ bulunduğunu söyleyen Balcı, sözlerini şöyle tamamlıyor: "Herkesin bir hikâyesi vardır. Her hikâye de başka hikâyelere kapı açar. Sinemada hikâyeler anlatır. O yüzden de evet, anlatılmayı bekleyen bir sürü trenli hikâye var."

Kadıköy'de çocukların ağız sağlığı güvende

Kadıköy Belediyesi Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, 2007'den bu yana çocuklara ücretsiz ağız ve diş sağlığı hizmeti sunuyor. Merkezin Başhekimi Emel Akkerman, erken teşhis ve düzenli ağız bakımının önemine dikkat çekerek ailelere çocuklarına doğru alışkanlıklar kazandırmaları çağrısında bulundu

Sağlıklı olmak mutlu ve iyi bir yaşam sürmenin belki de en önemli koşulu. Bu koşulu sağlamanın yolu da kuşkusuz bütün vücudun sağlıklı olmasında geçiyor. Ağız ve diş sağlığı da bu noktada önem kazanıyor. "Sağlık ağızda başlar" sözünden hareketle 20-26 Kasım Ağız ve Diş Sağlığı Haftası vesilesiyle Kadıköy Belediyesi Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Başhekimi Emel Akkerman ile bir araya gelerek ağız ve diş sağlığının önemini ve Kadıköy Belediyesi'nin bu yönde yaptığı çalışmaları konuştuk.

"ERKEN TEŞHİS VE TEDAVİ ETMEK"

Kadıköy Belediyesi Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nin, "Çocuklarımızın gülüşüne sağlık" sloganıyla başlatılan sosyal proje kapsamında 10 Mart 2007 tarihinde hizmet vermeye başladığını dile getiren Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Başhekimi Emel Akkerman, verilen hizmetin tamamen ücretsiz olduğunu söyledi. Merkezin amacını şu şekilde anlattı: "Koruyucu diş hekimliği uygulamaları ile çocuklarda ağız ve diş sağlığı sorunlarını oluşmadan önlemek. Çocuklarda çürük ve ağız-diş problemlerini erken teşhis ve tedavi etmek. Çocuklara ve ailelerine doğru diş fırçalama, doğru beslenme ve ağız hijyeni eğitimi sunmak. Çocuklara ücretsiz ve ulaşılabilir ağız ve diş sağlığı hizmeti vermek. Böylece ileriki yaşlarda oluşabilecek ağız ve diş sağlığı sorunlarını azaltmak. Ağız bakımını düzgün yapan ve bu bilince sahip olan sağlıklı nesiller yetiştirmek."

Kadıköy'de ikamet eden 6-10 yaş arasındaki çocukların merkezden ücretsiz yararlanabildiğini söyleyen Akkerman, devlet okullarındaki birinci sınıf öğrencilerine yönelik ağız ve diş sağlığı çalışmalarının her yıl sürdürüldüğünü kaydetti. Süreci anlatan Akkerman, "Proje kapsamında her yıl Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve kaymakamlıktan alınan izinlerle ilçemizdeki devlet okullarındaki 1. sınıf öğrencileri, ailelerinden alınan onam formu ile öğretmenlerinin gözetiminde belediyemizin servis araçlarıyla kliniğimize geliyor. Buraya geldiklerinde önce eğitim salonunda ağız ve diş sağlığı bakımı ve beslenme konusunda eğitim veriyoruz. Daha sonra diş hekimlerimiz tarafından ağız muayeneleri yapılıyor ve tedavi planlarını oluşturuyoruz. Ardından randevular oluşturuluyor ve randevu kartları velilere öğretmenler aracılığıyla ulaştırılıyor. Tedaviye ihtiyacı olan çocuklar, ebeveynleriyle birlikte randevularına geliyor ve diş tedavileri tamamlanana kadar randevularına devam ediyor. Tedavisi tamamlanan çocukların kontrolleri ise altı ayda bir olmak üzere bir buçuk yıl boyunca yapılıyor." dedi.

Koruyucu diş hekimliği uygulamalarının (fissür örtücü ve florür uygulamaları), süt dişi tedavilerinin (dolgu, kanal tedavisi, amputasyon, gerekli ise süt dişi çekimi) ve diş taşı temizliğinin yapıldığı merkezde 40 kişinin hizmet verdiğini ifade eden Başhekim Emel Akkerman, 2007-2026 yılları arasında 495 bin randevu oluşturulduğunu ve 991 bin işlem gerçekleştirildiğini söyledi.

"DİŞ EĞİTİMİ AİLE DE BAŞLIYOR"

Ağız ve diş sağlığını korumak için dişlerin günde en az iki kez, iki dakika boyunca fırçalanması gerektiğini belirten Akkerman, çocukların yaşlarına uygun yumuşak kıllı fırçalar ve florür içeren diş macunları kullanmasını önerdi. Diş ipi ve arayüz fırçası kullanımının da önemli olduğunu vurgulayan Akkerman, şekerli ve asitli yiyeceklerin sınırlandırılması, sağlıklı beslenme ve düzenli diş hekimi kontrollerinin ihmal edilmemesi gerektiğini söyledi.

Çocukların ağız bakım alışkanlıklarını öncelikle ailelerinden öğrendiğine dikkat çeken Akkerman, "Eğitim aslında ailede başlıyor. Çocuklar anne ve babalarını rol model alıyor. Ebeveynler ağız ve diş bakımlarını düzenli yapıyorsa çocuklar da onları örnek alıyor. Sabah ve akşam birlikte diş fırçalamak, diş fırçalama çizelgesi oluşturmak ve kum saati kullanmak bu alışkanlığı eğlenceli hâle getirebilir." diye konuştu.

Süt dişlerinin geçici olmalarına rağmen çocukların gelişiminde önemli görevler üstlendiğini belirten Akkerman, bu dişlerin "Nasıl olsa düşecek." düşüncesiyle ihmal edilmemesi gerektiğini söyledi. Süt dişlerinin çiğneme ve konuşmayı desteklediğini, kalıcı dişler için yer tuttuğunu ifade eden Akkerman, erken kayıpların kalıcı dişlerde çapraşıklık ve yer darlığı gibi sorunlara yol açabileceğini vurguladı.

"SAĞLIĞIN YOLU AĞIZDAN GEÇİYOR"

Ağız ve diş sağlığı ihmal edildiğinde hem doğrudan ağız içindeki sorunlara hem de vücudun diğer bölgelerine zarar verebilecek çeşitli sağlık problemlerinin ortaya çıkabileceğinin altını çizen Akkerman, bu sorunları şöyle anlattı: "Tedavi edilmeyen çürükler diş ağrısına ve daha sonra apseye neden olur. Dişler fırçalanmadığında oluşan plaklar, diş etlerinde iltihaplanmaya, kanamaya ve kızarıklığa yol açabilir; süreç ilerlediğinde kemik kaybı meydana gelebilir. Bu da diş kaybı ile sonuçlanır. Ayrıca rahatsız edici ağız kokusu oluşur. Diş çürükleri çiğnemeyi olumsuz etkileyeceği ve besinleri düzgün parçalayamayacağı için sindirimi olumsuz etkileyebilir. Diş çürüğü olan bir çocuk besinleri rahat çiğneyemeyeceği için yemek yemeyi reddetme ve bununla birlikte düzgün beslenememe gibi problemler yaşayabilir. Diş ve diş eti hastalıkları kalp hastalıkları ve diyabet ile de ilişkilendirilmiştir. Ağızda oluşan bakteriler kan dolaşımına geçebilir, kalp kapakçıklarında enfeksiyona sebep olabilir. Diyabet hastalarında kan şekeri kontrolünü zorlaştırabilir. Ağızda bulunan zararlı bakteriler solunum yoluyla akciğerlere geçebilir, bronşit veya pnömoni (zatürre) gibi enfeksiyonlara neden olabilir. Kısacası sağlıklı bir ağız, yalnızca güzel dişler için değil, genel sağlığın korunması için de önemlidir."

ÇOCUK AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ

Hafta içi hergün 09.00 ile 16.00 saatleri arasında hizmet veren Kadıköy Belediyesi Çocuk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nden randevu almak isteyenler için merkezin telefon numarası ve adresi şöyle: (0 216) 542 50 01– (0216) 565 35 67 – Feneryolu Mah. Fahrettin Kerim Gökay Cad. Çamtepe Sokak. No:1 Kadıköy

Kalamış'ta diyabete karşı pedal çevirdiler

Kalamış Atatürk Parkı'nda gerçekleştirilen Dünya Diyabet Günü etkinliğinde zumba, bisiklet sürüşü, sağlıklı yiyecekler ve bilgi paylaşımı ile diyabete dikkat çekildi

Kadıköy Belediyesi, Türk Diabet ve Obezite Vakfı, Bisikletliler Derneği, İstanbul Bağdat Caddesi Lions Kulübü ile Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Kulübü işbirliği yaptı, Dünya Diyabet Günü kapsamında "Hareket et, diyabeti önle" sloganı ile zumba ve bisiklet etkinliği düzenledi. Kalamış Atatürk Parkı'nda 15 Kasım Pazar günü gerçekleşen etkinliğin açılış konuşmalarını Diabet ve Obezite Vakfı Başkanı Serpil Bağrıaçık, Kadıköy Belediyesi Sağlık İşleri Müdürü Zeynep Özen Aslan, Bağdat Caddesi Lions Kulübü Diyabet Komitesi Başkanı Güngör Gültekin ve Bisikletliler Derneği Başkanı Murat Suyabatmaz yaptı.

"9 YETİŞKİNDEN 1'İ DİYABETLİ"

Etkinliğin amacının farkındalık oluşturarak diyabetin erken tanı ve tedavisinde insanları harekete geçirmek olduğunu dile getiren Diabet ve Obezite Vakfı Başkanı Serpil Bağrıaçık, "Türkiye'de 12 milyonun üstünde diyabetli olduğu düşünülüyor. Avrupa'daki en yüksek diyabet sıklığında üçüncü sıradayız. En yüksek diyabetli birey sayısına da sahip bir ülkeyiz. Dolayısıyla bizim bu konuda çok büyük çalışmalar yapmamız lazım. 20 ve 79 yaş aralığında 9 yetişkinden biri diyabetli. Dünyada diyabet ile yaşayan insan sayısı şu anda 589 milyon. 2050 yılında yüzde 46 artarak 853 milyona ulaşacağı öngörülüyor. Bütün bu sayılar bize gösteriyor ki dünyanın en önemli sağlık sorunlarından biri. Ama tanısı konulduktan sonra yeni ilaçlarla, yeni cihazlarla ve doktor kontrolü ile sağlıklı yaşamayı sağlayan bir hastalık. Lütfen bunun için kontrollerinizi ve taramalarınızı yaptırın." şeklinde konuştu.

"SAĞLIK TEMEL BİR HAKTIR"

Sağlıklı bir gelecek için ortak hareket etmek amacıyla bir araya geldiklerini ifade eden Kadıköy Belediyesi Sağlık İşleri Müdürü Zeynep Özen Aslan, Dünya Diyabet Günü'nün sağlığı korumanın ne kadar önemli olduğunu hatırlattığını söyledi: "Diyabet günümüzde milyonlarca insanı etkileyen ancak erken tanı, düzenli takip ve doğru yaşam alışkanlıklarıyla kontrol altında tutulabilen kronik bir hastalık. Dengeli beslenmek, hareketli bir yaşam sürmek, sağlık kontrollerini ihmal etmemek diyabetin önlenmesinde ve yönetiminde büyük önem taşıyor."

Kadıköy Belediyesi'nin sağlığı temel bir hak olarak gördüğünü dile getiren Sağlık İşleri Müdürü Aslan, "Sağlık İşleri Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren polikliniklerimizle, hasta nakil ve evde sağlık birimimizle sağlık hizmetlerine erişmekte güçlük yaşayan komşularımızın yanında oluyoruz. Mamografi ve kadın sağlığı merkezimizle erken tanının ve koruyucu sağlık hizmetlerinin önemini vurguluyoruz. Alzheimer merkezimiz, çocuk koruyucu ruh sağlığı, çocuk ağız diş sağlığı merkezlerimizle çocuklarımızdan yaş almış büyüklerimize kadar toplumun farklı kesimlerinin sağlık ihtiyaçlarına yönelik hizmetler sunuyoruz."

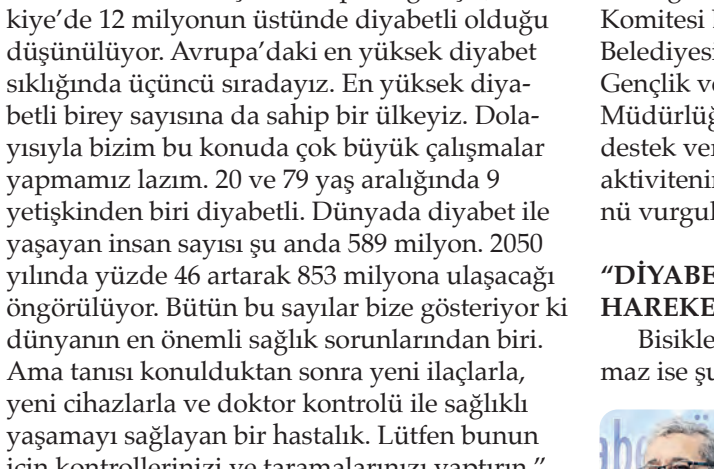
Bağdat Caddesi Lions Kulübü Diyabet Komitesi Başkanı Güngör Gültekin de Kadıköy Belediyesi ile kurulan güçlü işbirliği sayesinde Gençlik ve Spor Müdürlüğü ile Sağlık İşleri Müdürlüğü'nün bu anlamlı organizasyona destek verdiğini belirterek, "Etkinlikte fiziksel aktivitenin diyabet üzerindeki iyileştirici gücünü vurguladık." dedi.

"DİYABETİ YENMEK İÇİN HAREKET ETMELİYİZ"

Bisikletliler Derneği Başkanı Murat Suyabatmaz ise şu an ülkenin farklı on iki şehrinde eş zamanlı olarak bisiklet sürüşünün yapıldığını söyleyerek şöyle devam etti: "Hareketin önemini yaş ilerledikçe, doktora gittikçe çok daha iyi anlıyoruz. Doktorlar tavsiye olarak 'hareket et ve spor yap' diyor. Bisikleti günlük yaşam içerisinde okula, bakkala, pazara giderken kullanabileceğimiz kısa mesafe ulaşım aracı olarak görebiliriz. Diyabeti yenebilmek için harekete ihtiyacımız var."

Yapılan açılış konuşmalarının ardından zumba eğitmeni Gamze Yoler eşliğinde zumba yapıldı. Bisikletliler, "Pedal çevir, diyabeti ve obzetiteyi önle" sloganıyla Bağdat Caddesi'nde pedal çevirdi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencileri, çocuklar ile yetişkinlere yönelik hazırladığı etkinliklerle sağlıklı beslenme hakkında bilgi verdi. Kadıköy Belediyesi Dr. Rana Beşe Sağlık Polikliniği'nden Doktor Demet Özkan, sağlıklı atıştırmalık atölyesinde katılımcılara hurma topu yaptı. Etkinlik, katılımcılara çeşitli hediyeler verilmesi ve bisiklet hediye çekilişi ile son buldu. Yapılan çekiliş sonunda bisikleti Zeynep Alpagut Saraçoğlu kazandı.

GÖZ NURUNU KORUMA VAKFI
1984'ten günümüze...
Beria Turaç İdealtepe Göz Merkezi
Merkezi Görüşünüzü Koruyun, Hayatın Detaylarını Kaçırmayın

İSTANBUL
Bayrampaşa
Göz Hastanesi
(0212) 467 75 00
İSTANBUL
Beria Turaç
İdealtepe Göz Hastanesi
(0216) 417 20 21
BURSA
Nilüfer
Göz Merkezi
(0224) 364 91 00

Kiracılar barınma hakkı için örgütleniyor

Kiracılar Sendikası, 15 Kasım'da Bostancı'da düzenlediği ilk toplantıyla kuruluşunu duyurdu. Kira artışlarına gelir sınırı, kira desteği ve kalıcı sosyal kiralık konut sistemi talep eden sendikanın kurucularından Fatma Gül Eryıldız Şenvardar ile örgütlenme hedeflerini ve çözüm önerilerini konuştuk

● Erhan DEMİRTAŞ

Kiracıların artan kira bedelleri ve tahliye baskısına karşı ortak bir örgütlenme çatısı altında bir araya gelmesi amacıyla kurulan Kiracılar Sendikası, ilk toplantısını 15 Kasım Pazar günü Bostancı'daki Birleşik Metal-İş Sendikası konferans salonunda düzenledi. Yurttaşların yanı sıra siyasi parti, sendika, sivil toplum kuruluşları ve demokratik kitle örgütlerinin temsilcilerinin katıldığı toplantıda, barınma krizinin farklı boyutları ve kiracıların ortak mücadele olanakları ele alındı. Sendika, kuruluş manifestosunda barınma sorununu yalnızca konut bulma meselesi olarak değil, geçim, güvence ve yaşam hakkıyla bağlantılı yapısal bir sorun olarak tanımlıyor. Ücretliler, emekliler, öğrenciler, işsizler ve güvencesiz çalışan kiracıların ortak örgütlenmesi olarak kendisini tanımlayan sendika, kiracıların haklarını birlikte savunmasını ve karar süreçlerine katılmasını hedefliyor. Sendika, aynı bina ve mahallede yaşayan kiracıların kolektif gruplar halinde bir araya gelmesini, hak atölyeleri ve kiracı rehberleriyle hakların öğrenilmesini, hukuki süreçlerin birlikte yürütülmesini amaçlıyor. Mülk sahipleriyle yaşanan bireysel uyuşmazlıkların ötesinde, barınma krizine karşı kamusal konut politikaları geliştirilmesini de talep ediyor.

"YAŞAMIN HER ALANINI ETKİLİYOR"

Kiracılar Sendikası kurucularından şehir plancısı Fatma Gül Eryıldız Şenvardar ile sendikanın kuruluş sürecini, örgütlenme hedeflerini ve barınma krizine karşı çözüm önerilerini konuştuk.

Kiracılar Sendikası'nın kuruluşunun, kiracıların yıllardır bireysel olarak çözmeye çalıştığı sorunların ortak bir mücadele ihtiyacını ortaya çıkarmasıyla şekillendiğini belirten Şenvardar, barınma krizinin insanların yaşamının farklı alanlarını etkilediğine dikkat çekti. Kiracıların ekonomik koşullarını ve örgütlenme ihtiyacını anlatan Şenvardar, şöyle konuştu: "Gelirinin yarısını kiraya veren bir hane, sofrasından, ısınmasından, çocuğunun eğitiminden ve sağlığından kısmak zorunda kalıyor. Evinden çıkarılma korkusuyla yaşayan bir insan yarınını planlayamıyor, işyerinde hakkını arayamıyor. Her an taşınma baskısıyla karşılaşan biri 'ev, kira, semt benim' de diyemiyor, aidiyet ve köklü bağlar kuramıyor. Bu yüzden barınma krizi yalnızca bir konut sorunu değil, bir geçim, bir güvence ve bir insan onuru sorunudur. Bir toplumda insanlar başlarını sokacakları bir evi bile güvence altına alamıyorsa, orada ne çalışmanın ne de emekliliğin bir karşılığı kalmaz."

KİRACI ORANI YÜKSELİYOR!

Kiracı oranının 2012'de yüzde 20,9 iken bugün yüzde 28'e yaklaştığını söyleyen Şenvardar, İstanbul'da ortalama kira bedelinin de hane gelirinin yarısına yaklaştığını vurguladı. Şenvardar şu bilgileri paylaştı: "Son bir yılda kiralar yüzde 48 artarken asgari ücret yüzde 27 arttı. Temmuz 2023'te yüzde 25'lik artış sınırının kalkmasıyla milyonlarca kiracı karşılayamayacakları zamlarla yüz yüze kaldı. Sözleşme başında imzalatılan tarihsiz tahliye taahhütnameleri ve kentsel dönüşümde hak sahibi sayılmayan kiracılar da bu sorunların bir parçası. Herkes bunun kendi sorunu olmadığını biliyordu ama örgütlü bir şekilde yanıt verebilecekleri bir kanal yoktu. Yapısal bir soruna ancak örgütlü bir yanıt verilebilir."

Kiracı olan herkesin sendikaya üye olabileceğini ve karar süreçlerine katılabileceğini söyleyen Şenvardar, uzmanların da çalışma grupları aracılığıyla örgütlenmeye katkı sunacağını belirtti. Örgütlenmenin bina ve mahalle ölçeğinde kurulacağını vurgulayan Şenvardar, üyelik ve çalışma biçimlerine ilişkin şunları söyledi: "Kiracı olan herkes üye olabilir ve kararlara katılabilir. Hukukçular, plancılar, mimarlar, sosyologlar ve diğer dayanışmacılar çalışma gruplarında yer alarak bilgilerini kiracıların kararlarını güçlendirmek için sunacaklar. Örgütlenmenin temeli bina ve mahalle ölçeğidir. Aynı binada, aynı mahallede yaşayan kiracıların birbirini bulmasını sağlayıp onları kolektif kiracı grupları halinde bir araya getireceğiz. Hak atölyeleri ve kiracı rehberleriyle haklarımızı birlikte öğreneceğiz, hukuki süreçleri de birlikte yürüteceğiz."

KİRA ARTIŞLARINA GELİR SINIRI TALEBİ

Kiracılar Sendikası, kira artışlarının yalnızca enflasyon oranına göre belirlenmesine karşı çıkıyor. Sendikanın önerisi, tüketici fiyat endeksi ile ücretler, kamu görevlisi maaşları ve emekli aylıklarındaki ortalama artışı yansıtan gelir endeksinden düşük olanın kira artışına üst sınır oluşturması. Şenvardar, mevcut uygulamanın kiracıların üzerindeki yükü artırdığını belirterek önerilerini şöyle anlattı: "Bugün yasal üst sınır, on iki aylık tüketici fiyat endeksi ortalaması. Ücretler ve emekli aylıkları enflasyonun gerisinde kaldığında, bu durum kira yükünü her yıl biraz daha ağırlaştırıyor. Kira artışı, tüketici fiyat endeksi ile ücretler, kamu görevlisi maaşları ve emekli aylıklarındaki ortalama artışı yansıtan, kamu tarafından ilan edilecek bir gelir endeksinden hangisi düşükse, onunla sınırlanmalı. Bu sınır, beş yılın sonunda açılan kira tespit davalarında da gözetilmeli ve kiracı değiştiğinde kiranın serbestçe artırılmasıyla aşılmamalı. Bunun için konutun konumuna ve niteliğine dayanan, kamuya açık bir referans kira endeksi istiyoruz; kira baskısının yüksek olduğu bölgelerde yeni sözleşmeler de bu endeksin üzerine çıkmamalı."

"KALICI BİR SİSTEMİ SAVUNUYORUZ"

Sendika, kira giderlerinin hane gelirinin üçte birini aşmamasını da kamusal bir hedef olarak tanımlıyor. Bu sınırın üzerinde kira ödemek zorunda kalan hanelere destek sağlanmasını, uzun süre boş tutulan konutların ve çok sayıda konuta sahip büyük mülk sahiplerinin vergilendirilmesini öneriyor. Şenvardar, bu talepleri şöyle ifade etti: "Üçte bir hedefi kamusal bir taahhüt olarak benimsenmelidir. Hiçbir hane gelirinin üçte birinden fazlasını kiraya ayırmak zorunda kalmamalı; bu eşiği aşan hanelere kamu tarafından kira desteği sağlanmalı."

Şenvardar, mevcut sosyal konut uygulamalarının kalıcı bir kiralık konut sistemi oluşturmadığını belirterek "Türkiye'de sosyal konut bugüne kadar satılık konut olarak üretildi; kamu arazisi üzerinde yapılan konutlar da birkaç yıl içinde piyasaya karıştı. Biz kalıcı bir sistemi savunuyoruz: kamu mülkiyetinde kalan, satılmayan ve hane gelirine göre belirlenen bedellerle kiralanan konutlar. Kira, hanenin gelirinin üçte birini aşmamalı; gelir düştükçe bedel de düşmeli." dedi.

Bu konutlarda önceliğin, gelirine göre piyasada konut bulamayan hanelere verilmesini isteyen Şenvardar, düşük ücretliler, emekliler, öğrenciler ve kentsel dönüşüm nedeniyle yerinden edilen vatandaşların ve tahliye sonrası evsiz kalma riski taşıyanların öncelikli gruplar arasında yer alması gerektiğini de vurguladı.

TAHLİYE KARŞISINDA HUKUKİ GÜVENCE

Kiracılar Sendikası'nın talepleri arasında, sözleşme başlangıcında imzalatılan tarihsiz tahliye taahhütnamelerinin geçersiz sayılması, tahliye süreçlerinde hukuki güvencelerin güçlendirilmesi ve kiracılara ücretsiz avukat desteği sağlanması da bulunuyor. Şenvardar, mevcut yasal güvencelerin uygulamada kiracıları korumakta yetersiz kaldığını belirterek şöyle devam etti: "Bu konuda acil taleplerimiz var. Birincisi, sözleşme başında, kiracı konutu teslim almadan önce imzalatılan tarihsiz tahliye taahhütnameleri açıkça geçersiz sayılmalıdır. İkincisi, ihtiyaç ve yeniden inşa gerekçesiyle tahliyede mevcut güvencenin sağlanması gerekiyor. Kanun, bu gerekçeyle boşaltılan konutun 3 yıl geçmeden başkasına kiralanmasını yasaklıyor ve aykırılık halinde kiracıya en az 1 yıllık kira tutarında tazminat öngörüyor; ancak uygulamada kiracılar bu tazminata nadiren ulaşabiliyor. Üçüncüsü, arabuluculukta ve yargıda kiracıya ücretsiz avukat desteği sağlanmalı, kiracının onayıyla sendika temsilcisi sürece katılabilmeli. Yapısal olarak da on yıllık sürenin sonunda mülk sahibine tanınan gerekçesiz fesih imkânı kaldırılmalı; hiçbir hane tahliye nedeniyle evsiz kalmamalıdır."

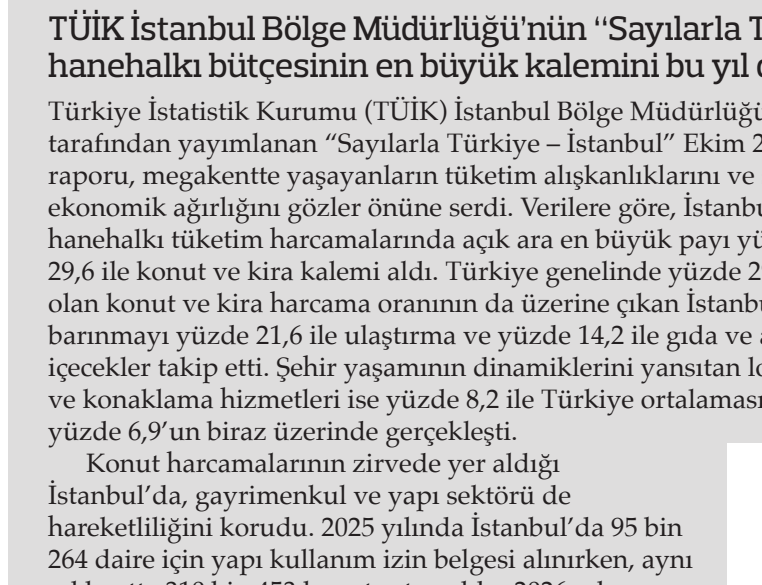
"Bu talepler için mahallelerde örgütleneceğiz, ortak sorunlarımızı ortak müzakerelere ve kampanyalara taşıyacağız." diyen Şenvardar, "Kira mevzuatını değiştirme yetkisini elinde tutan merkezi yönetimi yasal düzenlemeye, büyük mülk sahiplerini ve şirketleri de kiracılarla masaya oturmaya zorlayacağız. Mücadelemiz, geçimini kira geliriyle sağlayan küçük mülk sahiplerine değil, konutu spekülasyon aracına çeviren büyük şirketlere ve bu düzeni sürdüren politikalara yönelik. Evler yaşamak içindir." dedi.

Harcamaların neredeyse üçte biri barınmaya gidiyor

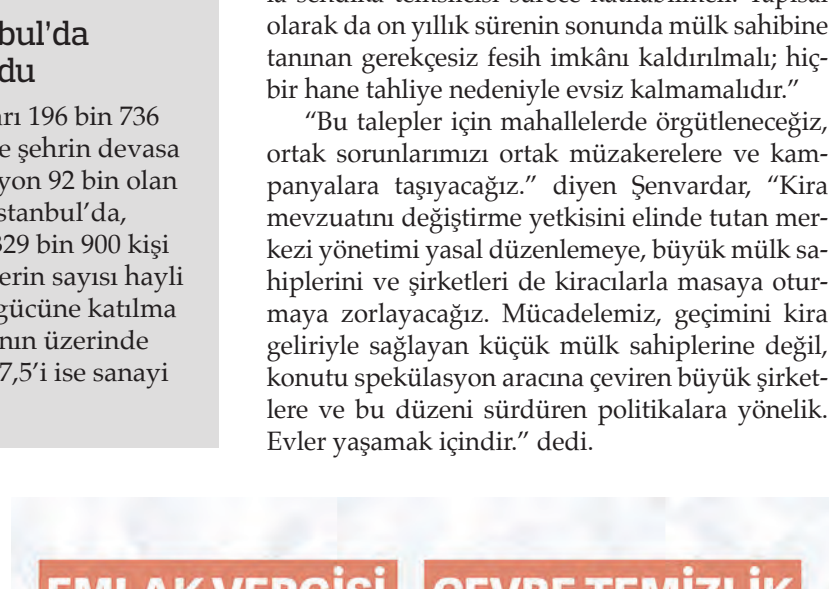
TÜİK İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün "Sayılarla Türkiye – İstanbul" Ekim 2026 raporuna göre, İstanbul'da hanehalkı bütçesinin en büyük kalemini bu yıl da yüzde 29,6 ile konut ve kira harcamaları oluşturdu

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) İstanbul Bölge Müdürlüğü tarafından yayımlanan "Sayılarla Türkiye – İstanbul" Ekim 2026 raporu, megakentte yaşayanların tüketim alışkanlıklarını ve şehrin ekonomik ağırlığını gözler önüne serdi. Verilere göre, İstanbulluların hanehalkı tüketim harcamalarında açık ara en büyük payı yüzde 29,6 ile konut ve kira kalemi aldı. Türkiye genelinde yüzde 29,3 olan konut ve kira harcama oranının da üzerine çıkan İstanbul'da, barınmayı yüzde 21,6 ile ulaştırma ve yüzde 14,2 ile gıda ve alkolsüz içecekler takip etti. Şehir yaşamının dinamiklerini yansıtan lokanta ve konaklama hizmetleri ise yüzde 8,2 ile Türkiye ortalaması olan yüzde 6,9'un biraz üzerinde gerçekleşti.

Konut harcamalarının zirvede yer aldığı İstanbul'da, gayrimenkul ve yapı sektörü de hareketliliğini korudu. 2025 yılında İstanbul'da 95 bin 264 daire için yapı kullanım izin belgesi alınırken, aynı yıl kentte 310 bin 453 konut satışı oldu. 2026 yılının Ocak-Eylül döneminde ise İstanbul'daki konut satışları 196 bin 736 adet olarak kayıtlara geçti. Nüfus ve işgücü verileri de şehrin devasa ölçeğini ortaya koydu. 2025 yılı sonu itibarıyla 86 milyon 92 bin olan Türkiye nüfusunun 15 milyon 754 binini barındıran İstanbul'da, kilometrekareye 2 bin 943 kişi düşüyor. 2025 yılında 329 bin 900 kişi göç alıp 371 bin 300 kişi göç veren şehirden göç edenlerin sayısı hayli artmış durumda. İstihdamda ise İstanbul yüzde 57 işgücüne katılma ve yüzde 51,8 istihdam oranıyla Türkiye ortalamalarının üzerinde yer alırken, çalışanların yüzde 71,9'u hizmet, yüzde 27,5'i ise sanayi sektöründe yer alıyor.

Gönüllülerden gelenler

Suadiye Gönüllü Evi yeni yerine taşındı

Suadiye Gönüllü Evi, Suadiye Cami Sokak'taki yeni yerine taşındı. Açılış töreninde konuşan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, gönüllülerin dayanışmaya sunduğu katkıya dikkat çekerek 27 yıllık gönüllülük geleneğinin büyüyerek süreceğini söyledi

Kentsel dönüşüm nedeniyle Küçükağa Sokak'taki binasını boşaltmak zorunda kalan ve yaklaşık üç yıldır kapalı olan Suadiye Gönüllü Evi, Suadiye Cami Sokak'taki yeni yerinde düzenlenen törenle kapılarını açtı.

Açılışa Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, gönüllü evlerinin başkanları, Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu üyeleri, belediye başkan yardımcıları, belediye meclis üyeleri ve Suadiye Gönüllü Evi Başkanı Müge Asal katıldı.

KÖSEDAĞI: "GURUR DUYUYORUM"

Açılış töreninde konuşan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, gönüllü evlerinin Kadıköy'ün dayanışma kültürünün önemli bir parçası olduğunu söyledi. Spor, sanat, kültür, tiyatro ve festivaller başta olmak üzere pek çok alanda Kadıköylülerin hayatına dokunan çalışmaları bir iyilik hareketi olarak nitelendiren Kösedağı, ilçedeki 21 mahallede 21 gönüllü eviyle hizmet vermeyi sürdürdüklerini belirtti.

Gönüllülerin karşılık beklemeden ortaya koyduğu emeğin çok değerli olduğunu belirten Kösedağı, gönüllülerin ailelerinden ve kendi yaşamlarından zaman ayırarak toplumsal dayanışmaya katkı sunduklarına dikkat çekti. Kösedağı, "Gönüllü işi bizler için çok değerli, kıymetli. Hepiniz evinizden, çoluğunuzdan, çocuğunuzdan, ailenizden, kendi hayatınızdan feragat ederek bu sürece destek oluyorsunuz. O yüzden ben belediye başkanı olarak, bunun da dışında Kadıköylü bir birey, Kadıköylü bir vatandaş olarak sizlerle gurur duyuyorum." dedi.

Gönüllü evlerinin çalışmalarını büyüterek sürdüreceklerini belirten Kösedağı, belediye başkanlığı görevini sürdürdüğü sürece gönüllülerin yanında olmaya devam edeceklerini ifade etti. Kösedağı, "Ben bu koltukta olduğum sürece Kadıköy gönüllüleri büyüyerek devam edecek. Asla ve asla sizleri unutmayacağız. Sizlerin taleplerini kulak arkası etmeyeceğiz." diye konuştu.

27 YILLIK GÖNÜLLÜLÜK GELENEĞİ

Kadıköy'de gönüllülük hareketinin geçmişine de değinen Kösedağı, bu dayanışma geleneğinin yıllar içinde kuşaktan kuşağa aktarıldığını söyledi. Hareketin başlangıcında emeği bulunan önceki dönem belediye başkanları ve gönüllülere teşekkür eden Kösedağı, konuşmasını şu sözlerle tamamladı: "Bu işler ilk başladığında ben Selami Başkan'dan da dinledim, İnal Aydınoğlu'dan da dinledim. Oralardan buralara geldi, kuşaktan kuşağa devam ediyor. Bu 27 yıllık süreçte emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Güneş bizim için doğmaya devam edecek, merak etmeyin. Sizin desteğiniz olduğu sürece biz de sizlerle beraber Kadıköy halkına güzel işler yapmaya devam edeceğiz."

ÜMİT AĞAN'A EMEKLERİ İÇİN PLAKET

Açılış töreninde, Suadiye Gönüllü Evi'ne uzun yıllar boyunca verdiği emekler nedeniyle Ümit Ağan'a teşekkür plaketi takdim edildi.

Uzun yıllar Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu üyeliği ve Suadiye Gönüllü Evi Başkanlığı görevlerini yürüten Ağan, görev süresi boyunca çok sayıda dayanışma ve farkındalık projesinin hayata geçirilmesine katkı sundu. Yönetim Kurulu üyeliğinden ayrılması dolayısıyla kendisine, gönüllülük çalışmalarına verdiği emekler için plaket verildi.

Koşuyolu gönüllüleri, Atatürk'ü sevdiği şarkılarla andı

Kadıköy Belediyesi Koşuyolu Gönüllü Evi, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü sevdiği şarkılardan oluşan özel bir müzik dinletisiyle andı. Gönüllülerin yoğun katılımıyla gerçekleşen programda, Atatürk'ün yaşamından izler taşıyan eserler seslendirildi. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan etkinlikte, solist Selim Kazan ve saz arkadaşları sahne aldı. Atatürk'ün sevdiği şarkıların seslendirildiği dinletide, onun memleket sevgisini, Selanik'e duyduğu özlemi, ailesine ve dostlarına bağlılığını yansıtan eserler dinleyicilerle buluştu. Duygu dolu anların yaşandığı programa Kadıköy Belediyesi Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu üyeleri de katıldı. Etkinlikte, gönüllülük çalışmalarına verdiği destek ve sağladığı olanaklar dolayısıyla Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı'na teşekkür edildi. Ayrıca programa katılan yönetim kurulu üyelerine, gönüllülere, komite başkanlarına, Koşuyolu Gönüllü Evi Başkan Yardımcısı Yeşim Akkaya'ya ve etkinliğin gerçekleşmesinde emeği geçen herkese teşekkürlerini iletildi.

Fenerbahçe'de sağlıklı ve kaliteli yaşam söyleşisi

Kadıköy Belediyesi Fenerbahçe Gönüllü Evi, sağlıklı ve kaliteli yaş almanın yollarının ele alındığı bir söyleşiye ev sahipliği yaptı. Etkinliğin konuğu Dr. Aynur Ketene, son yıllarda giderek daha fazla önem kazanan "Longevity" (Sağlıklı ve Uzun Yaşam) kavramını katılımcılarla paylaştı. Söyleşide, uzun yaşamın yalnızca yaşam süresini artırmakla sınırlı olmadığı, asıl hedefin yaşamın her dönemini sağlıklı, dinç ve kaliteli geçirebilmek olduğu vurgulandı. Dr. Ketene hücresel yaşlanma, kaliteli uyku, dengeli beslenme, stres yönetimi ve koruyucu hekimliğin sağlıklı yaş alma sürecindeki önemine değinerek günlük yaşamda uygulanabilecek öneriler sundu. Fenerbahçe Gönüllülerinin yoğun ilgi gösterdiği etkinlik, katılımcıların sağlıklı yaşam konusunda farkındalık kazanmalarına katkı sağlayan bilgilendirici bir buluşma olarak sona erdi.

Kadınlar hakları için bir araya geliyor

Kadıköy Belediyesi, kadın hakları, dayanışma ve güçlenme temalı etkinlikler düzenliyor. TAK'ta gerçekleştirilecek buluşmada söyleşiler ve atölye çalışmaları yapılırken, 28 Kasım'da Potlaç Kadın Kooperatifi üyelerine yönelik Wendo öz savunma eğitimi verilecek

Kadıköy Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında kadın hakları, dayanışma ve güçlenme konularının ele alınacağı bir etkinlik düzenliyor. 25 Kasım 2026 Çarşamba günü TAK (Tasarım Atölyesi Kadıköy)'de gerçekleştirilecek buluşmada bilgilendirme, deneyim paylaşımı ve kolektif üretim etkinlikleri yapılacak.

Kadına yönelik şiddete karşı farkındalık oluşturmak, kadınların haklarını ve güçlenme mekanizmalarını görünür kılmak amacıyla düzenlenen etkinlikte, kadın dayanışmasının önemi farklı başlıklar altında ele alınacak.

Program saat 13.00'te "25 Kasım Üzerine: Kadın Hakları ve Dayanışma" başlıklı bilgilendirme konuşmasıyla başlayacak. Bu bölümde 25 Kasım'ın anlam ve önemi ile Kadıköy Belediyesi'nin kadın alanındaki çalışmaları anlatılacak.

Program kapsamında Potlaç Kadın Kooperatifi'nin kuruluş hikâyesi, çalışmaları ve kadın dayanışmasını güçlendiren üretim pratikleri de paylaşılacak. "Birlikte Güçlenmek: Potlaç Kadın Kooperatifi" başlıklı bölümde kadın emeği ve dayanışmasının kooperatif deneyimi üzerinden nasıl güçlendiği anlatılacak.

"Kadınların Güçlenme Yolculuğu: Haklarımız, Deneyimlerimiz ve Dayanışmamız" başlıklı bölümde ise Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) kapsamında eğitim almış kadınlar deneyimlerini paylaşacak.

Etkinliğin atölye bölümünde Potlaç Kadın Kooperatifi üyesi kadınların yürütücülüğünde Kinusaiga tekniğiyle Kadın Portresi Atölyesi gerçekleştirilecek. Japon kumaş sanatı Kinusaiga kullanılarak düzenlenecek atölyede katılımcılar, kadınların ortak emeğini, yaratıcılığını ve dayanışmasını simgeleyen kolektif bir kadın portresi oluşturacak.

POTLAÇ ÜYELERİNE ÖZ SAVUNMA EĞİTİMİ

Kadınların güçlenmesini destekleyen etkinlikler kapsamında 28 Kasım Cumartesi günü Potlaç Kadın Kooperatifi üyesi kadınlara yönelik Wendo öz savunma eğitimi düzenlenecek. Kadıköy Belediyesi 19 Mayıs Sosyal Yaşam Evi'nde saat 12.00-17.00 arasında gerçekleştirilecek eğitim, Potlaç Kadın Kooperatifi'nin çağrısıyla yapılacak.

Kadınların kendi sınırlarını tanımalarını, özgüvenlerini geliştirmelerini ve olası tehditler karşısında kendilerini korumaya yönelik beceriler kazanmalarını amaçlayan Wendo eğitimi; fiziksel ve psikolojik tehditler karşısında farkındalık geliştirme, hayır diyebilme, kendini ifade etme ve öz savunma konularını kapsıyor.

GELİŞİM TIP LABORATUVARLARI
Kuruluş 1993
TÜRKAK TÜRK AKREDİTASYON KURUMU
KURULUŞ 1993

Bilgilendirme:
Tanısında büyük güçlükler bulunan Alzheimer Hastalığı konusunda, kan alınarak yapılan çalışmada 6 farklı Alzheimer testi birlikte çalışarak değerlendirme yapılmış ve tanıda doğruluk artırılmıştır.
Bilgi için www.gelisimlab.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

www. gelisimlab.com.tr gelisim@gelisimlab.com.tr
facebook.com/gelisimtiplab
instagram.com/gelisimtiplab

MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ:
MERKEZ: Bağdat Cad. No:28 Kızıltoprak, Tel: (0216) 349 51 51
Feneryolu: Recep Peker Caddesi No:23/A Kızıltoprak Tel: (0216) 345 46 51
Şaşkınbakkal: Bağdat Cad. No:367/3 Tel: (0216) 385 02 89
Kadıköy: General Asım Gündüz Cad. No:8/11 Kat:1 Tel: (0216) 418 00 88
Göztepe: Fahrettin Kerim Gökay Cad. No:175/5 Tel: (0216) 566 27 75
Nişantaşı: Valikonağı Cad. No:64/2 Nişantaşı Tel: (0212) 231 49 67
Haseki: Millet Cad. No:21/3 (Haseki Hst. yanı) Tel: (0212) 529 89 79
Acarkent: 0537 9742385 / **Ataşehir:** 0537 9742472 / **Kurtköy:** 0539 4422093

BULMACA *Hazırlayan:* **Mustafa Başaran / bilmececi@hotmail.com**

KELİME AVI BULMACA

S U L E T R O F A R S A
D T A N O S T Y A Y L I
R A D İ Y E Z E J A V R
D O L I Y Ü Y E N O Z Ü
N K P A E N P O K O K T
R T D E B R O A R O R E
P A E R A D L N R U E M
S V T İ R A T A A O M P
L B L U E S B M A K K O
L O M E B T O P E R A A

Aşağıdaki sözcükleri bulmacada arayın ve bulduklarınızı karalayın. Geride kalan harfler bir şairin dizesini oluşturacaktır.

ARPEJ
BALAD
BAROK
BEMOL
BLUES
DİYEZ
FORTE
KANON
OKTAV
OPERA
SONAT
TEMPO
TENOR
TİRAT
VOKAL
YAYLI
YORUM

SUDOKU BULMACA

		9		5		3		
			7	6		4		
		8	1					
2						1	3	6
			5	3				
8	3							2
1	2				9			
					5		6	9
	5						1	4

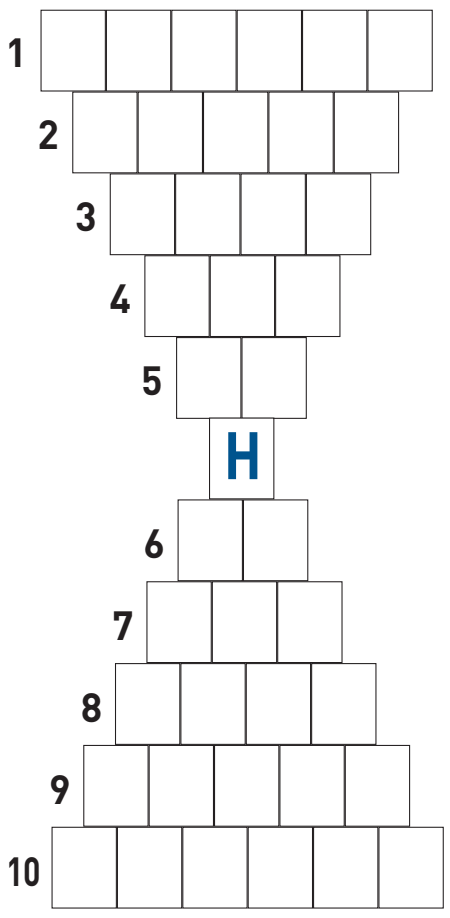
3	8		9					
				1		8	6	9
			4		7			1
	7					9	5	
8	9	2					1	
			1	2				
			2	7	5			
						4	3	
5		6						

	6	5						
						6	9	4
			8	6	4		1	
	8	6	9					
						7		2
			5	4	3			8
5							4	3
1		2						
			7	8				

1		2		9				
				6				7
			5	2	8			6
	9		6		3	4		
		7	4		2	8		
	5					1		
		6					9	
			1		5		8	
3		8					2	

Her satır, her sütun ve 3x3'lük her kutuya, 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilecektir.
Her satır, her sütun ve 3x3'lük kutu bölümlerinde 1'den 9'a kadar sayılar bir kez kullanılacaktır.

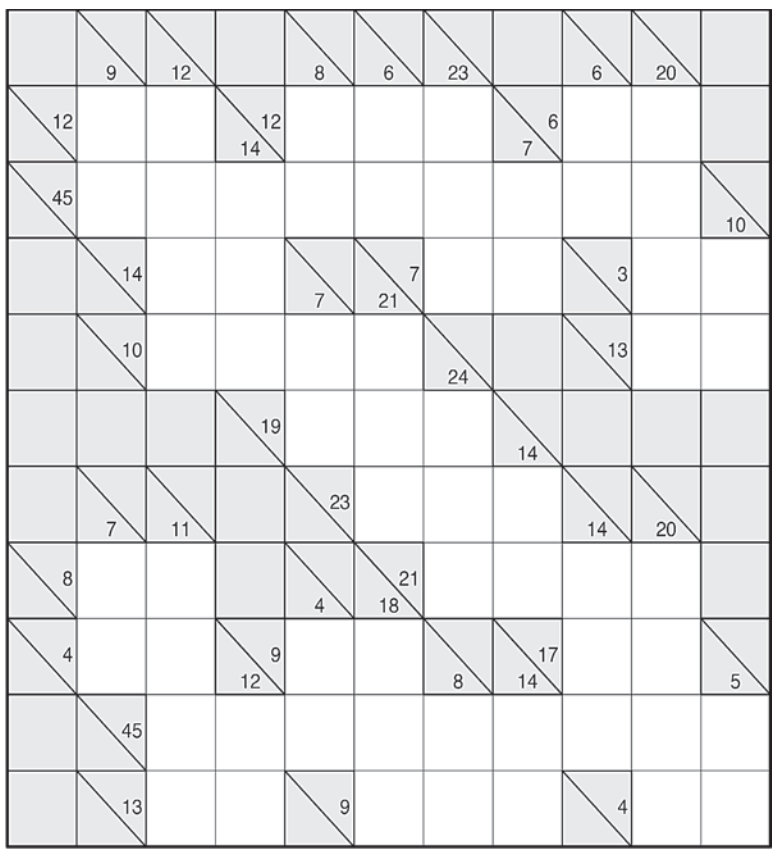
KUM SAATİ

Tanımlara uygun yanıtları yerlerine yerleştirin. **H** harfini ipucu olarak veriyoruz. **H**'den başlayarak yukarıya ve aşağıya doğru sözcüklere birer harf ekleyerek diğer sözcükleri oluşturacaksınız.

1. Osmanlı padişahlarının kullandıkları ünvanlardan biri.
2. "….. Rıfkı Atay" (yazar).
3. Tanrı.
4. Vaziyet.
5. Beddua.
6. Fena değil ünlemi.
7. Teker teker hepsi, birer birer hepsi.
8. Kurtuluş.
9. Saray ve konaklarda kadınlara ayrılan bölüm.
10. İngilizce'de çekiç.

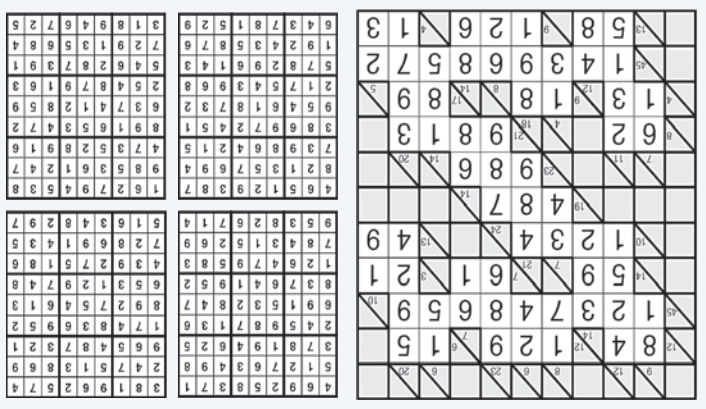
KAKURO BULMACA

Kurallar basit. 1-9 arası rakamları kullanarak, boşlukları doldurun. Bunu yaparken karelerin toplamının, bağlı hücredeki sayıya eşit olmasını sağlayın ve bir rakamı sadece bir kere kullanın.

ÇÖZÜMLER

KELİME AVI BULMACA
Sular sarardı,
yüzün perde perde solmakta.

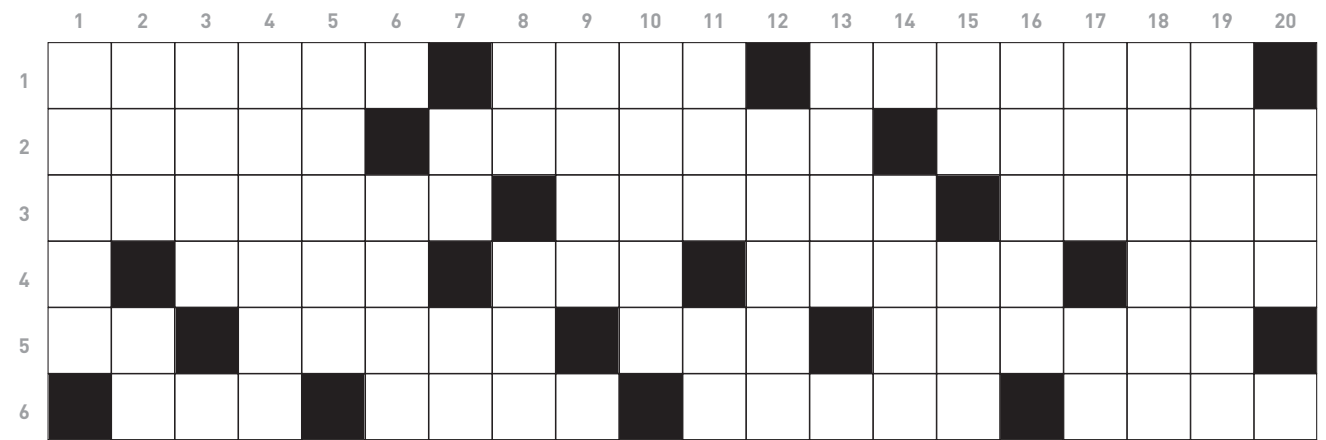

KUM SAATİ
1. Halife. 2. Fatih. 3. İlah. 4. Hal. 5. Ah.
6. Eh. 7. Her. 8. Reha. 9. Harem. 10. Hammer.

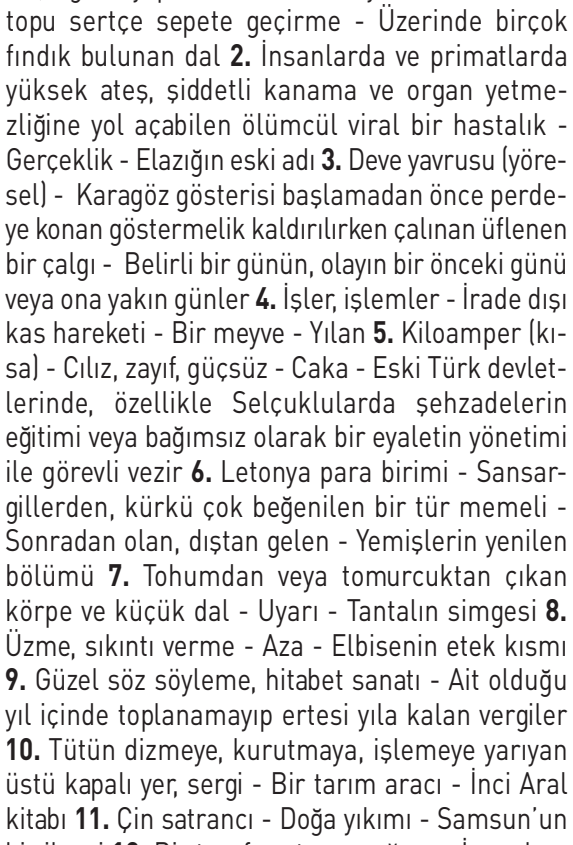
KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA
1. Tahta, çinko gibi hafif şeylerden yapılmış, temelsiz, eğreti yapı - Basketbolda yakın mesafeden topu sertçe sepete geçirme - Üzerinde birçok fındık bulunan dal **2.** İnsanlarda ve primatlarda yüksek ateş, şiddetli kanama ve organ yetmezliğine yol açabilen ölümcül viral bir hastalık - Gerçeklik - Elazığın eski adı **3.** Deve yavrusu (yöresel) - Karagöz gösterisi başlamadan önce perdeye konan göstermelik kaldırılırken çalınan üflenen bir çalgı - Belirli bir günün, olayın bir önceki günü veya ona yakın günler **4.** İşler, işlemler - İrade dışı kas hareketi - Bir meyve - Yılan **5.** Kiloamper (kısa) - Cılız, zayıf, güçsüz - Caka - Eski Türk devletlerinde, özellikle Selçuklularda şehzadelerin eğitimi veya bağımsız olarak bir eyaletin yönetimi ile görevli vezir **6.** Letonya para birimi - Sansargillerden, kürkü çok beğenilen bir tür memeli - Sonradan olan, dıştan gelen - Yemişlerin yenilen bölümü **7.** Tohumdan veya tomurcuktan çıkan körpe ve küçük dal - Uyarı - Tantalın simgesi **8.** Üzme, sıkıntı verme - Aza - Elbisenin etek kısmı **9.** Güzel söz söyleme, hitabet sanatı - Ait olduğu yıl içinde toplanamayıp ertesi yıla kalan vergiler **10.** Tütün dizmeye, kurutmaya, işlemeye yarıyan üstü kapalı yer, sergi - Bir tarım aracı - İnci Aral kitabı **11.** Çin satrancı - Doğa yıkımı - Samsun'un bir ilçesi **12.** Bir tarafa yatırma, eğme - İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse **13.** Bağımlı - Katkı - Belirti, işaret - Mektup **14.** Mendil (yöresel) - Kürekleri tersine kullanarak sandalı geriye yürütme - İlaç **15.** Ezgi, makam, nağme - Beddua - Tibet sığırı - XVIII. yüzyılın başında Fransa'da çok geçerli olan, kavisli çizgileri bol, gösterişli bir bezeme üslubu **16.** Hasta, sakat - Gizlice kaçırılmış olan mal veya madde - Can - Dernekevi **17.** İrade dışı kas hareketi - Kökten - Kuş lastiği **18.** Ay, vay, aman - Gündüzlü olarak - Ateş böceği - Dökme demir **19.** Mecazen sıkıntılı, karışık olan - Eş anlamlı - Bir ilimiz **20.** Rus Kazakların başbuğuna verilen ünvan - Bir şey enlemesine veya boylamasına kesildiğinde ortaya çıkan yüzey - Belli davranış veya sözlerin bir toplumca, bir toplumsal grupça tehlikeli sayılması ve olumsuz yaptırımlara bağlanarak yasaklanması - Notada durak işareti.

YUKARIDAN AŞAĞIYA
1. Mecazen çocukça davranışları olan kimse - Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme - Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, hekimlikte kasların kasılmasını gidermek üzere kullanılan bir yıllık ve otsu bir bitki, şeytan elması, boru çiçeği **2.** Yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş - Tropikal bölgelerde yıl boyu düzenli esen rüzgâr - Hasta üzerinde tedavi amacıyla uygulanan kesme ve dikme işlemi **3.** Bir gemi veya uçağın gidiş yönü, izleyeceği yol - Karışık maddelerle yapılan bir çeşit ekmek (yöresel) - Güneybatı Avrupa'daki İber Yarımadasına (İspanya, Portekiz, Andorra ve Cebelitarık'ın bulunduğu bölge), orada yaşayan halklara, kültüre veya dile ait olan - Su **4.** "..... farika" (marka) - Deniz kuvvetlerinde, kara kuvvetlerindeki orgeneralin dengi olan en yüksek rütbeli amiral - Islaklık **5.** Artan - Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu hayvan - Hayvana, eşyaya vurulan damga - İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum **6.** Bayrak - Tekrar etmek - Kurnaz, cin fikirli kimse **7.** Rekabet Kurulu (kısa) - Açıkgöz, akıllı, çalışkan (yöresel) - Bir tür karides - İslam inancına göre cennet ile cehennem arasında bir yer **8.** Tavlada üç sayısı - Cilt - Anahtar **9.**Engel - Fotoğraftaki şarkıcı **10.** Gönül bağı - Bir bağlaç - Sürme **11.** Kayısı, erik, zerdali gibi meyvelerin kurusu - Bir nota - Kanaat getirmiş, inanmış **12.** Barbunyaya benzeyen bir balık - Sıcak iklimlerde yetişen maranta adlı kamıştan ve başka bitkilerin kökünden çıkarılan, çocuk maması yapmaya yarayan un **13.** Mecazen üzüntü, sıkıntı - Altı aylığa kadar olan at veya eşek yavrusu **14.** Reziller, yüzsüzler - Üzerinde konuşulan şey, konu - Korunmaya alınmış yer **15.** Bir cetvel türü - Çevik - Mavikantaron - Gök **16.** Dökülen tohumlarla ertesi yıl kendiliğinden çıkan tahıl - Tombul, gürbüz, iri çocuk - Patika **17.** Ateş - Bir eseri süslemeye yarayan motifler - Lüferin küçüğü - Rutenyumun simgesi **18.** Gidiş - Güzel kokulu küçük kavun - Kongo'da bataklık ormanlarda yaşayan, büyük bir antilop **19.** Yeterli miktarda olma, yetme - İyi talih, iyi haber - Savaş ve taşıma gereçleriyle donatılmış kıta veya birlik **20.** Altın - Bakış, bakma, göz atma - Bir sesin yarım ton kalınlaştırılacağını gösteren nota işareti - Genellikle yakmak için kullanılan iri saman.

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

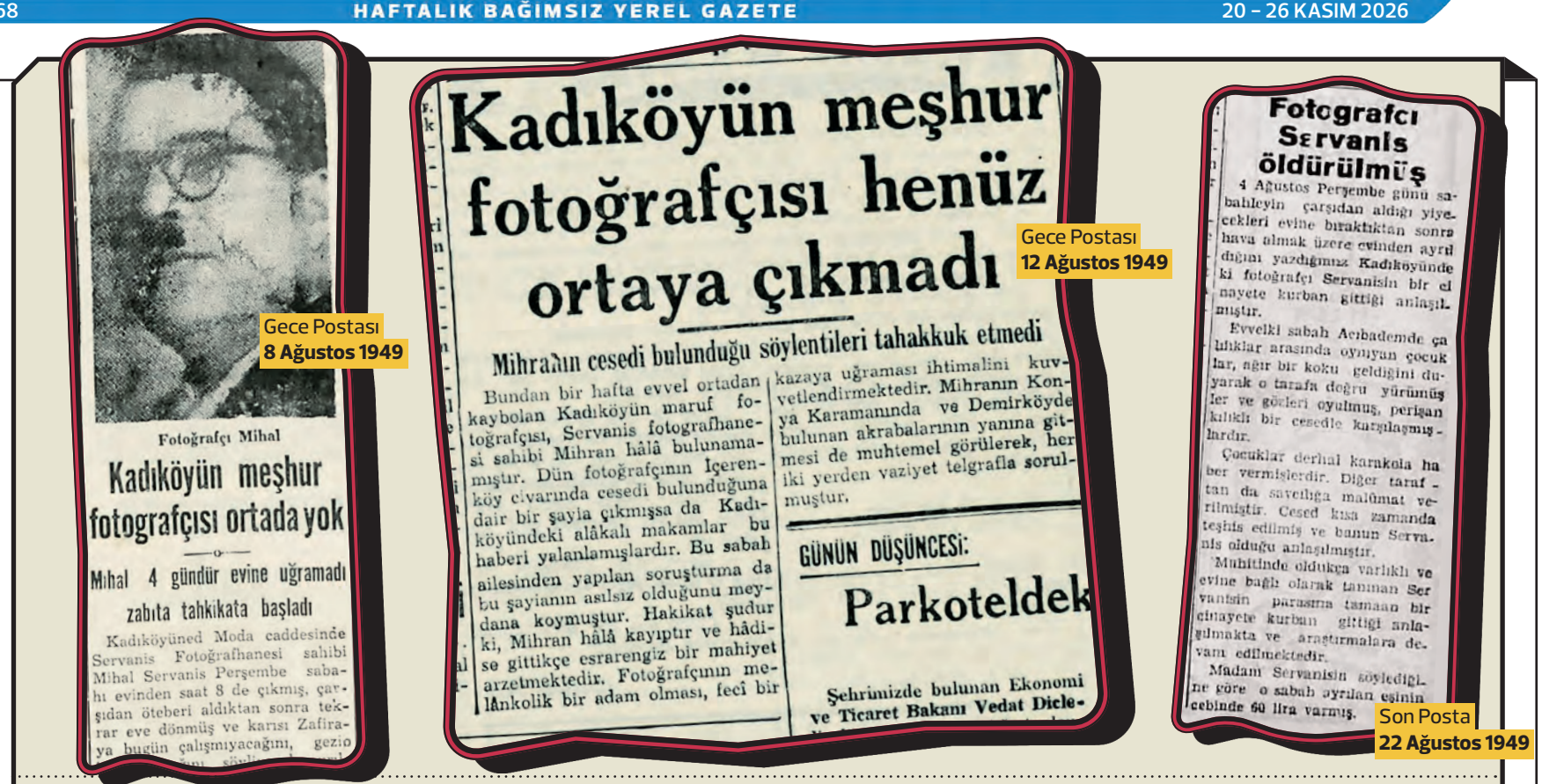

Adres: 19 Mayıs Mahallesi.
Sultan Sokak No: 28 Kat: 2
Mühürdar Fuat Bey Konağı
Kadıköy / İSTANBUL
Tel: (0216) 348 70 60
İlan/Reklam: (216) 345 82 02
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu
(0532) 727 01 07
Kadıköy Belediyesi Çağrı Merkezi:
444 55 22

www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

Yıl: 28 / Sayı: 1368 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 20 – 26 KASIM 2026

Moda'nın unutulan fotoğrafçısı:

Mihail Servanis cinayeti

● **Mesut KAPLAN**

Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze uzanan fotoğraf tarihi, toplumsal dönüşümün kayıt altına alınması ve Doğu-Batı ilişkilerinin görsel boyut kazanma serüveni olarak tanımlanabilir. Türkiye'de fotoğrafın kökleri; imparatorluğun modernleşme arzusu, İstanbul'un topografik ile kültürel çekim gücü ve 19. yüzyıl Avrupası'nın Doğu'ya yönelik oryantalist meramının çakıştığı o özgün kavşakta biçimlenmiştir.

İstanbul'daki ilk fotoğrafhaneler, Batılı çehresiyle Pera'da (Beyoğlu) yoğunlaşmıştır. Dönemin önde gelen fotoğrafçılarının burayı tercih etmelerindeki en önemli neden bölgenin kozmopolit yapısı ve tarihi dokusu olmuştur. Ermeni, Rum ve Levanten ustalar, fotoğraf teknolojisini Paris ve Viyana ile eş zamanlı olarak İstanbul'a getirmiştir. Dolayısıyla Beyoğlu, Doğu'nun ilk profesyonel fotoğraf merkezine dönüşmüştür.

Ressam-ı Hazret-i Şehriyari (Sultanın resmi fotoğrafçıları) olan Abdullah Frères, Pascal Sébah ve Sébah&Joaillier, Guillaume Berggren gibi dönemin ünlü fotoğrafçıları Beyoğlu bölgesini mesken tutarken, daha çok sayfiye yeri olan Kadıköy'de ilk fotoğraf stüdyoları 1800'lerin sonlarıyla 1900'lerin başlarında görülmeye başlar.

Kadıköy'ün bilinen en eski fotoğraf stüdyosu Rafael Kendamyan'ın stüdyosu ile yine bu dönemde Moda'da açılmış olan ve 1916 tarihine kadar fotoğrafları bulunan Rum asıllı Mihail Servanis'in stüdyosudur. Fotoğraflarında kullandığı ismiyle Théodore Servanis veya Th. Servanis aynı zamanda fotoğraf gereçleri de satan ve ölümüne dek hizmet etmiş; bölgede de sevilen bir esnaftır. Hatta ünlü ressamlarımızdan Fikret Mualla'nın bir bebeklik fotoğrafı da Servanis'in stüdyosunda çekilmiştir.

Servanis'in Logosu ve Kartviziti

Beni Kadıköy'deki fotoğrafçılık tarihine göz atmaya iten şey ise Müfid Erdal'ın 1996 yılında yayımlamış olduğu **"Bizans Metropolünde İlk Türk Köyü Kadıköy"** isimli kitabının **"Kadıköy'ün Fotoğrafçıları"** başlığı altındaki *"Kadıköy'ün en eski fotoğrafçılarından olan Rum asıllı Servanis birkaç yer değiştirmiş, en son Moda Caddesi'nde çalışırken intihar etmişti. Servanis'in 1916'da çekilmiş fotoğrafları vardır. Usta bir sanatkârdı. Yuvarlak gözlüklü, seyrek saçlı, toplu vücutlu olan Servanis, son zamanlarda içine kapanık yaşıyor, mesleğinde eski çalışma temposunu gösteremiyordu. Ölümünden sonra atölyesini işleten olmadı,"* (s. 266) sözleriydi. Özellikle bölgede sevilen bir esnaf ve işini iyi yapan birinin intihar etmiş olması dikkate değer bir konuydu. Konunun üzerine eğilip biraz arşiv taraması yaptıktan sonra Servanis'in ölümünün bir intihar olmadığını ve cinayet olduğunu tespit ettim. Dönemin gazetelerine de konu olan olayın gelişim süreci ise gazetelerde şöyle yer almıştır. 8 Ağustos 1949 tarihli Gece Postası: **"Kadıköy'ün Meşhur Fotoğrafçısı Ortada Yok"** başlığıyla: *Kadıköy'de Moda Caddesi'nde Servanis Fotoğrafhanesi sahibi Mihail Servanis, perşembe sabahı evinden 8'de çıkmış, çarşıdan öteberi aldıktan sonra tekrar eve dönmüş ve karısı Zafira'ya bugün çalışmayacağını söyleyerek ayrılmıştır. Fakat o günden beri avdet (geri) etmemiştir. Zabıtaca aranmaktadır,"* diyerek sütunlarına taşırken *Akşam*, *Tasvir* ve *Son Posta* gazeteleri de konuyu aynı şekilde haber yapmıştır. Her ne kadar Servanis'in Konya Karamanı'nında ve Demirköy'de bulunan akrabalarının yanına gittiği düşülse de kamuoyunu ve gazeteleri meşgul eden iki haftalık süreç sonrasında 22 Ağustos günü *Son Posta* gazetesi:

"4 Ağustos Perşembe günü sabahleyin çarşıdan aldığı yiyecekleri evine bıraktıktan sonra hava almak üzere evinden ayrıldığını yazdığımız Kadıköy'ündeki fotoğrafçı Servanis'in bir cinayete kurban gittiği anlaşılmıştır. Evvelki sabah Acıbadem'de çalılıklar arasında oynayan çocuklar, ağır bir koku geldiğini duyarak o tarafa doğru yürümüşler ve gözleri oyulmuş, perişan kılıklı bir cesetle karşılaşmışlardır. Çocuklar derhâl karakola haber vermişlerdir. Diğer taraftan da savcılığa malûmat verilmiştir. Ceset kısa zamanda teşhis edilmiş ve bunun Servanis olduğu anlaşılmıştır. Muhitinde oldukça varlıklı ve evine bağlı olarak tanınan Servanis'in parasına tamaan (parası için) bir cinayete kurban gittiği anlaşılmakta ve araştırmalara devam edilmektedir.

Servanis'in Stüdyosunda fotoğraf çekmiş bir aile fotoğrafı

Madam Servanis'in söylediğine göre o sabah ayrılan eşinin cebinde 60 lira varmış," şeklinde Servanis'in bir cinayete kurban gittiğini belirtmiştir. Yine *Tasvir* ve *Son Posta* gazeteleri cinayet ile ilgili detaylı bilgiler verirken, cinayete kurban giden Servanis'in cesedinin tanınmaz hâlde olduğu, gözlerini oyulmuş, kulaklarını kesilmiş olduğu ve bileklerinin jiletle kesildiği malumatını vermektedir. Cesedin ona ait olduğunu ailesinin üzerindeki kıyafetten ve sigara paketinde yer alan isminden anlaşıldığını belirtmiştir.

Yaptığımız araştırmalar neticesinde cinayet failinin kim olduğuna dair bir tespite ulaşamamış olsak da Servanis ailesi, 9 Eylül günü Akşam gazetesine kendisi için bir ayin yapılacağına dair şu ilanı verir: *"İstirahati ruhu için ölümünün 40. gününe müsadif 11 Eylül 1949 pazar günü saat 11'de Kadıköy'ündeki Aya Triyada Rum kilisesinde bir ayini ruhanî icra edileceğinden akraba, dost ve tanıdıkların hazır bulunmaları rica olunur."*

Mihail Servanis'in Hasanpaşa (Kadıköy) Rum Ortodoks Mezarlığı'nın 21 B kısmında bulunan mezarının tespiti için yardımını esirgemeyen değerli dostum gazeteci yazar Serdar Korucu ve Laki Vingas'a teşekkürü borç bilirim.

Fikret Mualla'nın Servanis'in stüdyosunda çekilmiş bebeklik fotoğrafı

Servanis'in Stüdyosundan 1927

Hasanpaşa (Kadıköy) Rum Ortodoks Mezarlığı'nda bulunan mezarı

